

19

CARTEA BIBLIOTECA CITITORUL

FASCICULA

BULETIN METODIC ȘI BIBLIOGRAFIC

MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ”

CARTEA BIBLIOTECA CITITORUL

Buletin metodic și bibliografic
Fascicula 19

CHIȘINĂU 2010

CZU 027.625
C27

Ediție îngrijită de *Claudia Balaban*
Redactor: *Claudia Gurschi*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Cartea. Biblioteca. Cititorul: buletin metodic și bibliogr. / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; ed. îngrijită de Claudia Balaban. – Ch.: Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”, 2010 (Tipogr. „Baștina-Radog” SRL). – ISBN 978-9975-928-15-1. – ISSN 1857-1182.

Fasc. 19. – 87 p. – Texte: lb.rom., engl., rusă. – Bibliogr. în notele de subsol. – 500 ex. – ISBN 978-9975-9878-9-9.

1. Biblioteconomie. 2. Biblioteci pentru copii.

027.625:016(478)=135.1=161.1

C27

ISBN 978-9975-928-15-1

ISBN 978-9975-9878-9-9

Firma Editorial-Poligrafică „Baștina-Radog” SRL,
MD-2068, mun. Chișinău, str. Florilor, 1.

Tel./fax 29-40-95,29-40-86

e-mail: radog@mtc.md

Buletinul *Cartea. Biblioteca. Cititorul*, fascicula 19, include materiale cu referire la activitatea bibliotecară cu copiii și adolescenții, realizată în bibliotecile din țară și de peste hotare.

Rubrica *Eveniment* oferă informații despre unele dintre acțiunile de promovare a cărții și lecturii desfășurate pe parcursul anului 2009: ediția a XIII-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret și Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XIX-a.

Rubrica *Proiecte* inserează o relatare despre inaugurarea „Bibliotecii Picilor”, prin care a finalizat un amplu proiect, realizat de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în colaborare cu Institutul Suedez din Stockholm. De asemenea, sunt publicate textele comunicărilor prezentate de oaspeții din Suedia la seminarul și conferința organizate în cadrul programului prilejuit de acest eveniment.

Comunicările susținute în cadrul Simpozionului „Modernizarea serviciilor în bibliotecile ce servesc copii” și Atelierului profesional „Formula succesului: programe și activități de promovare a lecturii și bibliotecii pentru copii” sunt reunite sub genericul „Întruniri profesionale”.

În sprijinul activității practice a specialiștilor din bibliotecile publice și cele școlare vine *Portofoliul bibliotecarului*, care include o informație despre cultura informațională ca orientare strategică a anului 2010 în bibliotecile din RM, materiale în ajutorul promovării imaginii bibliotecii, organizării activităților de formare a beneficiarilor și de dezvoltare a competențelor practice de utilizare a calculatorului și Internet-ului.

Compartimentul *Informații de peste hotare* este dedicat unui eveniment important din lumea bibliotecilor și bibliotecarilor: Conferința 75 Generală IFLA „Bibliotecile creează viitorul, bazându-se pe patrimoniul cultural” (23-27 august 2009, Milan, Italia).

Buletinul poate fi consultat și în variantă electronică la adresa www.bncreanga.md

Responsabilitatea pentru conținutul textelor publicate revine autorilor. Opinii, sugestii, materiale pentru publicare pot fi expediate pe adresa:

Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”
Str. Șciusev nr. 65
MD-2012, Chișinău
Republica Moldova
Tel./Fax: 22 95 56
E-mail: bncreanga@dnt.md

Book. Library. Reader bulletin, the 19th issue, includes materials about library activities for children and adolescents in our country and abroad.

Event chapter offers information about few reading and book promotion activities organised during 2009: the 13th International Children and Youth Book Fair, “At the Beginning of Wisdom” literary competition (the 19th issue).

Project chapter includes an article about the inauguration of the “Kid’s Library”, the project implemented by „Ion Creangă” National Children’s Library in cooperation with the Swedish Institute from Stockholm. Also, there are the texts of the papers presented by the Swedish guests at the seminar and conference organised within the inauguration program.

The papers presented at the symposium “The Modernisation of Services in Libraries for Children” and the professional workshop „The Formula of the Success” are brought together in *Professional Meetings* chapter.

The chapter *Librarian’s Portofolio* is aimed to support the practical activity of the specialists from public and school libraries and includes information about the information literacy as the strategy in 2010 for the libraries in the Republic of Moldova, supporting materials for promoting the image of the library, organising the training of the users in order to develop their computer and Internet skills.

Information from abroad chapter is dedicated to one important event in the world of libraries and librarians: the 75th IFLA General “Libraries create futures: Building on cultural heritage” (August 23-27, 2009, Milan, Italy).

This bulletin could be found in electronic form on the site www.bncreanga.md.

The authors are responsible for the content of the articles.

Please, send opinions, suggestions, and articles to the address:

„Ion Creangă” National Children’s Library
65 Șciusev street
MD-2012, Chișinău
Republic of Moldova
Phone/Fax.: 229509, 229556
E-mail: bncreanga@dnt.md

EVENTIMENT

CARTEA PENTRU COPII – CALEA SPRE LUMINĂ

– *Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret* –
– *Chișinău, 1-4 aprilie 2009* –

La cea de-a XIII-a ediție Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret și-a schimbat localul. Cifra magică 13 s-a consumat la Centrul Internațional de Expoziții „MOLDEXPO”. A fost o ediție frumoasă, cu multe cărți și mulți copii.

Cele peste 100 de edituri din 9 țări au expus mai mult de 8 000 de titluri de carte pentru copii și tineret – carte cu o diversitate sporită și o ținută grafică de excelență.

Acest eveniment cultural și-a creat deja o imagine nu numai în Republica Moldova, dar și departe de hotarele ei. Pagina web a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” www.bncreanga.md, care include și informații despre Salon, poate fi consultată pretutindeni, acolo unde există conexiune Internet.

Salonul, în afară de expoziție de carte, a inclus expoziție de ilustrații de carte pentru copii în original, Forumul copiilor – laureați ai concursului „Cărți manuscrise”, lansarea a circa 90 de titluri de carte. Printre care: cartea-surpriză „Sfredeluș” de Aureliu Busuioc, „Dirimaga” de Vladimir Beșleagă, „Câte sunt pe lumea asta” de Valentin Roșca, „Rochița leneșă” de Iulian Filip, „Grăuncioare de lumină” de Ion Hadârcă, „De ce plânge clovnul?” de Vasile Romanciuc, „Un elefant în vagonul-restaurant” de Ianoș Țurcanu (Editura „Prut Internațional”); „Povești adevărate”, traducere din franceză de Ala Bujor, colecția „Dicționare” (Editura „Epigraf”); „Designul grafic și literatura română pentru copii” (Editura „Limes”, Cluj); „Cele mai frumoase mituri”, „Cele mai frumoase mituri ale Asiei”, „Cele mai frumoase mituri ale Greciei”, „Cele mai frumoase mituri ale Romei”, colecție coordonată de Dorin Onofrei, „Cartea lui DE CE?”, „Cartea lui CUM?”, „Cartea lui CÂND?” (Editura „Cartier”); „Cetăți din Țara Moldovei: mică enciclopedie ilustrată” de Mariana Șlapac (Editura „ARC”); colecția „Biblioteca Ion Creangă”, „Bibliologie și literatură” de Nicolae Busuioc, „Îmblânzirea câinilor” de Claudia Partole (Editura „Princeps Edit”, Iași); colecția „Cărți cu povești” (Editura „Litera”); „Alunelul” de Nicolae Rusu, „Pomul cu litere. Pomul cu cifre” de Titus Știrbu, colecțiile „Povești de peste mări și țări”, „Povești de aur”, „Tata, mama, lumea-ntreagă la porțița mea cea dragă” (Editura „Silvius Libris”); „McLumea și cultura publicitară” de Adrian Dinu Rachieru (Editura „Augusta”, Timișoara); „Sub sabia cu straja-n cruce”, „Dafina Doamna” de Ion Muscalu (Editura „Danaster”, Iași); „Căluțul oștean” de Gheorghe Marin, „Mulți chemați, puțini aleși” de Marcela Mardare (Editura „Pontos”).

E îmbucurător faptul că în această competiție frumoasă dintre editori, ilustratori, scriitori s-au inclus armonios și autorii-copii cu volumele „Amuzament pentru singurătatea primordială” de Cassandra Corbu (Editura „Princeps Edit”, Iași), „Făclia sufletului” de Doina Mamaliga (Editura „Labirint”), „Dăruie clipelor ani” de Zinovia Bivol (colecția revistei „Florile dalbe”).

Un impact mobilizator asupra bibliotecarilor au avut și întrunirile profesionale. În cadrul Salonului au fost organizate: Conferința video Moldova-SUA „Cultura informațională: programe pentru copii și părinți” – susținută de *Carol Legarreta*, manager în Sistemul de Biblioteci Publice din regiunea Montgomery, statul Maryland, SUA, *Peggy Hansen*, bibliotecar Serviciu pentru Copii, Biblioteca Germantown, statul Maryland, SUA; Atelierul „Programul integrat de informatizare a Bibliotecii „BiblioPhil”: caracteristici și posibilități de aplicare” – formator *Cosmin Sabo*, asistent universitar, doctorand, administrator SC Scrim Design SRL, Baia Mare, România.

Simpozionul „Modernizarea serviciilor în bibliotecile ce servesc copii” a ocupat un loc aparte la întrunirile profesionale, unde au fost prezentate următoarele comunicări:

Ingredientele unei biblioteci moderne pentru copii.

Eugenia Bejan, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Chișinău;

Biblioteca pentru Copii și Tineret – spațiu pentru educație și socializare.

Programe pentru diversificarea și modernizarea serviciilor.

Marilena Chiriță, Biblioteca Metropolitană, București;

Anul Lecturii în Lituania: activități de succes.

Jolanta Savukynaitė, Centrul de Literatură pentru Copii, Biblioteca Națională a Lituaniei „Martynas Mažvydas”;

Serviciile de bibliotecă de la tradițional la modern.

Dr. Catinca Agache, lector universitar, Universitatea „A. I. Cuza”, Iași;

Metodele ENTITLE în organizarea programelor de educație permanentă pentru copii.

Tatiana Costiuc, Biblioteca Județeană „O. Goga”, Cluj;

Cele mai bune cărți pentru copii în anii 2007-2008.

Reda Tamulienė, Centrul de Literatură pentru Copii, Biblioteca Națională a Lituaniei „Martynas Mažvydas”;

Serviciile culturale conferă valoare bibliotecii.

Ana Botezat, Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă”, Bălți;

Ringul intelectual – o nouă provocare pentru tineri.

Zinaida Ursu, Lolita Caneev, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Chișinău;

Поколения разные – а книги разные?: по итогам диспута и анкетирования учащихся 6-9 классов и их родителей (Generații diferite – cărți diferite?: rezultatele disputei și sondajului printre elevii claselor a 6-a – a 9-a și părinții acestora).

Olga Cuznețova, Biblioteca Liceului „N. V. Gogol”, Chișinău.

Un moment inedit, cu o rezonanță deosebită la Salon, a fost Forumul copiilor – o întrunire a laureaților concursului republican de creație „Cărți manuscrise”. La concurs au participat circa 500 de copii de toate vârstele, care au prezentat peste 250 de cărți manuscrise.

Și de data aceasta a fost păstrată frumoasa tradiție a cărții-surpriză, pe care o primește gratuit fiecare copil (preșcolar sau elev din cl. I-VI), vizitator al Salonului. Cartea-surpriză „Sfredeluș” de Aureliu Busuioc a intrat în 15 000 de familii, grație susținerii financiare a Ministerului Culturii, Ministerului Educației, Direcției Cultură și Direcției Educație, Tineret și Sport, Primăriei municipiului Chișinău, Editurii „Prut Internațional”, SRL „Baștina-Radog”.

Designul materialelor promoționale – posterul, diplomele, mapele, programul-catalog – aparține talentatului pictor Vitalie Coroban.

Momentul culminant al Salonului l-a constituit decernarea premiilor. Cu titlul de *noutate* a fost instituit Premiul pentru poezie „Grigore Vieru”, conferit de către „Baștina-Radog” SRL, director Alexandru Rusu, lui Vasile Romanciuc pentru volumul „De ce plânge clovnul?” (Editura „Prut Internațional”).

Juriul copiilor a oferit Premiul „Simpatia copiilor” lui Nicolae Rusu pentru volumul „Alunelul” (Editura „Silvius Libris”).

Celelalte premii s-au acordat în felul următor:

Premiul „Ion Creangă”, instituit de Marian Lupu, Președintele Parlamentului RM, pentru întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii – Aureliu Busuioc;

Premiul „Igor Vieru”, pentru întreaga activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii – Isai Cârnu;

Premiul „Cartea anului”, acordat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova – „Un elefant în vagonul-restaurant” de Ianoș Țurcanu (Editura „Prut Internațional”, Chișinău);

Premiul „Cartea cognitivă” – colecția „Descoperiri științifice” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău);

Premiul „Cartea de referință” – „Dicționar de dificultăți și surprize ale limbii române” de Alexei Palii (Editura „Epigraf”, Chișinău);

Premiul „Cea mai reușită colecție de carte pentru copii” – colecția „Înconjurul lumii cu o poveste” (Editura „Cartier”, Chișinău);

Premiul „Cea mai reușită prezentare grafică a cărții” – Serghei Samsonov pentru prezentarea grafică a colecției „Cheița de aur” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău);

Premiul „Cea mai reușită ilustrație de carte în original” – 1. Violeta Zabulica-Diordiev pentru ilustrațiile la cartea „Alice în Țara Minunilor” de Lewis Carroll; 2. Ludmila Șevcenco pentru ilustrațiile la cartea „Motanul încălțat” de Charles Perrault (Editura „Silvius Libris”, Chișinău);

Premiul „Cea mai reușită traducere din cartea pentru copii” – Ala Bujor pentru traducerea cărții „Povești adevărate” (Editura „Epigraf”, Chișinău);

Premiul „Cel mai frumos amenajat stand” – 1. Editura „Prut Internațional”; 2. SA „Cartea-Chișinău”;

Premiul „Pentru mass-media” – 1. Victoria Tomuz (programul „Ora copiilor”, Radio-Moldova); 2. Gutiera Postolachi (programul „Bună dimineața”, TV Moldova 1).

Premii speciale conferite de:

- *Ministerul Culturii al Republicii Moldova* – Mariana Șlapac și Vladimir Melnic pentru enciclopedia „Cetățile Moldovei” (Editura „ARC”, Chișinău);
- *Ministerul Educației al Republicii Moldova* – 1. Ion Hadârcă pentru cartea „Grăuncioare de lumină” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău); 2. Editura „Litera” (Chișinău) pentru volumul „Istoria ilustrată a lumii”; 3. Andrei Eșanu pentru coordonarea monografiei „Dinastia Cantemireștilor” (Editura „Știința”, Chișinău);
- *Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO. Premiul „Carte pentru promovarea spiritului de toleranță”* – Iulian Filip pentru cartea „Rochița leneșă” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău);
- *Primăria Chișinău* – Vladimir Beșleagă pentru cartea „Dirimaga” (Editura „Prut Internațional”, Chișinău);
- *Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”* – 1. Editura „Princeps Edit” (Iași) pentru valorificarea operei lui Ion Creangă; 2. Editura „Litera” (Chișinău) pentru volumul „Povești de adormit copiii”;
- *Uniunea Scriitorilor din Moldova* – 1. Silvia Ursache pentru cartea „Am încălecat pe-o roată și v-am spus-o gogonată” (Editura „Silvius Libris”, Chișinău); 2. Ion Muscalu pentru romanul „Dafina Doamna” (Editura „Danaster”, Iași);
- *Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova* – 1. Editura „Prut Internațional” pentru prezentarea grafică a tuturor publicațiilor pentru copii; 2. Editura „Infomedia Pro” (București) pentru colecțiile de CD-uri „Piti Clic” și „Dublu Clic”;
- *Secția Națională IBBY* – 1. Editura „Belfax” (Belarus) pentru enciclopedia „Kosmos”; 2. Editura „Erc Press” (București) pentru

- colecția de DVD-uri „Cele mai frumoase povești”; 3. Ambasada Franței în Republica Moldova pentru colecția „Penser l’Europe”; 4. Titus Știrbu pentru cartea „Pomul cu litere. Pomul cu cifre” (Editura „Silvius Libris”, Chișinău); 5. Adrian Dinu Rachieru pentru cartea „McLumea și cultura publicitară” (editurile „Augusta” și „Artpress”, Timișoara); 6. Cassandra Corbu pentru cartea „Amuzament pentru singurătatea primordială” (Editura „Princeps Edit”, Iași);
- *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Premiul „Cea mai bună carte pentru copiii cu deficiențe de vedere”* – Editura „Prut Internațional” (Chișinău) pentru colecția „Cele mai frumoase povești clasice”;
 - *Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova. Premiul „Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei”* – Nicolae Busuioc pentru cartea „Bibliologie și literatură” (Editura „Princeps Edit”, Iași);
 - *Revista „Florile dalbe”. Premiul pentru cea mai bună carte a unui autor elev* – Zinovia Bivol pentru volumul „Dăruie clipelor ani” (colecția revistei „Florile dalbe”);
 - *Fundația Culturală „Eco Art” din Iași. Premiul „Danaster” pentru proză pentru copii* – Gheorghe Marin pentru cartea „Căluțul oștean” (Editura „Pontos”, Chișinău);
 - *Premiul „O carte pentru dăinuirea noastră” (acordat de către familie în memoria lui Dănuș Postolachi, autorul cărții „Hidronauții”)* – Vlad Zbârciog pentru culegerea „Ceasul al doisprezecelea” (Editura „Pontos”, Chișinău).

Reușita Salonului s-a datorat eforturilor comune ale organizatorilor: Secției Naționale a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY), Ministerului Culturii al RM, Ministerului Educației al RM, Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Direcției Cultură și Direcției Educație, Tineret și Sport, Primăriei municipiului Chișinău, Uniunii Editorilor, Comisiei Naționale a RM pentru UNESCO, Uniunii Scriitorilor, Uniunii Artiștilor Plastici, CIE „MOLDEXPO” SA, Societății de Distribuție a Cărții „PRO-NOI”, cât și sponsorilor: Ambasadei SUA în Republica Moldova, Baștina-Radog SRL, Editurii „Prut Internațional”, RED Union Fenosa, Căii Ferate din Moldova, Camaz SRL, cărora le mulțumesc pentru promovarea celor mai bune cărți pentru copii întru educarea tinerelor generații – cetățeni mândri de cultura și de neamul lor.

Claudia Balaban,
președintele Secției Naționale IBBY,
director general al Bibliotecii Naționale
pentru Copii „Ion Creangă”

A REVENI AN DE AN LA IZVOARELE ÎNTELEPCIUNII

E vorba de genericul unui concurs, inițiat de către Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, ajuns în anul curent la vârsta frumoasă a adolescenței – la a nouăsprezecea ediție! An de an, sute de elevi din întreaga republică sunt antrenati într-o frumoasă lucrare de cercetare a activității unei personalități din literatura clasică sau contemporană. Un studiu competitiv, care îmbogățește și inspiră! Astfel, în cadrul edițiilor precedente au fost studiate opera și biografia atât ale înaintașilor neamului (Ion Creangă, Mihai Eminescu, Ion Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Dimitrie Cantemir, Mircea Eliade ș. a.), cât și ale unor scriitori dragi copiilor din marea literatură a lumii, cum ar fi Hans Ch. Andersen. Dintre scriitorii contemporani pentru concurs a fost propusă creația lui Ion Druță și a lui Grigore Vieru. La fiecare ediție, concurenții au dat dovadă de multă competență și maturitate.

Concursul se desfășoară, de obicei, în câteva etape. Mai întâi, concurenții sunt testați în școala unde își fac studiile, apoi la un for raional și, în sfârșit, faza republicană sau semifinala are loc la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. „Până aici ajung cei mai buni dintre cei mai buni, pentru a-i selecta pe adevărații temerari!” – astfel îi place să se exprime doamnei Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, dumneaei fiind unul dintre inițiatorii acestui important concurs, alături aflându-se, de fiecare dată, colegele mai tinere Eugenia Bejan, Lilia Tcaci, dar și întreg colectivul. Pregătirea acestui prestigios concurs impune într-adevăr multe eforturi și, bineînțeles, emoții atât pentru concurenți, cât și pentru acei care pregătesc întrebările și condițiile competiției. În juriu de fiecare dată sunt invitați scriitori. Ca și în alți ani președinte al juriului a fost poetul Arcadie Suceveanu, vice-președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

În 2009 drept subiect de studiu a fost activitatea distinsului înaintaș – filozof, scriitor, istoric, lingvist Bogdan Petriceicu Hasdeu. Faza republicană a întrunit 60 de concurenți din toată republica, din ei 10 deținători ai Premiului I au fost promovați în finală. Faza finală a concursului s-a desfășurat la Vaslui, în incinta Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul”, unde a avut loc o confruntare cu participarea elevilor din Republica Moldova și din județul Vaslui, România. Concurenții din Republica Moldova au fost: Vasile Bechet (Liceul „V.Anestiade”, Sărăteni, Telenești), Ștefan Chitoroagă (Liceul „V.Alecsandri”, Ungheni), Ana Crigan (Liceul „M.Eminescu”, Sângerei), Diana Macaru (Liceul Teoretic Lăpușna, Hâncești), Natalia Nani (Liceul „A.Russo”, Cojușna, Strășeni), Alina Petcu (Liceul Teoretic Rublenița, Soroca), Diana Plăcintă (Liceul „B.P.Hasdeu”, Bălți), Diana Ranga (Liceul „B.Cazacu”, Nisporeni), Lăcrămioara-Anișoara Reșetnic (Liceul „Ștefan Vodă”, Ștefan Vodă), Vera Tarsîna (Liceul „A.I.Cuza”, Bălți).

Copiii din Republica Moldova au fost însoțiți de poetul Arcadie Suceveanu, Claudia Balaban și colegele sale Eugenia Bejan, Lilia Tcaci, Diana Vrabie, de Victoria Tomuz de la Radio-Moldova, emisiunea „Ora copiilor”, și autoarea acestor rânduri. Gazdele – directorul Bibliotecii „N.M.Spătarul”, poetul Voicu

Gelu Bichineț și ex-directorul dna Elena Poamă, împreună cu întreg colectivul, au creat o atmosferă cu adevărat festivă, de competiție. La toate probele, toți concurenții au fost la înălțime, cea mai spectaculoasă fiind proba a treia, interviul imaginar cu marele gânditor al neamului. La această probă au fost apreciate spiritul inventiv, originalitatea și abilitatea concurenților. S-a bucurat, cu siguranță, și Bogdan Petriceicu Hasdeu, asistând din ceruri la acest minunat dialog spiritual.

Deși au fost și învingători (premiul I – Diana Macaru (Lăpușna, Hâncești) și Teodora Moraru (Vaslui); premiul II – Ana Crigan (Sângerei) și Andrei Cumpănă (Vaslui); premiul III – Lăcrămioara-Anișoara Reșetnic (Ștefan Vodă) și Alexandra Balan (Vaslui)), adică acei care s-au manifestat cu brio la toate probele, învingători se pot considera toți. Drept recompensă, elevilor le-a fost oferit un memorabil itinerar vasluian cu vizitarea Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Moreni și a Statuiei ecvestre „Ștefan cel Mare”. Iar elevii din Republica Moldova au vizitat și zece mănăstiri din Bucovina și Moldova – cele mai vechi și mai impresionante, cu amprenta istoriei pe chip: Sucevița, Moldovița, Voroneț, Neamț, Putna, Agapia, Vărativ, Sihăstrie...

La Putna părea că așteptam cu toții minunea: să apară în calea noastră Marele Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, care se odihnește în locașul etern și sacru înălțat chiar de Marele Voievod. Apoi, la Sihăstrie, cu pioșenie ne-am închinat la mormântul părintelui Cleopa, un adevărat preot și călăuză a sufletelor omenești. La Vărativ am trecut pe la mormântul Veronicăi Micle. A fost un adevărat pelerinaj cu multe întâlniri frumoase și surprize. De la Casa-muzeu „Ion Creangă” din Humulești am revenit la Târgu Neamț, la parohia părintelui Caia, care ani în șir, după 1990, a găzduit în casa dumnealui o mulțime de basarabeni. Ca de obicei – primitoare, doamna preoteasă Olguța Caia, strănepoata lui Ion Creangă, ne-a primit pe toți în inima ei. Seara am asistat la un parastas în memoria neuitatului poet al neamului Grigore Vieru, oficiat la Biserica Sf. Haralambie din Târgu Neamț, unde este paroh părintele Caia. A fost emoționant și trist, pentru că de-atâtea ori a fost și Grigore Vieru în acel lăcaș, alături de oameni dragi, care-l iubeau și-i ascultau cu pioșenie cuvântul. În cadrul acestei serate a avut loc și lansarea de carte a scriitorului și publicistului ieșean Nicolae Turtureanu – „Dubla cetățenie”. Claudia și Olguța Caia ne-au vrăjit cu vocile lor cristaline. S-a recitat, s-a cântat, s-a vorbit cu multă inspirație, încât, deși era târziu, nimeni n-ar fi vrut să se despartă de cea clipă minunată.

A doua zi, dimineață, ne-am pornit din nou la drum cu gândul și la Hasdeu, care „a fost un geniu universal, izbutind să se afirme peste tot” (George Călinescu), și la Creangă, și la Vieru, dar mai ales cu gândul spre a ajunge cât mai repede acasă: era exact în ziua alegerilor. Glumeam: „Mergem spre Europa!”. Dar gluma noastră conținea și dorință și har premonitoriu. Eu îmi ziceam: „Acești copii minunați merită un trai mai bun și cu mai mari deschideri spre lume. Prin ei vom ajunge cunoscuți și apreciați!”

Claudia Partole, scriitoare,
moderatoarea Salonului literar-artistic „La Creangă”

PROIECTE

BIBLIOTECA PICILOR de la 1 la 10 ani

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a finalizat în martie 2010 un amplu proiect, realizat în colaborare cu Institutul Suedez din Stockholm, Suedia.

Proiectul intitulat “Biblioteca Picilor de la 1 la 10 ani” a fost inițiat în 2008 în vederea reamenajării serviciului Activitate cu preșcolari și copii de 7-10 ani din cadrul Bibliotecii. S-a urmărit scopul de a crea un spațiu modern și atrăgător, unde copiii cu vârste de la 1 la 10 ani, împreună cu părinții, educatorii și învățătorii, să fie antrenați în lectură, acțiuni culturale și educative, jocuri și alte activități de petrecere a timpului liber. Serviciul respectiv al Bibliotecii a fost redenumit „Biblioteca Picilor de la 1 la 10 ani” și are și un moto: „Fii prieten cu Pippi și Guguță!”.

Conceptul și design-ul pentru cele două săli din “Biblioteca Picilor” - Sala de lectură și joacă și Sala de împrumut la domiciliu - au fost elaborate și realizate de artistul plastic Tor Svae din Suedia și echipa sa. Toate piesele de mobilier, căsuța de joacă, scena și toate accesoriile au fost confecționate sau procurate în Suedia. În plus, Institutul Suedez a donat Bibliotecii numeroase cărți și jucării.

În Sala de lectură și joacă vizitatorii pot admira o ilustrație dintr-o carte a cunoscutului scriitor și ilustrator suedez Sven Nordqvist plasată ca tapet pe un perete, iar pe alt perete pictorița Violeta Diordiev din Moldova a realizat o pictură murală care reprezintă literatura din cele două țări.

Ceremonia de deschidere a „Bibliotecii Picilor” a avut loc la 10 martie 2010. Evenimentul a debutat prin mesaje rostite de către Claudia Balaban, directorul general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Gheorghe Postică, vice-ministru al culturii al Republicii Moldova, Åsa Lundmark, directorul Departamentului Activități și Proiecte, Institutul Suedez, Julius Liljeström, șeful Secției pentru Cooperare în Moldova a Ambasadei Suediei, Ulf Nilsson, scriitor din Suedia și Spiridon Vangheli, scriitor din Republica Moldova.

Cu ocazia inaugurării proiectului, din Suedia au mai venit la Chișinău Sylvia Augustinsson, manager de proiect, și Klara Svae, coordonator de proiect de la Institutul Suedez, Ingrid Källström Nilsson, bibliotecară la Rum för Barn din Centrul de cultură din Stockholm și Pia Huss, jurnalistă.

Au venit să împărtășească bucuria inaugurării „Bibliotecii Picilor” copii, părinți, scriitori, editori, bibliotecari, cadre didactice. Studioul vocal coreografic „LolliPops”(conducător artistic Angela Cațâr) și Ansamblul de dansuri populare și moderne „Fantezia” (conducători artistici Alexandra Soșnikov și Valentin Ispir) au prezentat un program de cântece și dansuri, care au completat perfect atmosfera caldă și prietenoasă din Bibliotecă.

Ceremonia de inaugurare a avut și doi prezentatori de excepție: Pippi (Julieta Gorea, elevă la Școala de Arte „Valeri Poleacov”) și Guguță (Mihai Apolschi, elev la Liceul „Vasile Vasilache”).

„Biblioteca Picilor” este acum gata pentru a-și primi cititorii și intenționează să ofere copiilor diverse programe: ora poveștilor, jocuri literare, concursuri de lectură și de desen, lansări de carte, întâlniri cu scriitorii și personalități din alte domenii.

În ziua inaugurării „Bibliotecii Picilor”, cititorii au avut bucuria de a se întâlni cu scriitorul suedez Ulf Nilsson, care a venit în Moldova pentru a cincea oară. Ulf Nilsson a vorbit copiilor despre cărțile sale, a discutat cu ei despre temele pe care le abordează în creația sa - dragostea pentru Dumnezeu, dragostea pentru oameni și animale, cunoașterea de sine și înfruntarea fobiilor de către copii.

A doua zi după inaugurare, pe 11 martie, în „Biblioteca Picilor” au fost gazde Clovnii-bibliotecari - actorii din grupul condus de Ghenadie Gâlcă. Clovnii i-au transferat imaginar pe copii în lumea veselă și interesantă a personajelor literare.

În programul prilejuit de inaugurarea „Bibliotecii Picilor” au avut loc și două activități pentru bibliotecarii din Republica Moldova, care activează în bibliotecile publice pentru copii și bibliotecile școlare: Seminarul „Drepturile copiilor și responsabilitățile adulților în bibliotecile pentru copii”, susținut de Ingrid Källström Nilsson, bibliotecar la Rum för Barn din Centrul de Cultură din Stockholm, și Conferința „Ce înseamnă să fii scriitor autohton”, susținută de scriitorul Ulf Nilsson. În continuare publicăm textele comunicărilor prezentate de oaspeții din Suedia.

Eugenia Bejan,
prim director adjunct,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

DREPTURILE COPIILOR ȘI RESPONSABILITĂȚILE ADULȚILOR ÎN BIBLIOTECILE PENTRU COPII

Atunci când se referă la biblioteci, majoritatea oamenilor se gândesc, în primul rând, la cărți. Cu adevărat, sunt multe cărți frumoase pentru copii în bibliotecile suedeze. Astrid Lindgren este o autoare de cărți pentru copii cunoscută în toată lumea. Personajul ei Pippi Șosețica sau Pippi Cioraplung este o fetiță puternică, atât fizic cât și sufletește. Dar Astrid Lindgren a scris, de asemenea, cărți despre copiii mai puțin puternici adresate copiilor slabi și nefericiți, pentru a-i încuraja și pentru a le da speranță și putere.

În această comunicare nu mă voi referi la conținutul acestor cărți, ci la dreptul copiilor la bibliotecă. Ceea ce am în vedere este atitudinea respectuoasă față de copii și adolescenți. Ei ar trebui să simtă că biblioteca există pentru ei și că au posibilitatea de a o influența. Bibliotecile trebuie să fie organizate din perspectiva copilului, având la bază Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. În acest sens există o legătură cu Astrid Lindgren, deoarece ea a fost una dintre promotorii drepturilor copiilor, cu mult înainte de a fi adoptată această Convenție. Ea a pledat pentru ideea că, toți copiii ar trebui să fie tratați cu respect și dragoste și să poată să-și îndeplinească cererile lor speciale. Viziunea „din perspectiva copilului” a fost cu adevărat punctul ei de pornire în diverse activități.

Declarația ONU cu privire la drepturile copilului, deseori numită Convenția Copiilor, și-a sărbătorit cea de-a 20 aniversare în anul trecut. Deși s-a înregistrat un mare progres în domeniul respectării drepturilor copilului, încă multe mai sunt de făcut. Respectarea tuturor drepturilor, pentru toți copiii, este o provocare pentru diferiți actori ai societății la diferite nivele ale societății. Vreau să vă demonstrez cum bibliotecile pot activa în scopul implementării articolelor relevante din Convenție.

Conceptele „perspectiva orientată spre copil” și „din perspectiva copilului” au sensuri diferite și pot fi folosite în diferite moduri. Este important să menționăm diferența dintre ideile adulților despre ce este mai bun pentru copii, care se referă la conceptul „perspectiva orientată spre copil”, și viziunile proprii ale copilului, care se referă la conceptul „din perspectiva copilului”. Ambele concepte se regăsesc în Convenția Copiilor și ambele sunt necesare. Conceptul „din perspectiva copilului” presupune să oferim copiilor posibilitatea de a-și exprima necesitățile și dorințele și să participe la luarea deciziilor.

În ultimii ani, în Suedia s-au desfășurat diverse proiecte de renovare și dezvoltare a bibliotecilor pentru copii și adolescenți. Aceste proiecte prevăd o trecere în organizarea bibliotecilor de la punctul de vedere organizațional la punctul de vedere al utilizatorului, de la „din perspectiva bibliotecii” la „din perspectiva copilului”. Acest proces se bazează în mare parte pe Convenția Copiilor și anume pe cele mai relevante articole:

- Articolul 3 menționează că principiul „interesele copilului prevalează” este principiul călăuzitor al Convenției Copiilor;
- Articolul 2 declară că toți copiii au aceleași drepturi și sunt egali;
- Articolul 31 recunoaște drepturile copiilor de a participa la activități culturale și artistice;
- Articolul 12 recunoaște drepturile copiilor de a-și exprima părerea în toate problemele care îi afectează;
- Articolul 23 recunoaște că orice copil cu deficiențe mintale sau fizice trebuie să aibă o viață împlinită și decentă.

În continuare am să prezint unele proiecte din biblioteci, care servesc ca exemple bune ale acestui mod de gândire.

Suedia are o lungă tradiție în dezvoltarea bibliotecilor pentru copii, încă de la începutul secolului 20, acestea fiind organizate ca secții în cadrul bibliotecilor

publice, oferind împrumut de cărți gratuit. Pe parcursul anilor 60 și 70 s-a înregistrat o largă expansiune a bibliotecilor publice, oferindu-se prioritate copiilor. Suedia a putut face față acestei expansiuni, pentru că nu a participat la al II-lea Război Mondial și, în general, nu a fost în război peste 200 de ani. Dar pe parcursul anilor 1990 declinul economic, înregistrat în multe sfere ale societății suedeze, a afectat și bibliotecile. În prezent, bibliotecarii pentru copii constată necesitatea unor noi sarcini în vederea renovării și dezvoltării bibliotecilor pentru copii ținând cont de noile media și schimbările din societate. Când analizăm rezultatele primilor 10 ani de existență a Convenției Copiilor, vedem că experții au examinat rolul bibliotecilor pentru copii în contextul noii strategii naționale de aplicare a Convenției în toate problemele legate de copii. Ei au tras concluzia că până acum rolul bibliotecii pentru copii a fost ne semnificativ. Problema care se pune este cum să aplicăm Convenția Copiilor în activitate așa încât să sporim rolul bibliotecilor pentru copii. Soluția recomandată ar fi să luăm ca bază Convenția atunci când stabilim noi sarcini pentru bibliotecile pentru copii.

Diferite proiecte cu referire la bibliotecile pentru copii au fost lansate. Unul dintre rezultatele importante obținute este un set de recomandări pentru activitatea bibliotecilor pentru copii. Ele se bazează sau, mai curând, sunt o interpretare pentru bibliotecii a articolelor relevante din Convenția Copiilor nominalizate mai sus. Acele recomandări, numite „În interesele cele mai bune ale copilului”, au fost formulate de consultanții bibliotecilor pentru copii și au fost acceptate de Asociația Bibliotecilor din Suedia ca linii directorii naționale în 2003.

Aceste recomandări se propune a fi utilizate ca punct de pornire pentru a face mai clară perspectiva copiilor, atunci când formulăm obiectivele activităților de bibliotecă și când ne planificăm munca de zi cu zi. „Toți copiii și adolescenții au dreptul la bibliotecă. Activitatea bibliotecii pentru copii și adolescenți începe de la Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului și are scopul să respecte această convenție în cazurile aplicabile. Interesele copilului trebuie să fie întotdeauna pe primul loc.” Această constatare este urmată de zeci de puncte care îi dezvoltă sensul și în care cuvintele-cheie sunt: *din perspectiva copilului, necesitățile copiilor, posibilitatea de a influența, autoexprimarea.*

În ultimii ani, în Suedia, s-au depus multe eforturi pentru a consolida și dezvolta bibliotecile pentru copii. Unul dintre proiecte este Mars Express 2020. Acest proiect trebuia să răspundă la întrebarea: „Ce trebuie să facă bibliotecile publice pentru a dezvolta bibliotecii pentru copii și adolescenți mai interesante, mai creative și mai atrăgătoare, și percepute ca locuri care stimulează lectura?” Proiectul conține diferite componente, dar cel mai interesant a fost găsirea noilor metode de participare a copiilor și adolescenților în dezvoltarea și design-ul secției lor din biblioteca locală. Întrebarea era: „Cum putem îmbunătăți participarea esențială a copiilor și adolescenților în îndeplinirea acestei sarcini?”

Proiectul Mars Express 2020 a demonstrat că atelierile de creație, activitățile dramatice, pictura și construirea modelelor au dat rezultate mai bune decât chestionarele. Când le punem copiilor întrebări, putem primi răspunsuri pe care copiii presupun că noi le dorim. Ei încearcă să fie politicoși și nu îndrăznesc

să dezvăluie ideile și visele lor magice, fantastice și neașteptate. Dar atunci când creează, ei se simt mai liberi și mai siguri de sine. Posibilitățile lor de a inventa nu au limite.

Cum devin bibliotecile mai atractive pentru adolescenți și tineret? Cum să-i atragem să participe la activități? Cum îi facem să simtă că biblioteca are importanță pentru ei? Acestea sunt problemele aflate pe agenda bibliotecilor din Suedia de mult timp. Biblioteca care a obținut succes deplin în aceasta este "PUNKTMedis", departamentul pentru adolescenți de la Biblioteca din Medborgarplatsen, cea mai mare bibliotecă filială din Stockholm. De la începutul planificării acestei biblioteci, un grup de tineri au fost implicați în discuții. Această implicare a servit ca fundament în procesul de activitate. Pe parcursul unei anumite perioade adolescenții au fost implicați la dezvoltarea programelor și în calitate de consilieri pentru procurarea documentelor. Ei se numeau Ambasadorii Bibliotecii. Erau implicați în planificarea activității viitoare, dar și a celei de zi cu zi. Ei moderau programe și îndeplineau sarcini curente. A fost un beneficiu atât pentru personalul bibliotecii, cât și pentru adolescenți. Este important ca biblioteca să obțină o contribuție de la acest grup-țintă, iar pentru adolescenți este important să obțină o experiență de muncă reală.

Alte două mari proiecte desfășurate în Suedia sunt Läskonster (Arta Lecturii) și MVG (Metode, Viziuni și Platforme). Scopul acestor proiecte a fost de a spori participarea copiilor în activitățile de promovare a lecturii și de a dezvolta noi activități împreună cu ei, de a-i face pe copii să înțeleagă că ei pot cu adevărat să influențeze activitățile și rezultatele vor fi mai bune în urma participării lor. Copiii trebuie să înțeleagă și să simtă că ei sunt implicați atât ca participanți, cât și ca parteneri. În final, a sporit legătura între biblioteci, legătura cu alți parteneri din afara sferei bibliotecilor, precum actori, muzicieni și alți specialiști. Competențele bibliotecarilor pentru copii au crescut, așa cum și inspirația lor. Viziunea asupra activității bibliotecii pentru copii trebuie să fie diseminată și largită. Dar cel mai important este, desigur, ca în centru să fie copilul. Mereu trebuie să lucrăm pentru a întări și dezvolta „perspectiva orientată spre copii” și principiul „din perspectiva copiilor” în activitatea bibliotecii.

Este foarte important, când ne gândim la perspectiva copilului asupra bibliotecii, felul în care copilul se poate orienta de sine stătător în bibliotecă. Cum facem ca ei să găsească cât mai ușor posibil cărțile și alte media pe care le doresc? Cum aranjăm totul mai bine? Cum facem ca ei să înțeleagă sistemul de bibliotecă? Este posibil să aplicăm alte sisteme, mai potrivite copiilor? Totul este posibil! Putem aranja cărțile pe teme, le putem împărți în ficțiune și nonficțiune. Se poate folosi o terminologie mai potrivită copiilor. Astăzi este mai popular să folosești simboluri și imagini, care să înlocuiască sau să complementeze literele, cuvintele și cifrele. Uneori terminologia de bibliotecă poate fi de neînțeles chiar și pentru adulți.

În conformitate cu Convenția Copiilor, copiii cu dizabilități trebuie să aibă o viață împlinită și decentă. Biblioteca Publică Lidingö are o sală cu diferite mijloace media pentru copii cu deficiențe de lectură cauzate de dislexie, deficiențe de

vedere, auz și mintale. Pentru noul departament pentru copii cu dizabilități a fost introdus ca simbol măruș. De atunci, rafturile sau sălile cu media pentru copiii cu necesități speciale au fost numite "Äppelhylla" (raftul Măr) și Äppelrum (sala Măr).

Atitudinea bibliotecarului față de copiii care îi adresează întrebări este foarte importantă. Copiii și adolescenții trebuie să se simtă bineveniți să pună întrebări și să fie întâmpinați cu respect. Este important să vedem cu adevărat copilul, să stabilim contactul vizual, să-i salutăm și să zâmbim. Bibliotecarul pentru copii ar trebui să aibă o calificare specială și un interes deosebit de a lucra cu copiii și cărțile pentru copii. De asemenea, este important ca drepturile copiilor și Convenția Copiilor să fie cunoscute de întregul personal al bibliotecii, nu doar de bibliotecarii pentru copii. Un alt aspect este cum să-i învățăm pe copii care le sunt drepturile. Bibliotecile pentru copii și bibliotecile școlare trebuie să aranjeze un raft special cu diverse materiale despre Convenția Copiilor și altă informație care îi ajută pe copii să-și cunoască drepturile.

Eu lucrez în Kulturhuset (Casa de Cultură), care este un centru de cultură contemporană în forme variate, aflat chiar în centrul Stockholmului. Casa de Cultură este locul de întâlnire pentru mulți oameni și dorește să ofere ceva pentru fiecare, de la bebeluși până la bătrâni. Secția pentru copii se specializează în activități pentru copii până la 11 ani. În Casa de Cultură sunt trei biblioteci: una pentru adulți, una specializată în comicsuri și romane grafice, și alta pentru copii. Cea pentru copii se află, desigur, în secția pentru copii numită „Rum för barn”, ceea ce înseamnă „Camera pentru copii”. Secția pentru copii mai include un studio de artă și un spațiu pentru expoziții. Această secție pentru copii a fost reconstruită, reorganizată și redeschisă în 2005 și accentul principal s-a pus pe bibliotecă.

Intenția a fost ca biblioteca să fie organizată „din perspectiva copilului”. Deoarece copilul are necesități diferite de cele ale adulților, biblioteca trebuie să fie diferită de cea pentru adulți. Scopul a fost de a crea o bibliotecă unde copilul are voie să fie copil. De asemenea, am vrut mult să implicăm copiii în procesele de pregătire și am realizat interviuri cu ei. Unele dintre activitățile bibliotecii sunt un rezultat direct al dorințelor lor. Conform teoriei Mariei Montessori, medic, pedagog și filozof italian, dezvoltarea copilului are loc în câteva trepte. Copiii de diferite vârste au necesități diferite. Astfel, biblioteca este împărțită în trei secțiuni pentru copii din diferite grupuri de vârstă. Sala are mai multe nivele, scări și colibe de diferite dimensiuni. Se permite joaca și mișcarea. Documentele sunt împărțite în secțiuni pe interese. Ne străduim să facem posibil pentru copii să-și găsească fiecare calea sa printre cărți, chiar dacă nu știu încă să citească.

Camera galbenă este pentru copii de 0-3 ani și părinții lor. De obicei, este foarte aglomerată. În Suedia părinții pot să stea acasă cu bebelușii până aceștia împlinesc un an și jumătate. Această secțiune a bibliotecii are funcția de a fi loc de întâlnire pentru părinți și bebelușii lor. Mobilierul este de înălțime joasă și este ușor pentru un bebeluș să ia o carte. Culorile sunt galben și albastru deschis. Spațiul îi încurajează pe adulți și copii să exploreze lumea din interiorul și exteriorul cărților totodată.

Camera maro este pentru preșcolari de 4-7 ani. Aici puteți găsi cărți în diferite locuri și la diferite nivele. Sunt scări, colibe și turnuri. Culorile sunt maronii și îți amintesc de o bibliotecă veche. Grație luminii generoase de zi și iluminării calde, impresia vizuală nu este deloc de ceva întunecos. Documentele sunt împărțite pe subiecte. Deasupra fiecărui raft este o ilustrație care îi ghidează pe copii și le arată ce fel de cărți sunt în secțiunea respectivă. Se folosesc ilustrațiile, pentru că beneficiarii acestei secțiuni nu cunosc deocamdată literele, dar pot interpreta imaginile.

Astrid Lindgren are un raft aparte. Aici puteți găsi toate cărțile, CD-urile și filmele bazate pe povestirile ei și toate materialele despre ea.

În mijloc este situat raftul Măr. Ilustrațiile cu drapele în stânga indică limbile în care sunt cărțile. În bibliotecă sunt cărți în șapte limbi.

La aranjarea cărților au fost folosite sugestiile copiilor. Un băiat ne-a sugerat că raftul cel mai de sus trebuie să fie locul pentru cărți despre ceea ce este mai sus, adică despre soare, lună și stele. Pe raftul de mai jos să fie cărți despre păsările care zboară, apoi mai jos despre munți, copaci, animale sălbatice, animale domestice, pisici, câini și alte animale, iar pe cel mai de jos raft sau, și mai bine, într-o groapă în podea să fie cărți despre șoricei, furnici și viermi.

Copiilor le place să citească în colibă. În preajma colibeii se află un cuțăr în care se ascunde o comoară - cărți! Copiii, chiar și cei care nici nu știu să citească sau să scrie sugestiile lor, au voie să pună cărțile lor preferate în cuțăr. Este o metodă folosită pentru a încuraja copiii să le arate altor copii care sunt cărțile lor preferate.

Camera albă este pentru copii mai mari, de 8-11 ani. Structura acestei secțiuni se aseamănă unei piațete italiene, înconjurată de rafturi de cărți. Culoarea albă face piața deschisă și atrăgătoare. Și aici publicațiile sunt aranjate pe subiecte, dar nu veți mai vedea ilustrații care să indice asupra conținutului, ci texte. Cărțile nu sunt aranjate în ordinea alfabetică a autorilor, pentru că copiii rar solicită o carte a unui autor anumit. Ei doresc să știe ce cărți există, care sunt cărțile amuzante sau caută cărți la un anumit subiect. Uneori caută cărți similare uneia pe care tocmai au citit-o sau cu același personaj despre care au citit. De asemenea, cărțile de ficțiune sunt combinate cu cele de nonficțiune.

În mijlocul camerei albe este o piesă de mobilier numită „havuzul din piață”. În partea din afară sunt rafturi de cărți, iar în interior sunt bănci pe care copiii se așează și citesc. Copiii au dorit un loc unde ar putea fi împreună, fără să fie văzuți de adulți.

Pentru a-i ajuta pe copii să descopere cărțile, acestea sunt aranjate astfel încât să formeze prin conținutul lor o povestire continuă. Autorii cărților pentru copii populare au „etichete de autor”, pe care se poate vedea o fotografie a autorului și titlurile cărților în ordinea unei povestiri.

Pupitrul bibliotecarului este o piesă de mobilier atrăgătoare, care pare să te invite să te apropie. Doar aici poți găsi un computer, pe care se înregistrează împrumuturile și restituirea cărților. Procedura durează foarte puțin pentru că utilizăm în acest scop un scanner manual, iar în timpul salvat conversăm cu copiii.

Deseori vorbim cu ei despre experiența lor de lectură. Dacă copiii doresc să împărtășească altor copii impresiile lor despre cărți, noi îi ajutăm. De exemplu, ei scriu pe un semn de carte opinia lor despre o carte anume și noi o plasăm în această carte. Aceste semne de carte servesc ca sugestii pentru alți copii.

Personalul bibliotecii mereu este în mișcare. Pentru ca vizitatorii, și mai ales copiii, să recunoască ușor personalul din Sala pentru Copii, ei poartă o fustă specială cu multe buzunare și confecționată dintr-o stofă trainică.

Din 1997, în Suedia activează Barnens bokjury - Juriul Cărții pentru Copii, care este alcătuit din copiii care votează. Dacă în 1997 au votat 25000 de copii, atunci în anul în 2009 au votat 42000 de copii. Oricine cu vârsta între 0-19 ani poate participa la vot și face parte din Juriul Cărții pentru Copii. Se pot alege până la 5 cărți preferate. Sunt eligibile cărțile noi publicate pe parcursul ultimului an. Nu contează dacă au fost traduse din alte limbi sau sunt scrise original în suedeză. Cărțile reeditate nu se iau în considerație. Copiii care votează pot câștiga premii, de obicei o carte sau o vizită a unui autor în școala lor. Ceremonia de premiere este un eveniment de amploare. Sunt invitați copii și autori. Premiile sunt prezentate câștigătorilor de către copii și tot ei sunt acei care citesc motivația de ce au dorit să premieze o anumită carte. Câțiva dintre autorii care au obținut premiul Juriului Cărții pentru Copii au spus că acest premiu este unul din cele mai prestigioase premii pe care un scriitor pentru copii îl poate primi, pentru că premiul este din partea copiilor care citesc singuri și nu din partea criticilor adulți sau alți specialiști în domeniul literaturii pentru copii. Copiii, ei înșiși, își aleg favoriții, adică este ceva făcut "din perspectiva copiilor".

Toate aceste exemple demonstrează cum utilizăm în Suedia Convenția Copiilor ca bază în activitatea bibliotecilor. Aceste activități au contribuit la trecerea de la „perspectiva din punctul de vedere al bibliotecii” la „perspectiva orientată spre copii,” și „perspectiva din punctul de vedere al copilului,„. Referința la Convenție ne ajută să justificăm mai ușor importanța bibliotecilor pentru copii.

Ne putem referi la copii ca la un grup distinct, dar să nu uităm că fiecare este o individualitate. Respectul pentru necesitățile, abilitățile și competențele copiilor trebuie să includă și respectul pentru visele și dorințele fiecărui în parte. Biblioteca ar trebui să fie un loc unde copilul poate cunoaște atât lucrurile serioase, cât și bucuria. Biblioteca trebuie să fie un loc unde copiii să se simtă în siguranță și tratați cu încredere. În bibliotecă fiecare copil trebuie să fie văzut, observat. Trebuie să le dăm copiilor și adolescenților posibilitatea de a utiliza și influența biblioteca. Interesul copilului să fie întotdeauna pe primul loc. Aceasta este responsabilitatea adulților.

Ingrid Källström Nilsson,
Biblioteca pentru Copii
Kulturhuset, Stockholm

Traducere din engleză de Eugenia Bejan

CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII SCRITOR AUTOHTON

1

Când eram copil, visam să fiu scriitor. Nu-mi amintesc exact cum mi-a venit această idee. În primul rând, știu cu siguranță că nu mi-ar fi plăcut să mă scol dimineața și să alerg la oficiu. În al doilea rând, îmi doream să-mi văd numele pe o carte, scris cu litere mari. Cred că doream să fiu *cineva*. Și în al treilea rând, aveam nevoie să mă exprim pe mine însumi. Dar eram prea timid pentru a vorbi în public, chiar și în clasă, nemaivorbind în fața unui public mai larg. Minte mea era plină de lucruri care aș fi dorit să se realizeze și atunci a venit soluția – foaia albă de hârtie.

Pe parcursul câtorva ani am scris poezii, povestiri scurte, piese, orice. Rezultatele nu m-au făcut fericit. Nimic nu era publicat.

Într-o vară am scris o povestire pentru copii și, după rescrierea acesteia de mai multe ori, a apărut o carte.

În sfârșit, eram scriitor! Dar mulți ani nu am avut nici un beneficiu economic de la scris. Îmi amintesc ziua când câștigul meu din publicarea celor scrise depășea costul timbrelor cumpărate pentru a expedia manuscrisele editorilor.

Povestirile mele erau politice, fără paravan. Una dintre povestiri era despre solidaritatea cu niște muncitori aflați în grevă, alta era împotriva fascismului, a treia era iarăși despre grevă.

Nu aveam posibilitatea să-mi asigur existența prin scris, așa că am făcut studii de bibliotecar. În acel moment, aveam deja patru copii și scriam mai bine. Începusem să scriu cărți ilustrate cu povestiri simple, dar cu semnificație simbolică. Am scris „Mica surioară Iepuraș”, o carte despre o zi din viața unui iepure și, în același timp, despre grija și dragostea față de o mică surioară. Într-un cuvânt, o carte despre o zi din viața de familie. Cartea a avut succes și am primit și un grant din partea Asociației scriitorilor. Astfel, am putut părăsi serviciul și m-am dedicat întru totul scrisului.

În anii ce-au urmat, scrisul meu a fost strâns legat de experiența mea de viață personală. Odată, am fost chemat să-mi fac datoria în Apărarea Civilă și am avut norocul să lucrez ca asistent al căpitanului pompierilor. În același timp, studiam Biblia la universitate – învățătura despre ”dragostea atotiertătoare”. Cartea „O zi în Brigada Șoriceilor Pompieri” a fost un rezultat al acestei experiențe. Este o povestire emoționantă despre faptele eroice ale unor șoricei, despre regula brigăzii de pompieri – întotdeauna să ajuți fără să întrebi despre motivul celor întâmplate. De asemenea, despre solidaritate și dragoste în sensul creștin al cuvântului.

După aceea am scris o carte despre „Noul Testament” și am primit un premiu prestigios. Dar am avut și probleme.

Viața lui Iisus este cu adevărat interesantă dacă o citești, pentru prima dată, ca o povestire și ai libertatea de a o interpreta cum vrei tu. În general, însă, este considerată ca cel mai plictisitor lucru pe care îl poți trăi.

Eu am scris o carte cu puțin text, ceea ce îi permite cititorului să gândească mai mult. Doar câteva cuvinte îl provoacă pe cititor să facă o proprie interpretare a subiectului și să-i dea o dimensiune poetică. „Un copil, un miel, un cântec” este titlul cărții.

Eram scriitor și mă puteam autoexprima prin cuvinte. Mi-ar fi plăcut să fiu artist și să mă exprim în imagini. De ce nu! Am mai scris o carte despre Iisus în chip de iepuraș, ilustrată de mine - „Iepurele Iisus”. Am fost criticat pentru blasfemie. Scriind despre Iepurele Iisus, nu am dorit să provoc sau să supăr pe cineva. De fapt, vroiam să pun accentul pe necesitatea de a avea integritate și libertate. Fie aceasta politică sau religioasă. Libertatea de a crede în ce dorește, și a scriitorului, și a copilului. Libertatea îți deschide ochii și îți arată noi perspective.

Am făcut din „Iepurele Iisus” și o piesă pentru TV. Eu am citit textul și tot eu am interpretat un cântec. Desigur, există limite și nu întotdeauna totul iese perfect. Dar eu nu vreau să accept limitele! Voi aborda acest subiect din nou, dacă voi avea întrebări pe care să mi le pun. Noi ne putem autoexprima în diferite moduri! Și lucrul acesta este frumos. Toți suntem *cineva*.

Când vizitam școlile și vorbeam despre cărțile mele, am realizat că ei, copiii, doresc să discute despre moarte. Ce se întâmplă după ce murim? Așadar, am scris o carte despre ultimele zile ale unui hârciog „La revedere, Dle Muffin”. Am scris despre funeralii, apoi despre o fetiță care se gândea la moartea Dlui Muffin. Copiii se gândesc la aceleași lucruri ca și adulții. Și ei au nevoie de cărți despre aceste lucruri, scrise pe înțelesul lor. Ei au dreptul la cărți.

Anul trecut am publicat o carte intitulată „Cașcaval pentru toți șoarecii”. Este o carte despre un șoarece foarte mic, care s-a născut și, pas cu pas, cunoaște lumea. Această coadă este a mea? Ce înseamnă „gândire”? Cât de mare este cuibul în care locuiesc eu și mama mea? Atunci cât de mare este lumea întreagă? Poate de două ori mai mare decât cuibul nostru? El, șoricelul, locuiește la o fermă din Africa de Sud, unde se prepară cașcaval. Acolo s-a întâmplat să stau și eu mai mult de un an. Și am avut și eu un copil nou-născut atunci.

Acest șoricel a observat că anumiți șoareci sunt mai răi decât alții. Șoarecii cățărați sunt mai atrăgători decât șoarecii de casă, iar șoarecele de grădină este mai bun decât guzganul fluierător. Sistemul de apartheid este ca o lume a rozătoarelor. Șoricelul se revoltă împotriva acestei lumi. El are un vis: să ia, mai bine zis să fure, trei bucăți mari de cașcaval de la fabrică pentru a hrăni pe toți șoarecii săraci și înfomețați din Africa. Revoltă și solidaritate. Reconciliere și dragoste. M-am întors acolo de unde am început.

Acum știu că este important să vorbim despre problemele cu adevărat importante în viață. Din perspectiva unui șoricel foarte mic.

2

Sunt scriitor de cărți pentru copii de 38 de ani. În tot acest timp m-am gândit, din când în când, ce face un scriitor. Ce face un scriitor de cărți pentru copii? Dacă ești un om obișnuit, de cât timp ai nevoie pentru a deveni autor de povestiri pentru

copii? E nevoie de câțiva ani? Ține o eternitate și este aproape imposibil? Sau ține doar cât ai pocni din degete?

Ține doar cât ai pocni din degete. Poc! Este ceva ce ține de domeniul mintal, un click într-un loc special al creierului. Oricine poate face aceasta.

Dar mai întâi trebuie să ținem cont de câteva lucruri. Trebuie să discutăm despre curaj. Problema este să spui: „Eu sunt o ființă umană și ceea ce eu spun are o anumită importanță.”

Este bine că, atunci când sunt scriitor, nu trebuie să stau pe scenă și să rostesc aceste cuvinte. Eu pot să stau la masa mea preferată, sub un copac umbros, sau pot să stau întins în patul meu cu o foaie de hârtie și un stilou. Nu este nevoie de multe lucruri. Doar trebuie să vorbesc foi mele albe!

Cât de greu poate fi asta? Nu e deloc și aceasta-i minunat!

Eu procedez în felul următor. Primul lucru, pe care îl fac ca scriitor, este să mă gândesc la mine însumi. Pot să stau în patul meu, unde mă simt cel mai sigur, și să încerc să mă descriu pe mine însumi. Nu este nevoie de multe cuvinte. Nu este neapărat ca stilul să fie perfect și elocvent. Trei cuvinte sunt de ajuns. Dar alegerea acestor cuvinte este o muncă grea. Cunoașterea limbii nu este o problemă acum. Am acasă un dicționar englez-zulu (una dintre limbile importante din Africa de Sud). Dacă procesul scrisului începe cu alegerea celor trei cuvinte, atunci eu pot scrie în zulu. Și în română pot să scriu, dacă găsesc un dicționar. Cu puțin ajutor al unui prieten din Moldova, aș putea face literatură.

Șezând în patul meu, aș putea să-mi analizez fobiile, temerile mele. Să fac o listă a acestora. Mă tem de moarte. Mi-e frică că unul dintre copiii mei ar putea să moară. Mi-e frică să am un accident și să nu mai pot comunica. Apoi îmi ierarhizez temerile mele. Frica pentru moartea copiilor mei este pe locul întâi. Să nu mai pot comunica este pe locul doi. Această listă spune anumite lucruri despre mine. Și așa ar fi cu fiecare.

De ce îmi era frică când eram copil? Pe primul loc – teama că părinții mei ar putea să moară. Era o frică enormă. Aș putea descrie acest sentiment în detalii și o mulțime de copii ar afla că nu sunt singurii care simt așa. Acum, fiind un bărbat de 61 de ani, pot să spun oricui că părinții mei au murit. Și eu am supraviețuit, pot face față acestei situații. Spre fericire, timpul și vârsta rezolvă această problemă. Frica și speranța. Această meditație a dat naștere cărții „Când eram singuri în lume”.

Autoanaliza înseamnă recunoașterea unor lucruri. Eu admit că sunt lenos, uneori foarte stupid, laș. Când eram copil, mereu plângeam. Sunt daltonic și acest lucru îmi cauzează probleme când fac ilustrații. Am avut astmă când eram copil și asta mă făcea să mă jenez. Sunt lucruri chiar și mai rele. Dacă pot recunoaște aceste lucruri acum, îi pot da copilului cititor sentimentul de eliberare.

Sapă mai adânc și mai adânc. Este o misiune importantă. Aceasta face scriitorul, șezând în pat, în ziua de luni.

Marți dimineața pot iarăși să zăbovesc în pat. Este timpul pentru o nouă zi de muncă asiduă. Este scrisul o muncă? Sau este plăcere și odihnă? Este un efort al minții.

Voi face o altă listă. De exemplu, mă pot gândi la o zi din viața mea de copil. E ora 7.00 dimineața, anul 1954. Mă trezesc, mă gândesc la Bodie Karsten pe care o iubesc, mă grăbesc la toaletă, merg înapoi în pat. Privesc la harta lumii de deasupra capului meu. Ce țări am vizitat? Suedia, Danemarca. Se fac două. Mă gândesc la un băiat, Stefan Persson, care mereu mă terorizează până ajung să plâng. 7.15 – mama mă strigă. Beau o cană de cafea cu mult lapte și zahăr, o felie de pâine cu margarină și puțin cașcaval. Mă gândesc la Stefan Persson. Îi dau de înțeles mamei că o iubesc pe Bodie Karsten. Pe care o iubește și Stefan Persson. 7.30 – sunt gata să merg la grădiniță. Sper ca Stefan Persson să fie călcat de un tren. Mă rușinez de gândurile ce îmi vin. Poate că ar putea, pur și simplu, să dispară...

Dacă nu îmi pot aminti, trebuie să cobor din pat și să mă uit la copilul meu și să scriu despre o zi din viața lui, să-l întreb pe el despre ce simte, despre temerile lui, visurile lui.

Aș putea, de asemenea, să fac o listă a obiectelor din cameră. Din când în când, voi desena (și copilul meu ar putea să-mi spună care creion este maro și care e verde).

Este o literatură importantă. Acum descriu o zi din viața unui băiat suedez din 1954, apoi descriu o zi a altui băiat suedez din 2010. Aș vrea să citesc despre viața zilnică a unui băiat sau fetiță din Moldova. Cum a fost viața aici cândva și cum este acum. Ar fi bine să fie și ilustrații. Totul are o mare importanță istorică. Niciodată, un specialist în istorie nu a făcut o listă cu temerile și visele oamenilor dintr-un anumit timp, cu atât mai puțin pe înțelesul copiilor.

Eu, ziua mea, camera mea. Și orașul meu.

Miercuri dimineața. Am început să înțeleg cât de important este orașul sau satul în descrierea Vieții. S-a întâmplat să locuiesc în Stockholm, unde Astrid Lindgren și-a scris renumitele cărți. Peisajul pe care îl vedeam prin geam în copilărie era exact ca cel din cartea despre Karlsson de pe acoperiș. Străzile foarte cunoscute familiei mele, aflate în preajmă, sunt menționate în cărțile ei. Magazine, parcuri, biserici, școli. Toate acestea nasc un sentiment special în inima copilului. „Eu citesc o carte despre viața reală. Și Viața mea obișnuită este destul de importantă pentru a scrie o carte despre ea.” Este un sentiment fantastic. Eu fac parte din ceva, sunt legat de ceva cu care mă mândresc.

Astrid Lindgren a scris despre Vasastan, o zonă din Stockholm, unde locuiesc eu acum. Eu am scris în special despre Helsingborg, un mic orașel apropiat de frontiera cu Danemarca. Mai târziu am scris despre Hermanus din Africa de Sud. Sunt foarte atent la detalii și descrieri în cărțile mele. Vreau ca copiii din Helsingborg și Hermanus să recunoască detaliile. Și să fie mândri de locul unde trăiesc.

Am foarte multe lucruri de făcut! Cu toții avem. Sunt necesare cărți despre așa țări mici precum Moldova, pentru ca orice copil suedez să poată spune: „Eu am vizitat Suedia, Danemarca și Moldova, într-un anumit fel.”

De fapt, fiecare sat, fiecare loc de pe pământ trebuie să fie descris! Fiecare pată albă de pe harta lumii.

Orice temere, orice vis din mintea micuțului copil trebuie să fie descrisă. Orice pată albă de pe harta sentimentelor umane!

Apoi voi privi spre cer. Mă gândesc la viața de pe pământ. Și la moarte. La liniște și eternitate. Sunt fericit să fiu viu. Apoi transpun totul într-o povestire. Dacă există idei nu este greu să le pui pe hârtie. Totul vine din inima ta ...

Joi dimineața, ora 7.00. Noi avem nevoie de o armată de scriitori de cărți pentru copii. În fiecare colț, sub fiecare arbore, în fiecare pat din orice cameră trebuie să fie un scriitor care gândește, descrie ceva. O armată de scriitori!

Și nu este o problemă să avem această armată. Pentru că este ușor să devii autor de cărți pentru copii. Desigur, dacă ții cont de câteva lucruri. Trebuie să practici un exercițiu al minții, care ține doar câteva minute: „Am curaj. Sunt important. Ziua mea și camera mea au o importanță istorică. Străzile și casele din jurul meu așteaptă cu disperare să fie descrise. Vreau să vorbesc lumii!”

3

Ce este o bibliotecă? Este doar un raft prăfuit plin de cărți, un loc deschis între orele 4 și 6 în ziua de luni?

Cam aceasta era descrierea bibliotecii din orașul meu natal în 1954. Dar aceasta este o imagine văzută de un mic băiat care nu știa încă literele.

Între timp s-au schimbat mai multe lucruri. În cariera mea de scriitor am avut un sprijin enorm din partea bibliotecilor. Și eu, la rândul meu, le-am ajutat. A fost un sprijin reciproc.

Desigur, bibliotecile au o importanță mare în apropierea scriitorului de cititori. În Suedia scriitorii nu pot conta doar pe editori și librari. Cărțile sunt scumpe și aceste canale nu sunt deschise pentru toți copiii. Școlile și bibliotecile sunt căile deschise pentru copii. Este foarte bine dacă ele cooperează între ele și dacă cooperează cu scriitorii.

Când eram un scriitor tânăr biblioteca din localitate mă ruga de multe ori să merg în școli și să vorbesc despre cărțile mele. Aceasta mă ajuta mult în acele timpuri. Era important că primeam întrebări și idei de la copii. Profesorii interesați îmi ofereau numerele de telefon. Puteam doar să dau un telefon și apoi să merg la școală și să testez o idee sau să citesc un nou text. Prin intermediul bibliotecii din localitate puteam să mă întâlnesc cu părinții în cadrul conferințelor despre lectură. Puteam să aflu părerile lor în timpul discuțiilor.

Odată am scris o carte împreună cu o clasă. Am discutat cu elevii despre ce am putea scrie și eu am scris un capitol. M-am întors în clasă, le-am citit capitolul și împreună am scris următorul capitol. Și așa mai departe. Nu aș spune că acea carte este deosebită din punct de vedere literar, dar este ceva autohton și este interesant. Și aceasta m-a făcut să mă dezvolt ca scriitor.

Acum zece ani am avut ocazia să vizitez Moldova, să mă întâlnesc cu copiii și scriitorii, să lucrez împreună cu scriitorii de aici. De fapt, Biblioteca „Ion Creangă” mi-a dat această șansă.

De foarte multe ori bibliotecile mi-au oferit diverse posibilități ca unui scriitor. Când am sărbătorit jubileul Selmei Lagerlöf și cartea ei despre Nils

Holgersson, biblioteca din localitatea mea m-a rugat să lucrez cu copiii și să-i las să descrie locurile interesante din preajma școlilor. Împreună cu biblioteca am încercat să redăm viață unei cărți vechi de 90 de ani.

Biblioteca de astăzi este angajată și în utilizarea noilor tehnologii. Am profitat de aceasta în orașul meu natal încă atunci când computerele erau prea scumpe pentru un scriitor mediu. Apoi m-am întâlnit cu scriitorii moldoveni și am lucrat împreună utilizând computerul la Biblioteca „Ion Creangă”. Am colectat poeziile scrise de copii și le-am editat. M-am întors atunci în Suedia cu noi experiențe. Ceea ce pare a fi fantastic în legătură cu bibliotecile este faptul că ele par a fi legate una de alta în toată lumea. Fiecare bibliotecă pare a fi o parte din ceva cu adevărat internațional. Anul trecut am vorbit despre o idee într-o bibliotecă suedeză, puțin mai târziu vorbeam despre aceasta în Turcia, apoi biblioteca m-a legat de Phnom Penh în Cambodgia și apoi, deodată, sunt aici în Moldova. Nu știu cum funcționează această legătură.

Acum sunt implicat într-un nou proiect în Suedia. Cartea mea „Cașcaval pentru toți șoarecii” a fost procurată în 1000 de exemplare de către biblioteca din Karlstad. Fiecare copil cu vârsta de 6-7 ani a primit cartea și pe parcursul a câteva luni va rămâne în lumea ei cu animale din Africa, producerea cașcavalului, diferite tipuri de șoareci. Copiii din școli și grădinițe scriu jurnale. Fiecare grup a primit un mic șoricel jucărie și în fiecare după amiază șoricelul însoțește un copil acasă. Copilul, împreună cu părinții, scrie în jurnal: „Noi am fost la film, noi am vorbit despre prietenie, noi am fost la bunica, noi ne-am trezit devreme și am văzut o pasăre prin geam ...” 1000 de jurnale, 1000 de povestiri, 1000 de gânduri zilnice, 1000 de tineri scriitori în toate colțurile orașului Karlstad.

Eu îmi văd visul realizat. Dar totul se întâmplă doar cu ajutorul bibliotecilor!

Unul dintre editorii mei ironizează pe seama mea. El spune: „Scriitorul este doar un mic subcontractor în proiectul Cartea”. El se gândește la tipografi și distribuitori, care iau cea mai mare parte a banilor.

Eu, însă, pot să accept că scriitorii sunt doar o parte a unui nou proiect. Bibliotecile constituie altă parte. Școlile și grădinițele altă parte. Dacă lucrăm împreună, ajutându-ne reciproc, îi putem ajuta pe copii.

Eu nu sunt poet, dar știu că oricine poate fi poet. Și mai știu că am dreptul să vorbesc despre micile și importante mele gânduri. Și am scris acest poem:

*Ce este ceea ce se naște
chiar acum în această cameră?
E o lumânare ce luminează frumos,
un strop de lumină într-o lume întunecată?
Este un clopoțel cu glas gingaș
ce poate fi auzit de oricine?
Este o gară de tren unde sosesc ideile,
se încarcă cu noutate
și pleacă spre o nouă destinație în lume?
Este o fermă unde caii se nasc,*

*cresc puternici și mai puternici
apoi aleargă liberi pe câmpiile verzi.
Aici sunt toate.
E o bibliotecă pentru copii,
o lumină, un clopoțel,
un loc unde ideile se întâlnesc
pentru a da naștere binelui,
un câmp înverzit unde copiii
cresc puternici, tot mai puternici.
O nouă bibliotecă se naște,
în această cameră, chiar acum!*

Ulf Nilsson,
scriitor, Suedia

Traducere din engleză de Eugenia Bejan

MODERNIZAREA SERVICIILOR ÎN BIBLIOTECILE CE SERVESC COPII

Simpozion
– Chișinău, 2 aprilie 2009 –

BIBLIOTECA PENTRU COPII ȘI TINERET – SPAȚIU PENTRU EDUCAȚIE ȘI SOCIALIZARE. PROGRAME PENTRU DIVERSIFICAREA ȘI MODERNIZAREA SERVICIILOR

Analizând activitatea bibliotecilor publice, putem observa faptul că aceste instituții se adresează unui public (fie utilizatori activi, fie utilizatori potențiali) caracterizat de eterogenitate (ca nivel de pregătire, vârstă, așteptări). Utilizatorii sunt conștienți de existența alternativelor de informare, au un comportament de consumator, care poate decide oricând să-și aleagă un alt furnizor. Așa cum arată rapoartele statistice, majoritatea utilizatorilor este formată din elevi și studenți, tineri sub 25 de ani. Aceștia, în mare parte, doresc să-și însușească sau să-și completeze bagajul de cunoștințe, în scop de formare sau educare, dar și să-și petreacă timpul liber într-un mod cât mai plăcut.

O realitate evidentă este, de asemenea, faptul că, în societatea actuală, bibliotecile publice se confruntă, nu numai cu o creștere exponențială a volumului de date și informații, deci, implicit, de conținut și cunoștințe pe care trebuie să le gestioneze eficient, dar mai ales, cu un public utilizator din rândul „generației media”, acești “nativi digitali” pentru care obișnuința căutării de informații s-a transferat pe web. Devine prioritar ca bibliotecile publice să-și concentreze atenția pe diversificarea serviciilor oferite publicului utilizator, respectiv pe modernizarea serviciilor on-line având ca punct de plecare transformarea acestora în servicii interactive, bazate pe o comunicare constant activă cu noua generație de utilizatori.

Noile tendințe de dezvoltare a serviciilor de informare în bibliotecă în Era Digitală, care sunt propulsate de revoluționare și inovative tehnologii aplicabile unei game largi de medii de bibliotecă, vor furniza bibliotecilor noi căi de distribuție din punct de vedere al serviciilor oferite utilizatorilor prin inovație, inteligență.

În viitor se va pune un mare accent pe bibliografii și abstracte, bibliotecarii având dubla responsabilitate de extragere și organizare a informației. Se evidențiază astfel necesitatea stringentă de a instrui bibliotecarii în domeniul organizării informației pe suporturi electronice și Internet. Bibliotecarii și alți profesioniști (administratorii de bibliotecă, specialiștii IT) au nevoie să intensifice

și să integreze resurse de informații de bibliotecă multi-format, servicii și indicații pe parcursul diverselor aplicații, canale, baze de date, rețele, platforme și sisteme pe platformă de Internet.

Biblioteca trebuie să ofere¹:

- acces la cultura omenirii prin accesul la înregistrările digitale existente în diferite structuri infodocumentare, indiferent unde sunt acestea plasate pe mapamond;
- acces la documentele electronice din propriile colecții și furnizarea lor la cerere, oricărui utilizator în locul unde acesta se găsește;
- acces în spații fizice dotate cu resurse informatice puse la dispoziția oricărui utilizator;
- oportunități de învățare și formare continuă prin forme consacrate în societatea informațională: învățământ la distanță (e-learning) și predare asistată de calculator (e-teaching);
- facilități de rezervare on-line a documentelor pentru împrumut, de la locul de muncă sau domiciliul utilizatorului;
- facilități și servicii de informare pentru categorii speciale de cetățeni: persoane cu dizabilități, grupuri minoritare, etc.

În acest context, întreaga activitate a Bibliotecii Metropolitane București, susținută de programele și proiectele propuse spre derulare, desfășurată în conformitate cu atribuțiile prevăzute în Regulamentul de Organizare și Funcționare (Hotărârea Consiliului General al Municipiului București Nr.354/13.12.2007), are ca scop aducerea unui plus de imagine instituției prin valorificarea patrimoniului, a resurselor și prin diversificarea serviciilor sale.

Biblioteca Metropolitană București, parte integrată a sistemului local și național informațional, este o instituție de utilitate publică cu caracter enciclopedic servind interesele de informare, cercetare, studiu și documentare, educație și lectură pentru toți membrii comunității locale, prin activități și servicii specifice. Biblioteca Metropolitană București, împreună cu celelalte instituții comunitare cu misiuni civilizatoare și educaționale, contribuie la realizarea dimensiunii europene din sfera mentalităților, a tradițiilor culturale și a reformelor instituționale.

Pentru a pune în valoare atât imaginea instituției, cât și potențialul personalului, programele și proiectele Bibliotecii Metropolitane București, cuprind propuneri de susținere și dezvoltare a vechiilor servicii, dar și inițierea de noi activități care vizează obiective punctuale, cuantificabile în termeni de calitate, cantitate și timp, și acoperă o plajă cât mai variată de evenimente.

Conștientă de noile provocări și de nevoia de informație specializată pentru diversele sale categorii de public, Biblioteca Metropolitană București are, ca obiectiv principal, digitizarea, conservarea și afișarea electronică a patrimoniului național – o bogăție de materiale full text, audio, video, multimedia. Inaugurarea on-line a ***Bibliotecii Virtuale DACOROMANICA*** (www.daco-romanica.ro) va funcționa ca o vitrină a parteneriatelor pe care Biblioteca Metropolitană București

¹ http://www.acad.ro/pro_pri/doc, accesat la 20 martie 2009

le derulează la nivel european și ca un for cultural pentru românii de pretutindeni, care vor putea accesa gratuit informație diversă, specializată, de calitate.

În cadrul serviciilor de bibliotecă, **implementarea sistemului integrat ALEPH 500 versiunea 18.01** poate fi focalizată în scopul creșterii vizibilității instituției și, implicit, a activității acesteia prin sporirea cantității de informații comunicate. Informările pot fi cu caracter general sau adresate în mod explicit unui utilizator. Anunțarea documentelor nou achiziționate/intrări recente în catalogul on-line, anunțuri privind disponibilitatea unui document ce a fost rezervat, pot deveni servicii de mare interes pentru utilizatori. Noutățile pot fi structurate pe domenii. Utilizatorul se abonează la domeniul ce îl interesează și este informat asupra documentelor nou achiziționate. În mod ideal, distribuirea unor astfel de fluxuri de informații ar trebui să se facă funcție de profilul utilizatorului. Profilul se poate construi pe baza analizei împrumuturilor efectuate, a interogărilor în OPAC și a descrierii făcute personal de utilizator, prin specificarea ariilor de interes. Soft-ul de bibliotecă extrage automat, din baza de date, titlurile nou intrate, care se conformează profilului utilizatorului, pentru a fi transmise către acesta.

Din punct de vedere al uzabilității, catalogul on-line (OPAC-ul), generat de sistemul Aleph, se prezintă printr-o interfață prietenoasă, caracterizată de simplitatea cerută de utilizatori. Utilizatorii pot beneficia de serviciile de salvare (rezultatele interogărilor apar afișate după diverse criterii, funcție de preferințele utilizatorului), de raft electronic personal și alerta mail (periodic, utilizatorul primește e-mail de atenționare asupra noilor înregistrări din baza de date care corespund criteriilor de căutare stabilite de acesta).

Gama serviciilor oferite comunității de către Biblioteca Metropolitană București s-a îmbogățit și prin derularea proiectului **Biblionet**. Proiectul, finanțat de Fundația Bill&Melinda Gates din Statele Unite și gestionat în România de IREX (International Research&Exchanges Board), organizație non profit, pune la dispoziția utilizatorilor 83 de stații de lucru, din care trei dotate cu *software* special, fiind dedicate persoanelor cu dizabilități de vedere. **Biblionet-ul** oferă: acces gratuit la informație pe Internet, asistență de specialitate în utilizarea calculatorului și a navigării în Internet, copiere de date pe CD, DVD și memory stick, inițiere minimală în utilizarea stației de lucru.

Pentru **Biblioteca Metropolitană București - Serviciul Programe pentru Copii și Tineret**, o primă etapă a diversificării serviciilor s-a concretizat în prezența pe Internet prin intermediul paginii web proprii (www.bmms.ro). Acest lucru a presupus publicarea de informații, în general statice, ce nu necesită eforturi de comunicare permanentă din partea bibliotecii. Majoritatea informațiilor oferite sunt de genul: istoric, organizare, structură, condiții de acces, servicii oferite, prezentarea activităților desfășurate, program de lucru.

Apropierea de utilizator și comunicarea on-line permanentă cu acesta se face și prin implementarea serviciului „Întreabă bibliotecarul”, serviciu ce răspunde, în general, solicitărilor simple de informare care necesită un răspuns succint, solicitări care necesită o cercetare bibliografică, dar fără aprofundarea domeniului.

Diversificarea serviciilor on-line are ca efect implicit eficientizarea serviciului de animație culturală. Socializarea în spațiul bibliotecii capătă noi valențe, în special datorită acestei comunicări cu utilizatorul. Acțiunea de animație eficientă va ține seama de actualele funcții ale bibliotecii (informare, formare continuă, inserție în social), realizând astfel o întâmpinare la intrarea în societate, o semnalare a serviciilor bibliotecii și o deschidere către comunicarea on-line.

Direcțiile culturale ale Serviciului Programe pentru Copii și Tineret sunt reprezentate de promovarea creativității și invențiilor, promovarea lecturii, deschiderea către public prin programe educaționale, o mai bună identificare de către publicul bucureștean a filialelor pentru copii și tineret din capitală, o vizibilitate în mass-media și la nivelul instituțiilor de învățământ pentru copii și tineret de stat și particulare, precum și al altor organizații implicate în educația copiilor și tinerilor la nivelul comunității, prin încheierea unor parteneriate de colaborare (ONG-uri, asociații, grupuri de sprijin).

Cele opt filiale ale Serviciului Programe pentru Copii și Tineret din cadrul Bibliotecii Metropolitane București desfășoară patru proiecte majore care se adresează publicului bucureștean: **ROATA COPILĂRIEI** (A. Programe de lectură: *Timpul poveștilor. Căsuța poveștilor, Concursuri de lectură*; B. Timpul jocului; C. Programe after-school; D. Ziua copilului; E. Atelierul de creație *Magia copilăriei*; F. Teatrul de păpuși *Licurici*), **SIMEZELE BIBLIOTECII** (expoziții de artă plastică, fotografie și artă decorativă), **PROIECȚII ȘI AUDIȚII** (A. Itinerarii culturale; B. Creativitate și invenție; C. Importanța dialogului în familie; D. Implică-te), **ATELIER DE ARTE PLASTICE** (A. Amenajare spațiu expozițional; B. Cursuri de inițiere grafică și desen).

Proiectul cultural **Roata copilăriei** - proiect permanent al Serviciului Programe pentru Copii, își propune realizarea unor proiecte de animație culturală, discuții la „masa rotundă”, vizionarea unor casete de desene animate realizate după poveștile și basmele copilăriei; ateliere de creație cu scopul de a stimula imaginația și creativitatea copiilor folosind suporturi materiale diferite (realizarea de afișe, coifuri, măști, colaje, păpuși), concursuri literare, mini-spectacole de teatru, concursuri de recitări, dimineți de basm, vizite la obiective culturale, expoziții de desene, fotografie și obiecte decorative.

Pe simezele Filialei *Ion Creangă* sunt expuse periodic lucrări semnate de preșcolarii din grădinițele de stat și particulare, de elevii școlilor generale, cu care filialele au contracte de colaborare, lucrări ale elevilor de la școlile speciale, liceele de artă și cu profil teoretic. Sunt expuse, de asemenea, lucrările graficienilor, ilustratorilor de carte și ale coordonatorilor de ateliere de creație. Expozițiile familiarizează copiii cu frumosul, dezvoltându-le capacitatea creativă prin organizarea de activități culturale complexe care au la bază sincretismul artelor. Vernisajele sunt evenimente care promovează dialogul, găzduiesc microrecitaluri muzicale și poetice, jocuri de rol, povestiri interactive.

Proiectul **Proiecții și audiții** implică proiecții de film de animație, filme documentare pentru copii despre viețile pictorilor, ale compozitorilor, ale

personalităților științifice, audiții ale pieselor de teatru radiofonic și ale compozițiilor de muzică clasică.

Biroul *Centrul de Tineret. Animație. Audiovizual* a inițiat și desfășoară programe și proiecte proprii – **PRO CULTURA, KARTIER**, oferind și consultanță și sprijin logistic organizațiilor neguvernamentale de tineret și grupurilor non-formale de elevi și studenți care organizează activități socio-culturale.

Continuarea proiectului de promovare a cinematografilei românești și europene „**EUROKINEMA**”, cu video-proiecții săptămânale, derulat în parteneriat cu Asociația Film România la sediul Centrului Național de Artă „Tinerimea Română”; **Salonul Cultural pentru Tineret** desfășurat bilunar la sediul central B.M.B., cuprinzând dezbateri, prezentări de carte, video-proiecții, expoziții; manifestări realizate în colaborare cu Asociația Scriitorilor din București și facultățile de artă din capitală; proiectul de turism cultural bucureștean „**Metropolitan Tour**” realizat în colaborare cu Direcția Dezvoltare Turism din Primăria Capitalei; **Festivalul „ANIME”** organizat cu ocazia Anului Prieteniei dintre Japonia și țările dunărene (evenimentul a fost organizat în luna mai la Palatul Copiilor București în colaborare cu Ambasada Japoniei); evenimente de cultură urbană „**KARTIER**” realizate în parteneriat cu ArCuB, Ministerul Tineretului și Sportului și Direcția Generală de Poliție a Municipiului București – acțiuni bilunare ce au cuprins „*festivaluri între blocuri*”, *spectacole de cultură urbană, ateliere de Street Art, expoziții, demonstrații happening, concursuri de cunoștințe despre București, video-proiecții nocturne în spații publice*; **Festivalul dedicat Zilei Bucureștiului** (20 septembrie) organizat în parteneriat cu Primăria Capitalei; demonstrații experimentale de grafică pe suport electronic desfășurate în colaborare cu MGT Educational S.R.L. la sediul filialei „D. Cantemir”; organizarea **Târgului de proiecte culturale pentru tineret** la Casa de Cultură a Studenților București (mai și octombrie); promovarea proiectelor Centrului de Tineret B.M.B. în cadrul „**Săptămânii Europene a Tineretului**”; organizarea festivalului „**Ziua Bloggerilor Bucureșteni**”; desfășurarea unor evenimente speciale în cadrul **Târgului Internațional de Carte „Gaudeamus 2009”** – sunt propunerile anului 2009 ale acestui departament care are ca segment țintă tinerii utilizatori.

Pentru o mai bună comunicare și promovare a activităților centrului, săptămânal sunt transmise informații on-line privind asociațiile de tineret din București către forumurile studențești și ale elevilor din capitală.

Centrul administrează un site de cultura urbană și unul adresat comunității bloggerilor din București. Prin intermediul primului site (www.kartier.ro) se dialoghează cu tinerii din grupurile de cartier pasionați de hip-hop, graffiti, street dance, folk, sporturi urbane. Lunar, se organizează evenimente cu acești tineri în cluburi, parcuri, centre culturale etc. Prin cel de-al doilea site (www.zbb-2009.ro) se comunică cu bloggerii bucureșteni, oferindu-le informații legate de activitățile centrului.

Data fiind complexitatea activităților în biblioteca publică – spațiu pentru educație și socializare, bibliotecarul trebuie să manifeste competențe profesionale,

la modul responsabil, spre a oferi modele concrete de comunicare pentru eficientizarea ofertei de servicii în concordanță cu nevoile utilizatorilor. În esență „este vorba despre nevoia de eficiență în *afirmarea și promovarea bibliotecii ca instituție și a bibliotecarului ca profesionist* în informare-comunicare-formare”².

Programele și proiectele în derulare trebuie să asigure servicii profesionale de informare și lectură pentru toți membrii comunității bucureștene prin monitorizarea cerințelor utilizatorilor filialelor ca parte a politicii de dezvoltare a instituției și de planificare a investițiilor necesare, prin identificarea priorităților filialelor, dezvoltarea spațiilor necesare accesării documentelor de bibliotecă, a colecțiilor de informații de interes public comunitar, utilizarea tehnologiilor de vârf de către membrii comunității, dezvoltarea continuă a relațiilor cu toți furnizorii de servicii și informații de interes public comunitar.

Marilena Chiriță,
Biblioteca Metropolitană București

SERVICIILE CULTURALE CONFERĂ VALOARE BIBLIOTECII

Cuvântul *cultură* apare frecvent în discursuri, cărți, dezbateri, texte de publicitate, în denumirea unor emisiuni, a unor asociații, pe frontispiciul unor instituții. Acest fapt creează impresia că și sensurile lui sunt bine cunoscute. Din multitudinea de accepțiuni – peste 300 de definiții – date culturii de etnologi, filozofi, antropologi, ziariști, sociologi, le reținem pe acelea de *cultură - ca sistem de bunuri culturale și cultură - ca totalitate a instituțiilor și activităților* implicate în promovarea și difuzarea ei.

Indiferent cum este definită, noțiunea de *cultură* evocă, pentru membrii societății, valori și servicii culturale. Serviciile culturale constituie o categorie distinctă de servicii. Ele pot fi definite plecând de la studii de referință în domeniu. În esență, serviciile pot fi definite ca un sistem de utilități, destinate satisfacerii unor nevoi personale sau sociale ale consumatorilor, care le folosesc pentru a obține anumite avantaje ori satisfacții. După cum menționează V. Olteanu și I. Cetină în *Marketingul serviciilor*, unele definiții pun accentul pe poziția prestatorului, altele – pe cea a consumatorului, unele subliniază intangibilitatea serviciilor, altele – capacitatea lor de a aduce beneficii și satisfacții. Putem defini serviciile culturale având ca reper definiția lui K.J. Blois: *serviciul reprezintă orice activitate care oferă beneficii fără să presupună în mod obligatoriu un schimb de bunuri tangibile*, sau a lui Ch. Gronroos: *un serviciu este o activitate sau un grup de activități mai mult sau mai puțin tangibile, care au de obicei loc în momentul interacțiunii dintre consumator și prestator*.

² Buluță, Gheorghe; Craia, Sultana; Petrescu, Victor. *Biblioteca în societatea informației*. București, Editura DominoR, 2007, p.31.

Cercetătorii în domeniul marketingului cultural definesc serviciile culturale ca *activități prestate în beneficiul consumatorilor de cultură, cu sau fără participarea lor directă, cu scopul de a le împlini anumite nevoi și a le produce satisfacțiile așteptate de ei*. Biblioteca, făcând parte din sistemul instituțional de promovare a culturii la nivelul colectivităților umane, oferă și servicii culturale. Aici serviciile culturale constau în realizarea unor activități la care participă, în funcție de preferințe, un anumit public în calitate de consumator.

Încă din antichitate funcția bibliotecii era de a promova memoria lumii prin culegerea, păstrarea și prezentarea de documente și informații. M.I. Dvorkina, specialist în domeniul biblioteconomiei din Rusia, menționează că, *„apariția bibliotecilor a constituit un act inovator. În timp, biblioteca, în calitate de instituție socială, a devenit o tradiție pe care societatea a păstrat-o și transmis-o din generații în generații”*. Însă schimbările sociale, economice și culturale influențează domeniul biblioteconomiei actuale. Specialiștii din domeniu susțin că bibliotecile au rolul de a răspunde la cerințele timpului. Și într-adevăr, biblioteca devine multifuncțională. Ea este o instituție nu doar de informare, ci și educațională, de cultură, loc pentru petrecerea timpului liber sau „camera de oaspeți”, așa cum spun colegii noștri scandinavi. Iar noi, moldovenii, putem să o asociem cu „casa mare”.

În conformitate cu „Liniile directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltare”, un rol important al bibliotecii publice constă în accentuarea dezvoltării culturale și artistice a comunității. Toate acestea pot fi realizate în parteneriat cu organizațiile locale, prin oferirea spațiilor pentru activități culturale, prin organizarea programelor culturale. Biblioteca publică trebuie să constituie în comunitatea locală instituția-cheie preocupată de colectarea și promovarea culturii locale. Acest lucru poate fi realizat printr-o multitudine de mijloace, cum ar fi: întreținerea unei colecții adecvate, organizarea de expoziții, recitaluri, elaborarea programelor interactive. Prestând o gamă largă de servicii culturale, biblioteca trebuie să organizeze și activități speciale pentru copii.

Având drept obiectiv aceste criterii, Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, Bălți își propune misiunea de a prezerva patrimoniul cultural național, de a avea un rol cultural distinct și de a furniza servicii culturale. Ea se orientează spre organizarea și modernizarea serviciilor culturale pentru copii. Biblioteca este partener în desfășurarea Proiectului transfrontalier *Podul de cuvinte: rostite, scrise, desenate*, organizat de Fundația „Nicoara” din Botoșani, România (coordonator de proiect Ștefan Dodiță). Scopul proiectului este evaluarea copiilor talentați din România și Moldova. Alt eveniment de anvergură ce poate fi menționat în acest context este **Salonul de Carte pentru Copii**, organizat în cadrul Proiectului Național *Spre cultură și civilizație prin lectură*. La 10-11 octombrie 2008, în Biblioteca pentru Copii *Ion Creangă*, filiala Bibliotecii Municipale, s-a desfășurat ediția a doua, care a inclus expoziții și standuri de carte, lansări de carte, întâlniri cu scriitorii. Pentru bibliotecari s-a organizat atelierul profesional „Sociologia lecturii: aspecte teoretice și recomandări practice” și seminarul „Promovarea cărții și a lecturii la copii”.

Activități culturale deosebite se desfășoară la Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” din Bălți. Fenomenul cultural există aici mai mult decât în alte filiale. Remarcăm că evenimentele interesante organizate la această bibliotecă se desfășoară în continuitate. Programele culturale *Vino, vino la poveste, Lecturi publice, Sub ocrotirea poveștii* se axează pe promovarea celor mai importante servicii de bibliotecă, a colecțiilor, evenimentelor socioculturale naționale și universale, performanțelor angajaților. La difuzarea programelor culturale biblioteca își atribuie: organizarea activităților culturale; implicarea copiilor în activitățile culturale și cognitive; contribuția la dezvoltarea intelectuală și estetică a copiilor; promovarea imaginii bibliotecii; popularizarea contribuțiilor didactice ale profesorilor. Programele culturale și activitățile tradiționale *Zilele Creangă, Săptămâna cărții și a lecturii pentru copii* etc. au în vizor cartea, lectura, necesitățile de informare, instruire, educație, delectare ale tinerei generații. În așa mod Biblioteca „Ion Creangă” devine un loc de diseminare informațională și culturală pentru copiii bălțeni.

Biblioteca respectivă are încă o particularitate – vocația bibliotecarului care oferă tinerilor utilizatori manifestări culturale în deplină concordanță cu cerințele lor. Echipa de aici întreprinde acțiuni pentru organizarea unei biblioteci moderne prin amplificarea serviciului *Multimedia*, organizarea serviciului *Odăița poveștilor*. Pe parcursul anului 2009 eforturile echipei sunt orientate spre realizarea obiectivelor și strategiilor proiectului local *POVEȘTEA COPILĂRIEI. Joc – Lectură – Cunoaștere*. Scopul acestui proiect este promovarea Bibliotecii în rândurile copiilor prin activitățile culturale.

Activitatea culturală întotdeauna a fost una din funcțiile importante ale bibliotecii publice, de aceea organizarea, difuzarea și modernizarea serviciilor culturale pentru tinerii utilizatori rămâne și în continuare unul din factorii-cheie care asigură atractivitatea bibliotecii pentru beneficiarii noștri.

Referințe bibliografice:

1. Bibliotecile publice și dezvoltarea culturală. În: Biblioteca publică. Linii directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltare. Ch., 2007, p. 16-17.
2. Golovko, Svetlana. Funcțiile social-culturale ale profesiilor de bibliotecă. În: Biblioteconomie. Culegere de traduceri prelucrate. București, 2007, nr. 1, p. 59-60.
3. Moldoveanu, Maria; Ioan-Franc, Valeriu. Produse și servicii culturale. În: Marketing și cultură. București, 1997, p. 9-18.

Ana Botezat,
Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă”
Bălți

ПОКОЛЕНИЯ РАЗНЫЕ, А КНИГИ – РАЗНЫЕ ? **(Размышления школьного библиотекаря** **о проблемах подросткового чтения)**

„Глагол „читать” не терпит повелительного наклонения. Несовместимость, которую он разделяет с некоторыми другими: „любить”... „мечтать”.

Д. Пеннак

В последнее время проблема подросткового чтения всё чаще обсуждается на страницах профессиональных изданий. Проводимые исследования заставляют задумываться над поиском выхода из сложившегося положения и выбора щедро предлагаемых рецептов. И наши подростки, читатели лицейской библиотеки, не часто балуют нас своим вниманием. Низкая посещаемость именно учеников 6-9 классов резко выделяется на фоне других возрастных групп читателей. Что же происходит, почему активно читающий в начальной школе ребёнок перестаёт ходить в библиотеку, почему больше не читает? Или, может быть, наш фонд перестал удовлетворять его читательские интересы?

Чтобы разобраться в этом, мы предложили родителям учеников 6-9 классов лицея имени Н.В.Гоголя ответить на вопросы анкеты. Прежде всего нас интересовало покупают ли они своим детям книги? Из 132 респондентов 129 ответили утвердительно.

На вопрос какие книги покупают, ответы родителей были следующими:

- 41,7% – энциклопедии и справочники;
- 14,9% - произведения по школьной программе;
- 43,4% - художественная литература по интересам ребёнка.

Отметим, что произведения по программе есть в достаточном количестве как в школьной так и в домашних библиотеках, поэтому вопрос об их покупке встаёт редко. Что касается чтения по интересам, то 73,1% подростков отметили, что их мнение учитывается при покупке новых книг или родители, давая деньги, полностью полагаются на выбор подростка. Заглядывая в школьную библиотеку, взрослые часто пытаются взять для ребёнка книгу, которая когда-то произвела на них впечатление, заставила пережить сильные чувства. Мы задали родителям вопрос: „Что они советовали прочитать своим детям?”, а у подростков спросили: „Что они прочитали по совету родителей?” В опросе приняли участие 139 учащихся 6 - 9 классов нашего лицея. Были получены следующие ответы:

варианты ответов	ответили родители	ответили дети
Ничего	22%	13,7%
Многое	9%	6,5%

По школьной программе	9%	9,3%
Энциклопедии	7,5%	10%
Дюма А.	3%	7,9%
Каверин В.	7,6%	7,2%
Верн Ж.	9,8%	6,5%
Полевой Б.	2,3%	4,3%

По результатам ответов видно, что дети прислушиваются к советам родителей и с интересом читают предложенные книги. Ценность таких качеств как верность, доброта, смелость остаётся непреходящей во все времена, а именно об этом пишут названные авторы. 25 ноября 2008 года мы провели в лицее диспут, в котором приняли участие дети из 4-х, 5-х, 7-х, 8-х классов и родители. Гости (библиотекари городских школ), да и мы сами, были приятно удивлены с каким упорством отстаивали дети право называться „настоящими” читателями. На упрёки со стороны родителей, что они читают слишком много „макулатуры”, дети рассказывали о ставших любимыми произведениях классиков и новых именах в литературе. Книги Д. Пеннака, А. Гавальды, Э. Портер, К. ДиКамилло, Б. Акунина появились в нашей библиотеке благодаря Ассоциации родителей. Участница диспута, О.И. Борщ, в своём выступлении отметила, что любовь к книге и чтению должна формироваться с раннего детства. Важно самим оставаться воспитателями своего ребёнка, а не перекладывать свои родительские обязанности на телевизор или компьютер. Ученик Коля Морус, начал свое выступление с детских воспоминаний о том, что в их квартире повсюду были книги, родители всегда очень много читали. Мальчик много читает, как художественной литературы, так и книг по физике и технике. Видеть как можно больше таких читателей в библиотеке – радость для любого библиотекаря. И, пожалуй, мы ответили на вопрос диспута: „Да, поколения разные, а книги, которые любят читать наши дети, те же что любили читать и мы, но ещё много разных новых, оценить которые мы сможем только прочитав их”.

Рекомендации прочитать книгу наши дети получают из разных источников. „Чей совет важен для ваших детей?”, спросили мы у родителей и „Чей совет важен для вас?”, спросили у подростков. Получили следующие ответы:

варианты ответов	ответили родители	ответили дети
Родителей	36,6%	45,2%
Сверстников	25,5%	24,1%
Учителей	24,6%	11,1%
Библиотекарей	8%	7,5%
Издательств	4,5%	7,5%
Ничей	-	4,5%

Полученные данные свидетельствуют, что советам родителей подростки доверяют даже больше, чем предполагали сами родители. Что же касается учителей, то их совет важен только для 11,1% опрошенных учащихся. Несколько преувеличили родители и важность мнения сверстников, недооценив влияние рекламы. Вклад наших „скромных персон”, библиотекарей, в оценке родителей и подростков практически одинаков. И конечно не обошлось без позёрства: „Ничей совет не важен, что читать выбираю сам!” – ответили 9 читателей.

Чтобы узнать предпочтения читателей – подростков, мы попросили их ответить на вопрос: „Какая ваша любимая книга?”. Ответы были очень разные: у 9 читателей не оказалось любимой книги, а трое отметили, что таких книг очень много. Далее рейтинг популярности книг у наших читателей таков:

Д. Роллинг *Гарри Поттер* – упоминается 9 раз;

В. Каверин *Два капитана*; А. Дюма, разные произведения – 7 раз;

М. Твен *Приключения Тома Сойера* – 6 раз;

Б. Полевой *Повесть о настоящем человеке*; Ж. Верн, разные произведения – 5 раз;

К. Функе *Чернильное сердце*; М. Рид *Всадник без головы*; Д. Донцова, разные произведения; Н. Гоголь *Тарас Бульба*; Ш. Бронте *Джейн Эйр*; М. Булгаков *Собачье сердце* и *Мастер и Маргарита*; Д. Емец *Таня Гротер* и *Мефодий Буслаев* – по 3 раза;

А. Сент-Экзюпери *Маленький принц*; С. Майер *Сумерки*; П. Коэльо, разные произведения, Ф. Пулман *Северное сияние* – по 2 раза.

Среди упомянутых по одному разу много произведений вошедших в школьную программу: А. Пушкин *Станционный смотритель*, А. Грибоедов *Горе от ума*, Д. Фонвизин *Недоросль* и другие. Среди зарубежных писателей были названы: Э. Ремарк *Ночь в Лиссабоне*, Д. Толкиен *Властелин колец*, К.С. Льюис *Хроники Нарнии*, Д. Лондон *Белый клык*, Г. Уэлс *Человек-невидимка*. Также были названы Б. Акунин, С. Лукьяненко, Е. Вильмонт, Ю. Шилова и другие современные авторы.

Выбор детей намного разнообразней, чем советы родителей, а у нас в библиотеке впервые появилась очередь на книгу. Наши девочки из 6 - 9-х классов с нетерпением ждут, когда смогут прочитать книги Стефани Майер *Сумерки* и *Полнолуние*. Некоторые читают эти книги в Интернете. Читают по ночам. Что нам ожидать от этого увлечения? Любовь к необычному парню, опасные приключения всегда будут волновать умы и сердца юных особ. Я уверена, что это пройдет... с годами.

Знакомясь с ответами на вопросы анкет и во время общения с читателями, мы смогли убедиться, что среди них есть как активно читающие подростки, так и „читатели поневоле”. Именно семья играет важную роль как в приучении к чтению вообще, так и в воспитании вкуса к хорошей литературе в частности. Разговор о прочитанном в семейном кругу позволяет

подросткам почувствовать свою значимость для близких людей, а родителям лучше понять чувства и мысли своего ребёнка.

На вопрос: „Обсуждаете ли вы прочитанное в семье?“, ответы родителей и подростков были следующие:

	Родители	Подростки
Постоянно	52,2%	27,3%
Иногда	42,6%	
59,7%		
Нет	1,5%	13%

Как видно из таблицы, родители были излишне самоуверены в оценке своего внимания к интересам подростков, которые готовы признать усилия лишь 27,3% родителей, тогда как число родителей обсуждающих с детьми прочитанное „иногда” по оценке подростков несколько больше, также как и не обсуждающих совсем.

Полученные результаты ещё раз убеждают, что школьная библиотека должна работать не только с детьми, но и с родителями. Вовремя предложенная для семейного чтения книга, список новинок и просто совет как не убить в ребёнке любовь к чтению, может помочь преодолеть стену непонимания между поколениями. Совместное чтение это ещё и общая радость открытий, в том числе и самих себя. Замечательный педагог Симон Соловейчик писал: „Ребёнок приходит в мир ни в чём не сомневаясь, приходит не знаящим, а верящим, доверчивым существом. И если он верит что в мире есть красота и честность, это есть и в его внутреннем мире”.

Olga Cuzneţova,
Biblioteca Liceului „N.V. Gogol”
Chişinău

SPECIFICUL EDUCAȚIEI LITERAR-ARTISTICE A COPILOR DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ ȘI ȘCOLARĂ MICĂ

Familiarizarea copiilor de vârstă preșcolară cu folclorul și textele literare se efectuează în familie, în viața cotidiană și în grădiniță la activitățile integrate și la activitățile speciale de literatură (lectură, povestire artistică, repovestire și memorizare), iar a elevilor de vârstă școlară mică (cl. I-IV) – în cadrul lecțiilor de diverse tipuri și în procesul lecturii independente.

În procesul lucrului cu cartea este necesar să se urmărească scopurile: estetic, educativ, instructiv și de formare a vorbirii literare.

Familiarizarea copiilor cu cartea, cu textele literare în proză și în versuri cere aplicarea următoarelor tehnici: povestirea, lectura, recitarea, reproducerea aproape de text, convorbirea, dramatizarea, compunerea etc. Menționând asemănarea activităților de citire și de povestire artistică din grădiniță și școală, e necesar să subliniem că felul de redare a textului literar diferă: la cele de lectură artistică pedagogul citește textul literar din carte, iar la cele de povestire îl reproduce independent, îl povestește. De regulă, în grădiniță textele literare se povestesc copiilor, iar în școală forma principală de prezentare a textului este lectura.

Obiectivele generale care se cer respectate atât la grădiniță, cât și la școală sunt: a-i face pe copii să asculte atent, să simtă farmecul cuvântului artistic, să-și îmbogățească vocabularul, să înțeleagă conținutul emotiv și cel de idei al textului, să rețină textul în memorie și să-l analizeze, să-l poată reproduce după întrebări, prin repovestire, înscenare și în cadrul activității teatralizate.

Realizarea acestor obiective depinde de felul cum s-a pregătit pedagogul pentru prezentarea conținutului textului. În același timp, el trebuie să-i pregătească și pe copii pentru perceperea textului. Întru realizarea acestui scop e necesar să aleagă metode și procedee eficiente de organizare a activității, să utilizeze în cadrul ei material intuitiv, să explice corect cuvintele noi și imaginile poetice din text, să gândească întrebări pentru conversația după text, să selecteze procedeele metodice cu ajutorul cărora va consolida cunoștințele și abilitățile copiilor.

De redarea expresivă a operei literare depinde succesul fiecărei activități, altoirea dragostei față de cuvântul artistic, formarea atitudinii grijulii față de carte. Perceperea textului e nespuse de importantă, de aceea e necesar să se utilizeze diverse tehnologii pentru a trezi copiilor interesul față de opera literară, pentru a-i face să înțeleagă subiectul.

Conversația în baza textului va avea un caracter mai profund în clasele primare. În cadrul ei se vor forma deprinderi de analiză elementară a textului. În timpul conversațiilor copiilor li se vor pune întrebări care îi vor ajuta să înțeleagă și să însușească conținutul, să observe specificul limbajului artistic al textului, să rețină unele cuvinte, expresii frumoase și să exerseze în utilizarea lor. De exemplu, după lectura textului „Banca lui Guguță” de Spiridon Vangheli, pedagogul poate adresa copiilor următoarele întrebări: *Despre cine ne vorbește scriitorul? Cine povestește despre cele întâmplate? Cu cine s-a întâlnit Guguță? Cum era directorul? De ce credeți așa? Dar cum era Guguță? De ce băiatul n-a izbucnit în plâns când a ajuns acasă? Ce l-a rugat el pe tatăl său? V-a plăcut Guguță? Dar cum credeți, autorului îi place Guguță?*

La sfârșitul activităților, lecțiilor de citire ori povestire artistică în grupele mari, iar apoi și în clasa I, e bine să se organizeze timp de 5-7 minute înscenarea textului ori a unor fragmente din text. E bine să se utilizeze și diverse jocuri literare sau vizionarea filmelor, audierea unor texte literare înregistrate pe CD-uri etc.

Cele mai frecvente tipuri de activități și lecții de literatură, care le plac copiilor, sunt acele de memorizare, lectură, repovestire și dramatizare.

Memorizarea poeziilor contribuie la dezvoltarea memoriei și a vorbirii, la formarea expresivității vorbirii, jucând un rol important în procesul altoirii dragostei față de carte, de cuvântul artistic. Activitățile de memorizare în grupele mari și în clasele primare își au specificul lor. Particularitățile psihologice ale copiilor permit educatoarei sau învățătoarei să propună scopul final: de a memoriza poezia. Dar realizarea cu succes a acestui scop depinde și de cunoștințele lor în domeniul metodicii efectuării acestor acțiuni.

La această vârstă copiii încep să memorizeze conștient textul literar, de aceea e necesar să-i învățăm a memoriza corect o poezie. E bine ca pedagogul să cunoască pe de rost conținutul poeziei pentru a-l reda, folosindu-se de mijloacele expresive corespunzătoare (fără a apela la carte).

La activități, lecții se va respecta principiul accesibilității. Pedagogul va propune copiilor texte cu un conținut captivant, de un volum nu prea mare. Activitatea, lecția de memorizare poate avea următoarea structură:

1. *Etapa introductivă.* În cadrul ei se organizează o conversație pentru a aminti copiilor un caz similar din viața lor sau se adresează copiilor câteva întrebări ce le vor permite să-și imagineze un tablou corespunzător.

2. *Etapa de bază,* care include:

a) recitarea expresivă a poeziei de către pedagog cu scopul de a da posibilitate copiilor să audieze și să înțeleagă subiectul poeziei, să simtă frumusețea vorbirii versificate;

b) explicarea cuvintelor noi și a imaginilor poetice, demonstrarea ilustrațiilor la text;

c) conversație cu includerea unor elemente de analiză, când pedagogii îi deprind pe copii să evidențieze următoarele: despre ce se spune în poezie, scopul autorului, eroii principali și unele trăsături de caracter, unele imagini artistice;

d) recitarea repetată a poeziei de către pedagog;

e) memorizarea poeziei de către copii (copiii care memorizează mai greu vor fi lăsați să audieze textul de mai multe ori, apoi să-l recite de sine stătător).

3. *Etapa finală (de încheiere).* Ea prevede consolidarea cunoștințelor la temă, citirea suplimentară a unui text, cu un subiect asemănător, contemplarea unui tablou, a imaginilor din carte, audierea unui cântec, repetarea unor poezii cunoscute, desenarea sau modelarea la temă.

Un alt tip de activitate este **reповestirea**. Aceste activități sunt importante deoarece priceperea de a povesti un text literar se formează treptat și se începe atunci când copiii învață să reproducă conținutul textului după întrebări. La vârsta școlară aceste deprinderi se consolidează. Preșcolarii întâmpină greutăți la activitățile de reповestire. Ei nu pot reține în memorie texte voluminoase, pierd firul povestirii colegilor, le vine greu să povestească mai departe atunci când li se propune să continue fragmentul început de colegi. De aceea, la început, pentru reповestire se propun texte de mic volum, din 4-5 propoziții. Mai târziu, în clasele I-IV, se pot propune povești și povestiri cunoscute, de volum mic, apoi texte noi.

Pentru început e necesar de a împărți textul în fragmente, a le intitula și a alcătui împreună cu copiii „planul” reповestirii. De exemplu, alegând pentru

reповестire povestea „Capra cu trei iezi” de I. Creangă, copiilor li se poate propune următorul plan:

- Plecarea caprei în pădure;
- Lupul la ușă;
- Lupul în casa caprei;
- Întoarcerea caprei;
- Convorbirea caprei cu iedul cel mic;
- Răzbunarea.

Dramatizarea, înscenarea. La activitățile și lecțiile de memorizare și repovestire în grupele mari și în clasele primare, se utilizează ca metodă activă și jocurile dramatizate care includ recitarea și repovestirea pe roluri. Înainte de a propune copiilor aceste jocuri li se atrage atenția asupra personajelor din text, trăsăturilor de caracter etc. Pentru redarea mai expresivă a textului li se propune să utilizeze diverse scufițe, căciulițe-măști, elemente de costume etc. Dramatizările contribuie la descătușarea copiilor, la îmbogățirea și activizarea vocabularului, la formarea vorbirii expresive, la formarea abilităților de utilizare a gesturilor și mimicii etc.

Referințe bibliografice:

1. Cemortan, Stela. Bazele psiho-pedagogice ale activității verbal artistice a copiilor de vârstă preșcolară. Chișinău, 1996.
2. Curriculumul educației copiilor de vârstă timpurie și preșcolară (1-7 ani) în Republica Moldova. Chișinău, 2007.
3. Cemortan, Stela. Metodica organizării activităților literar-artistice ale preșcolarilor. Chișinău, 1991.

Stela Cemortan ,
doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar,
șef secție Educație preșcolară și învățământ primar,
Institutul de Științe ale Educației Chișinău

ЛУЧШИЕ ЛИТОВСКИЕ КНИГИ ДЛЯ ДЕТЕЙ

Как и во многих странах, в Литве празднуется Международный день детской книги. Одним из акцентов праздника является объявление лучших книг года. Я вам представлю несколько изданий – лауреатов последних лет.

Гендрутис Моркунас (г. р. 1960) по профессии физик. Первая его книга была признана лучшим дебютом в литовской детской литературе за 2005 год. В 2008 году его книга „*История возвращения*“ („Grįžimo istorija“) получила награду как лучшая книга для детей за 2007 год. Главный

персонаж „Истории возвращения“ – двенадцатилетняя девочка Вилия, которая таинственно пропала когда ей было всего несколько месяцев. Спустя двенадцать лет она возвращается домой. В её родной деревне начинается суэта и путаница, потому что родителям надо девочку зарегистрировать, записать в школу, купить кучу всяких вещей (у нее же ничего нет) и так далее. Девочке трудно и психологически: ей приходится пережить первый день в школе, то есть быть „новенькой“, привыкнуть к новой обстановке. В описываемых ситуациях читатели–дети узнают самих себя, находят похожие ситуации, в которых сами находятся, не зная как поступить, и через книгу получают совет. Г. Моркунас пишет для детей, но читать его полезно и взрослым. Хотя его герои пока еще дети, взрослым можно и нужно многому у них учиться. Уважение к детям – главная мысль этой книги.

В 2009 году у **Гендрутиса Моркунаса** был повод для торжества, потому что последней его книге вновь присвоено звание лучшей детской книги года. Название книги „*Blusyno pasakojimai*“ в дословном переводе звучало бы так – „*Блошные рассказы*“. В центре действия маленький автомобильчик, из которого распростаняются странные рассказы. В них продавщица цветов превращается в кошку, старое зеркало не отражает в него смотрящего, а предсказывает будущее, и так далее. Автор смеётся над нынешним человечеством, особенно над безмерным потреблением и постоянной суетой. Эта книга лишней раз подтверждает творческий потенциал и оригинальность писателя.

Лучшей книгой для самых маленьких читателей за 2007 год признана книга **Кястутиса Каспаравичуса** (г. р. 1954) „*Пропавшая картина*“ ("Dingęs paveikslas"). Основная интрига, – пропажа картины, – сказочная интрига: в найденной картине не хватает главного персонажа – собаки, которая становится действующим лицом книги. Вместе с детективной историей автор представляет и настоящую картину, созданную в 1650 году Паулусом Поттером, которая находится в Эрмитаже, в Санкт-Петербурге. Жюри не оставило без внимания и рисунки автора, оценив их по достоинству.

В номинации „Самая красивая книга года“ жюри выбирает две книги: одну с цветными и одну с монохромными иллюстрациями.

В 2008 году комиссия наградила молодую художницу **Юргу Шармавичюте** за монохромные иллюстрации и оформление книги „*Терапевтические сказки*“ ("Terapinės pasakos") польской писательницы – психолога Марии Молицкой. Издание иллюстрировано интересной техникой. Контуры иллюстраций нарисованы на компьютере, а потом они дополнены элементами растений, пёстрой ткани, мятой бумаги, мелкими деталями. Книга в целом красивая и очень привлекательная.

Самой красивой книгой со цветными иллюстрациями в прошлом году признана книга Витаутаса Ландсбергиса (младшего) „*Лось Евгений*“ ("Briedis Eugenijus"). Издание иллюстрировал художник **Вайдас Жвирблис** (г. р. 1964), проживающий в Австралии. Сюжет книги составляют веселые

любовные ситуации. Придумывая иллюстрации к ним, художник не обошелся без юмора. С обложки издания на нас смотрят все персонажи произведения. Художник использует тонкую чёрную линию и нежный колорит разных оттенков. Некоторые детали иллюстраций представлены неожиданно, совсем нетрадиционно (глаза, ноги). Жюри оценило книгу как новое явление в литовской иллюстрации детской книги.

В 2009 году красивейшей книгой года названа книга „*Загадки*“ ("Mįslės"), которую проиллюстрировала **Ирена Даукшайте-Губене** (г. р. 1942). В этом издании интересно то, что художница как будто взяла школьную тетрадь (есть линии, поля для заметок) и в ней написала загадки, нарисовала к ним рисунки акварелью, между которыми спрятала ответы. Она оставила место и для детской фантазии, то есть некоторые ответы должны нарисовать или закончить малыши. Две страницы оставлены почти чистыми для того, чтобы дети сами придумали загадки и нарисовали ответы к ним.

Книга пьес **Ниёле Индрюнайте** (г. р. 1952) „*Белые сказки*“ ("Baltos pasakos") признана лучшей в категории драматургии за 2008 год. Это сказки – сценарии для кукольного театра. В пьесах можно узнать творчество Шарля Перро, Братьев Гримм, Ганса Христиана Андерсена, Владимира Одоевского. Автор пьес опирается на мотивы их сказок, но интерпретация текста свободная и творческая. Н. Индрюнайте пишет лёгкими, прозрачными предложениями, а рифмы у нее складываются как будто сами по себе.

Эта книга удостоена ещё одной награды. Автор иллюстраций, художница **Аушра Багочюнайте–Паукштене** (г. р. 1955) была оценена за прекрасные белые выкройки из бумаги, которые превращаются в сказочные пространственные светлые иллюстрации.

В феврале 2009 года прошла десятая **Вильнюсская книжная ярмарка**. В течении четырех дней было проведено много разных мероприятий: встречи с писателями, представления новых книг. В рамках ярмарки действуют разные мастерские, где художники занимаются с посетителями. В этом году уже упомянутый К. Каспаравичус вместе с детьми нарисовал жирафа настоящей величины.

Ещё одно мероприятие – вручение премий и дипломов художникам, победившим в конкурсе „Искусство книги“.

В 2008 году диплом получила книга сказок „*Карусель*“ ("Karuselė"), автор текста Гинтаре Адомайтите. Её иллюстрировал известный художник, лауреат Национальной Премии **Римвидас Кепежинскас** (г. р. 1956). Он является признанным мастером каллиграфии. И это своё мастерство он превосходно использует для фона каждой иллюстрации к этому изданию. Иллюстрации ностальгического, романтического характера очень близки содержанию книги. Некоторые критики находят в них элементы юмора и шаржа.

В 2009 году диплома удостоена книга сказок „*Летела пчела ужинать*“ ("Skrido bitė vakarienės"), автор текста Миколас Слукцис. Иллюстрации нарисовала **София Вайнилайтене** (г. р. 1928). Художница –

представительница классической иллюстрации. Она опирается на литовские народные мотивы.

Автор книги „*Жизнь Частного Привидения*“ ("Privataus Vaiduoklio gyvenimas") – молодая художница **Ула Шимулинайте** (г. р. 1983). У нее есть опыт в создании плакатов, разных буклетов. Но у нее возникла идея сделать что-то абсолютно самостоятельное – текст, иллюстрации, дизайн. Так и появилась книжка–игрушка в мягкой обложке.

Многие писатели писали о привидениях (Оскар Уайлд, Отфрид Пройслер). В своих произведениях они интегрировали привидений в мир людей. Ула Шимулинайте изображает жизнь самих привидений. Скажем, милое Частное Привидение, любящее мятный чай, забывает поблагодарить друга за подарок. Дружба разрывается, обиженный друг уплывает в дальние края... Помирятся ли они? А если да – то как? Эта история изложена на оранжевых страницах. Ярко-зелёные страницы принадлежат привидению Люлию, которое безумно любит самого себя. Эта любовь стала несчастьем для других и не могла закончиться хорошо... Розовые страницы рассказывают про жадность Антикварного Привидения и печально–смешные её последствия.

Эти книги не только удостоились лучших наград за текст и иллюстрации. Они также являются самыми популярными среди читателей–детей Литвы.

Reda Tamuliené,
Centrul de Literatură pentru Copii,
Biblioteca Națională a Lituaniei
„Martynas Mažvydas”

FORMULA SUCCESULUI: PROGRAME ȘI ACTIVITĂȚI DE PROMOVARE A LECTURII ȘI BIBLIOTECII PENTRU COPII

*Atelier profesional
– Chișinău, 17 decembrie 2009 –*

ITINERARE MULTICULTURALE ÎN SPAȚIUL BIBLIOTECII PENTRU COPII

În ultimele decenii crește starea de neliniște în lume privitor la faptul că tânăra generație nu este pregătită pentru viață în societatea ce se caracterizează printr-o diversitate umană, interacțiune culturală, schimbări dinamice și interdependențe globale. Pentru ca individul să supraviețuiască într-o lume în plină schimbare este important ca acesta să fie gata să accepte și provocările societății contemporane pluriculturale. Ideea de multiculturalitate derivă din însăși natura din ce în ce mai eterogenă a societății contemporane. În acest context, atitudinea tolerantă față de deosebirile ei etnice și culturale este extrem de actuală îndeosebi astăzi – în perioada transformărilor profunde ale societății în toate domeniile.

Un interes deosebit îi revine la momentul actual domeniului educațional. Educația tinerei generații este o mare problemă ce-i privește nu numai pe specialiștii din domeniul învățământului, ci și pe cei din biblioteci. În această ordine de idei, biblioteca, deopotrivă cu școala, constituie un forum pentru edificarea societății și este chemată să realizeze educația multiculturală și toleranța, să promoveze principiile libertăților fundamentale și egalitatea accesului la informație și cunoștințe pentru toți copiii.

În cadrul desfășurării politicilor multiculturale ale Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” s-au stabilit prioritățile de bază ale parteneriatului și colaborării cu instituțiile administrative, culturale și de învățământ ca potențial de susținere a educației multiculturale, conducându-se de următoarele principii:

- Abordarea pozitivă a diversității etnice printre copii;
- Dezvoltarea unui mod de a gândi pozitiv despre ceilalți;
- Integrarea educației culturale;
- Creșterea competenței etnoculturale;
- Stimularea dialogului intercultural.

Principiile menționate mai sus derivă și din Legea supremă a țării – Constituția Republicii Moldova care declară drept fundament al statului unitatea poporului Republicii Moldova: „Republica Moldova este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi. Statul recunoaște și garantează dreptul tuturor

cetățenilor la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.” (Art.10).

Colaborarea are loc la nivel național, internațional și local. Printre proiectele de amploare națională și internațională se evidențiază: Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, Proiectul Național „Spre cultură și civilizație prin lectură”, Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, alte concursuri radiofonice, literare și de creație a copiilor organizate de bibliotecă la nivel național.

La nivel local, Biblioteca își face simțită prezența prin cicluri și programe speciale, tematica cărora se încadrează în contextul educativ multicultural. Astfel, tradițional, în colaborare cu Alianța Franceză se organizează „Zilele Francofoniei.” Pentru a treia oară la bibliotecă, cu aportul colaboratorilor Ambasadei Chinei în Republica Moldova, se organizează o activitate consacrată Anului Nou Chinezesc.

Una dintre cele mai fructuoase modalități de educație multiculturală o constituie studierea limbilor. Într-adevăr, o altă cultură poate fi înțeleasă numai prin stăpânirea limbii acesteia ceea ce se și realizează prin continuarea proiectului „Ciclu de lecții de inițiere în limbile franceză și engleză” demarat în a. 2006. Aspectul interactiv al lecțiilor se asigură prin utilizarea cursurilor multimedia de limbi străine.

În cadrul Salonului literar „Молодые голоса”, la Sărbătoarea alfabetului chirilic și a culturii slave au fost implicați prin participare activă copii, reprezentanți ai diferitor etnii: ruși, ucraineni, bulgari, găgăuzi, beloruși, evrei ș.a. La eveniment și-a adus contribuția și Centrul de Știință și Cultură al Rusiei.

În continuare mă voi referi la unele dintre activitățile pentru copii desfășurate în Serviciul Activitate cu copii de 11-16 ani.

Diversitatea culturală presupune coexistența armonioasă a diferitor culturi, care, conform Declarației Universale UNESCO despre Diversitatea Culturală, „...cuprinde, pe lângă artă și literatură, modul de viață, căi de a trăi împreună, sisteme de valori, tradiții și credințe”.

Printre tipurile de activități care încurajează dialogul cultural aș menționa dezbaterile din ciclul „*Zidirea de sine și creația*”, demarate la sfârșitul anului 2007, în care ne axăm cu preponderență pe domeniul literaturii, evidențiind în prim-plan reprezentanții cei mai de seamă ai diferitor culturi. Alegerea nu a fost întâmplătoare deoarece la baza noii paradigme a educației literare contemporane stă ideea umanizării, ce exprimă esența relațiilor integro-sociale și moral-psihologice între oameni, care-i ajută omului în alegerea drumului în viață, în cunoașterea lumii înconjurătoare. Marii artiști ai cuvântului reprezintă, prin personalitatea lor intelectuală și prin opera literară, multiculturalismul înțeles ca dialog valoric european și mondial. Ei sunt adevăratele liante între cultura noastră și cea general europeană.

Imaginea scriitorului reiese din substanța operei, alimentată de propriile simțuri și de marea cultură a lumii. Putem găsi la ei numeroase afinități sau apartenențe la familii de spirite din cele mai diverse, ecouri livrești din marea cultură a lumii, dar de fiecare dată recunoaștem materia diafană cu originalitatea

culturii proprii în care a activat. Fiecare din ei ne îndeamnă și ne invită să-i fim alături pentru a-l înțelege și a-l cunoaște.

Până acum am reușit să realizăm trei dezbateri din acest ciclu, având-o ca moderator pe dna Tamara Cristei, doctor în filologie, conferențiar universitar USM. Dezbaterile sunt structurate pe trei compartimente tratate fiecare în mod unitar, dar care comunică între ele prin motivul unic – zidirea de sine și omul de creație: aspect multicultural.

Scopul principal al acestor dezbateri a fost nu numai de a arăta propria ascendență spirituală a creatorilor de opere, dar și înțelegerea de către copii a posibilităților infinite de largi ale literaturii în dezvoltarea capacităților de a aprecia diferite culturi. Cu alte cuvinte, noi credem că literatura îi va ajuta să se orienteze în căutările infinite ale armoniei omului și naturii, omului și societății, care se formează nu numai din marile rezultate intelectuale, ci și din căutările moral-estetice ale diferitor popoare și care poate și trebuie să fie componenta de bază a educației multiculturale.

Discuțiile din primele dezbateri au stabilit subiectele care urmează a fi discutate: poziția omului de creație în societatea multiculturală, corelația dintre probitatea profesională și rectitudinea lui morală ș.a. La unul din subpuncte, cu genericul „Trei fețe ale sublimului”, elevilor li s-a propus să numească la alegere trei personalități din lumea literaturii demne de a fi remarcate în acest context. Arealul geografic a cuprins spațiul de la bătrânul continent european până la îndepărtata Indie: Shakespeare, Holderlin, Eminescu, Dostoevski, Cehov, Kafka, Tagor ș.a. Astfel, am putut aduce mai aproape de contemporaneitate scrierile ce conturează fizionomia unor creatori de opere durabile, specifice culturilor ajunse la maturitate.

Tema următoarelor dezbateri, „*Înălțare prin demnitate*”, a fost aleasă la propunerea participanților, care au convenit să focalizeze atenția în jurul unei valori morale supreme, ce s-a proiectat definitiv în viața marilor personalități de creație. S-a discutat în jurul subiectelor ce vizează lumea spirituală a omului de creație din diferite timpuri și culturi, treptele ascensiunii lui spre culmile armoniei în zidirea de sine și tendința lui de a fi un exemplu pentru semeni și generațiile următoare. Referitor la cultura noastră, adevărați mentori spirituali în acest sens, după părerea lor, sunt Mihai Eminescu, Marin Preda, Paul Goma ș.a.

Dacă raportăm discuțiile la societatea culturală de astăzi, care devine din ce în ce mai eterogenă, rolul demnității în treapta socială se privește de către copii ca unul definitiv. Este foarte important să fim preocupați permanent de formarea demnității noastre și aici dialogurile interculturale trebuie susținute – au conchis participanții. Până la urmă, fiecare decide pentru sine, ce este demn și ce nu, dar există o limită: demnitatea semnifică respect față de sine, față de cel apropiat, față de cei ce au valoare existând pe Terra. Se spune că, dacă scoți demnitatea din sufletul unui om onest, îi vei lua cea mai frumoasă podoabă.

„*Frumusețea umană și sensurile omului de creație*” a fost genericul altor dezbateri desfășurate în cadrul acestui ciclu. Ca reper pentru discuții a servit frumusețea umană a personajului Samariteanca, din nuvela cu același titlu de Ion

Druță. Unii și-au expus părerea din ce punct de vedere omul e frumos și care sunt sensurile acestei frumuseți, alții au remarcat că frumusețea sufletului se manifestă prin atitudini. Până la urmă, toți au fost de comun acord că frumusețea umană a eroinei principale s-a cristalizat în curajul ei, care a ajutat-o să aleagă binele și frumosul ca mai apoi sufletul ei să emane lumină și căldură. Acest exemplu ne compensează, într-un fel, neîmplinirile pe care le trăim în acest plan azi, trezindu-ne dorința a tot ce e frumos în sufletele noastre, oricât de vitrege ar fi împrejurările.

La dezbateri au participat elevi din clasele superioare de la liceele „Vasile Alecsandri”, „Petru Rareș”, „Iulia Hasdeu”, Liceul Academiei de Științe, cu contribuția profesorilor de limbă și literatură română Silvia Cocieru de la „Vasile Alecsandri”, Oxana Munteanu de la „Petru Rareș”, Ala Șchiopu de la „Iulia Hasdeu” ș.a.

În programul Serviciului Activitate cu copii de 11-16 ani se înscriu de asemenea și ciclurile de activități cu caracter multicultural „*Orașele lumii*” și „*Путешествие в мир русской литературы*”, care s-au realizat în colaborare cu serviciul Mediateca. Ele sunt orientate atât pentru liceele cu predare în limba română, cât și pentru cele alolingve.

Invitația la lectură în cadrul ciclului „*Orașele lumii*” a început cu parcurgerea capitolelor despre vestitele orașe și țări ale lumii, cuprinse în ghidurile turistice „Londra”, „New York”, „Istanbul”, „Grecia continentală”, precum și în volumul „100 cele mai frumoase orașe ale lumii”. Aspectul interactiv al programului a fost asigurat de prezentarea unui ciclu documentar care cuprinde 11 filme realizate de Institutul Geografic „De Agostini”. Copiii au avut posibilitatea să admire diversitatea culturală a orașelor Bruxelles, Atena, Copenhaga, Istanbul, Lisabona, Madrid, Stockholm, New York, Mexico City, Cairo, Hong Kong. Parcurgerea virtuală a itinerarului le-a permis să cunoască îndeaproape peisajul pitoresc, numeroasele monumente istorice și de arhitectură, cât și bisericile și muzeele bogate în capodopere. Paralel cu istoria locurilor au putut surprinde și atitudinea, felul de viață al grecilor, egiptenilor, turcilor și altor popoare, care dau culoare și originalitate spațiilor binecuvântate prin secole de civilizație. Copiii au remarcat ospitalitatea și solitudinea locuitorilor, dar și, ca un numitor comun, respectul acestora pentru valoroasa moștenire culturală. Împreună cu ei, noi, maturii, aflăm de drumurile pe care nu le-am umblat, cunoaștem tradiții și obiceiuri care ne îmbogățesc. Acestea ne ajută să descoperim lumea, ne lărgesc orizonturile multiculturale, ne amplifică dorința de a vedea acele locuri. Atât cărțile de o calitate deosebită, cât și filmele documentare au întregit cu succes mesajele transmise publicului de la Liceul „V. Alecsandri” și Școala medie nr.5 „A. Donici” din Chișinău.

Pentru noi, organizatorii, important este ceea ce a reușit fiecare din ei să clădească din materialul oferit pe parcursul călătoriei virtuale, să înțeleagă că diversitatea culturală și lingvistică este moștenirea lor comună și e de datoria tuturor s-o păstreze pentru binele lor și al generațiilor viitoare. Cărțile au fost în limba română, iar filmele în limba italiană cu subtitre în limba română.

Ciclul „*Путешествие в мир русской литературы*” a inclus mai multe activități. În cadrul orei literar-muzicale „Светлое Христово Воскресенье в русской поэзии” copiii de la Școala medie nr.5 „A. Donici” s-au familiarizat cu tradițiile pascale ale diferitor țări: Australia, Suedia, Germania, Bulgaria, America etc., ca mai apoi să se înfrupte din frumoasa și înălțătoarea poezie a autorilor A. Maikov, S. Esenin, I. Severianin, Iu. Logvinov, L. Ciarskaia ș.a.

La familiarizarea cu literatura și cultura rusă contribuie și vizionarea expozițiilor complexe. Expoziția „В поисках живой души”, organizată cu ocazia celor 200 de ani de la nașterea scriitorului N.V. Gogol în incinta liceului, care-i poartă numele, a inclus peste 120 de exemplare de carte și materiale audio. Sărbătoarea alfabetului chirilic și a culturii slave a fost marcată prin inaugurarea expoziției „Здесь помнят гения и чтут”, consacrată celor 210 ani de la nașterea scriitorului A.S.Pușkin. Expoziția, organizată în baza colecției „Pușkiniana” a bibliotecii noastre, a inclus peste 240 de exemplare de carte. Timp de două săptămâni, copiii au avut posibilitatea să răsfoiască cărți, la care au avut acces până acum în special scriitorii și profesorii, inclusiv prima, cea mai veche carte de poezii a lui Pușkin, tradusă în limba română și scrisă cu grafie latină, editată în anul 1937. Tot atunci, reprezentanții Ambasadei Rusiei în Moldova au făcut o donație valoroasă de carte care include peste 200 de titluri din toate domeniile. Expozițiile menționate au fost pe larg mediatizate în mass-media.

Tuturor le este cunoscut adevărul că fiecare trebuie să realizeze un lucru cât de mic pentru binele tuturor, deoarece din mii de lucruri mici se formează unul mare – respectul reciproc. Misiunea serviciilor bibliotecii constă anume în conștientizarea pas cu pas de către beneficiari a valorilor pozitive ale diversității culturale, astfel să devină prioritară în conturarea personalității lor.

Sperăm că participarea la activități de acest gen îi va îmbogăți reciproc pe participanți, îi va ajuta să înțeleagă diferențele dintre semeni și să reacționeze pozitiv la diferențele culturale dintre ei.

În concluzie, pentru dezvoltarea competențelor multiculturale ale beneficiarilor noștri, propun următoarele sugestii:

- Promovarea bibliotecii ca loc de socializare a copiilor ce aparțin diferitor culturi;
- Promovarea cărților, documentelor audiovizuale și electronice despre diferite culturi și naționalități din toată lumea;
- Oferirea pentru elevi a posibilității, în cadrul acțiunilor culturale, de a reflecta și a examina critic ceea ce au citit sau vizionat;
- Implicarea mai activă a elevilor în desfășurarea programelor ce țin de diversitatea culturală.

Acestea vor deveni o miză importantă a politicii noastre educaționale și vor sta la baza unei concepții de educație multiculturală a beneficiarilor bibliotecii.

Zinaida Ursu,
șef serviciu Activitate cu copii de 11-16 ani,

BIBLIOTECA PUBLICĂ RAIONALĂ „A. DONICI” ÎN SPRIJINUL LECTURII COPIILOR

Biblioteca Publică Raională „A. Donici” din Orhei este o instituție de cultură, informare și educație, centru metodologic pentru 61 de biblioteci publice din raion. Ea contribuie la formarea tinerei generații, oferind acces la patrimoniul cultural și informațional prin diverse servicii și activități.

O componentă importantă a activității Bibliotecii o constituie acțiunile cultural–educative și informaționale, organizate pentru diferite categorii de utilizatori–copii în colaborare cu bibliotecile publice și școlare.

Scopuri și obiective

Organizarea acțiunilor culturale și informaționale au ca scop promovarea valorilor culturale locale, naționale și universale, formarea și dezvoltarea nivelului de cultură generală și informațională a utilizatorilor.

Obiectivele pe care și le propune spre realizare BPR „A. Donici” sunt următoarele:

- Promovarea lecturii și cărții pentru copii;
- Satisfacerea intereselor și cerințelor de informare;
- Atragerea noilor utilizatori în bibliotecile publice;
- Promovarea serviciilor bibliotecilor publice;
- Valorificarea fondurilor de publicații ale bibliotecilor publice;
- Promovarea imaginii bibliotecii și a bibliotecarului în comunitate.

Grupuri țintă

BPR Orhei organizează acțiuni cultural–educative pentru toate categoriile de beneficiari–copii:

- elevi din clasele I–IV
- elevi din clasele V–VIII
- elevi din clasele IX–XII

BPR „A. Donici”, în colaborare cu Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” din Orhei, bibliotecile publice comunale și satești, organizează diverse activități culturale în scopul dezvoltării creativității, stimulării intelectului copilului prin cuvânt și lectură.

Acțiuni de promovare a lecturii

La BPR „A. Donici” activitățile demarează în fiecare an cu Zilele „Mihai Eminescu”(recital de versuri și alte activități) și Zilele „Alexandru Donici” (recitalurile de fabule au devenit o tradiție a acestor zile). Cele mai frecvente

activități utilizate de bibliotecile publice din rețea sunt Zilele Bibliotecilor – „Ziua ușilor deschise”, în cadrul cărora bibliotecile organizează excursii în biblioteci pentru diferite categorii de utilizatori–copii, ateliere de dezbateri cu participarea elevilor din clasele superioare, prezentări de carte, mese rotunde, întâlniri cu personalitățile locale etc.

În cadrul Săptămânii Lecturii și a Cărții pentru Copii se organizează cicluri de activități, care includ întâlniri cu scriitorii orheieni, mese rotunde, concursuri, inclusiv concursul „La izvoarele înțelepciunii”, etapa raională.

O altă campanie de promovare a lecturii este programul „Lecturile verii”. În cadrul acestui program se organizează expoziții de publicații în ajutor programului școlar și pentru lectura extrașcolară, adresate diferitor grupuri de utilizatori, inclusiv îndrumătorilor de lectură, părinților.

În scopul motivării copiilor pentru a citi cât mai mult, se organizează întâlniri cu tinerii poeți orheieni, recitaluri de versuri, ore de poveste etc.

BPR „A. Donici” organizează anual **Festivalul Raional al Cărții pentru Copii**. În octombrie 2009 s-a desfășurat ediția a V-a a Festivalului. Pe parcursul a cinci zile (de luni până vineri), cu contribuția metodiștilor, specialiștilor principali ai Bibliotecii pentru Copii „Ion Creangă”, s-au organizat:

- Concursul declamatorilor „*Pe aripile poeziei*”, consacrat aniversării de 650 de ani de la întemeierea Statului Moldovenesc, la care au participat elevii claselor VI–IX;
- Masa rotundă „*Biblioteca – cheia deschiderii de noi orizonturi, de educație și cultură*” cu participarea elevilor din clasele V–IX;
- Concursul literar cu genericul „*Poetul cu lira-n lacrimi*”, dedicat vieții și activității regretatului poet Gr. Vieru (au participat elevi ai claselor VI);
- Concursul literar „*Sfătosul bunic din Humulești*”, adresat elevilor din clasele IV.

Festivalul s-a încheiat cu lansarea cărților scriitorilor orheieni, care întotdeauna sunt alături de bibliotecarii raionului și colaborează activ în organizarea acțiunilor de promovare a cărții și lecturii. Tot în această zi s-au efectuat și totalurile concursului pentru cele mai bune eseuri, versuri (creație proprie) cu genericul „*Moldova – meleag străbun*”. La acest concurs, organizat în colaborare cu Școala de Arte pentru Copii din Orhei, au participat elevii claselor V–IX, inclusiv copiii de la Casa–internat din Orhei și Școala de tip sanatorial din Ivancea.

La activitățile din cadrul Festivalului au participat elevi din majoritatea comunelor și satelor din raion, la organizarea lor contribuind și bibliotecile școlare, pedagogii, părinții. Toți participanții au fost menționați cu diplome și cărți.

Cu prilejul Zilei Orașului Orhei, în anul 2009 s-a organizat ediția I a Salonului de Carte a scriitorilor orheieni, la care au participat și tinerii condeieri din raion. Pe parcursul a două zile s-au desfășurat întâlniri cu autorii, lansări de carte, a fost vernisată expoziția de desene ale elevilor de la Școala de Arte pentru Copii din Orhei.

În scopul popularizării publicațiilor pentru copii, promovării patrimoniului și istoriei locale, naționale și universale, BPR „A. Donici” organizează anual, în luna noiembrie, concursul „Baștina”. În anul 2009 la acest concurs au participat elevii claselor VIII din 35 de localități rurale și din orașul Orhei. Concursul respectiv contribuie la cunoașterea plaiului natal, a legendei satului, orașului în care locuiesc, precum și a personalităților din localitate, din raionul (județul) Orhei.

O altă modalitate de sprijinire a lecturii utilizatorilor–copii este prezentarea diverselor activități cu participarea copiilor în cadrul întrunirilor profesionale ale bibliotecarilor, organizate la nivel raional, teritorial (zonal) – recitaluri de poezie și muzică, lansări ale cărților autorilor–copii (în 2009 au fost lansate cărți ale copiilor din comunele Mălăiești, Ciocâlteni), vernisaje de pictură etc. Asemenea activități, desigur, sunt organizate în colaborare cu pedagogii și părinții.

Biblioteca raională „A. Donici” finalizează activitățile organizate pe parcursul întregului an cu o acțiune de amploare desfășurată la nivel raional – *Topul celor mai fideli cititori* (se organizează anual în luna decembrie).

Care este impactul activităților culturale?

- Completarea fondurilor de publicații, ținând cont de nevoile informaționale ale copiilor;
- Promovarea publicațiilor pe care le dețin bibliotecile;
- Cultivarea gustului pentru lectură la copii;
- Dezvoltarea creativității copiilor;
- Contribuirea la formarea personalității și comportamentului copiilor;
- Promovarea imaginii Bibliotecii – locul ideal de interferență a activităților obligatorii cu cele de recreere și petrecere a timpului liber;
- Colaborarea tuturor factorilor educaționali (părinți, cadre didactice, bibliotecari) în beneficiul copiilor, ca parteneri ai cărții;
- Sporirea indicatorilor de performanță în activitatea bibliotecilor;
- Conștientizarea de către factorii de decizie, membrii comunității a rolului și importanței bibliotecilor publice în comunitate.

Participarea copiilor la activitățile menționate a relevat faptul că acești copii:

- citesc mai mult și se deosebesc de ceilalți prin nivelul de dezvoltare intelectuală;
- gândesc creativ;
- au memorie logică, productivă, de lungă durată;
- sunt mai sociabili în relațiile cu semenii lor, comunică mai activ;
- promovează lectura în mediul lor, inclusiv în familie.

În același timp, au ieșit în evidență și un șir de probleme, cum ar fi: insuficiența timpului liber pe care copiii să-l dedice lecturii, implicarea insuficientă a părinților în formarea gustului pentru lectură, începând chiar din primii ani de viață ai copilului (din păcate, mulți părinți azi preferă să cumpere copiilor calculatoare și nu cărți). Foarte mulți copii nu citesc nimic altceva în afară de manuale, preferă televizorul sau calculatorul în detrimentul lecturii. O problemă

acută este și insuficiența cărților pentru copii în bibliotecile publice, posibilitățile reduse pentru a organiza întâlniri cu scriitorii în bibliotecile rurale, precum și lipsa unor emisiuni radio și televizate despre carte și lectură. Consider că situația este cu mult mai dramatică decât se pare la prima vedere (în deosebi în mediul rural) și doar conjugarea eforturilor tuturor celor care pot și trebuie să se implice activ în cultivarea la copii a deprinderilor de lectură permanentă – familia, grădinița, școala și biblioteca, ar putea contribui în mare parte la redresarea ei.

Lidia Sitaru,
director BPR „A. Donici”
Orhei

BIBLIOTECA ȘI FASCINAȚIA LECTURII

Lectura este un mijloc de creare și devenire a personalității, de sensibilizare la valorile culturii umane, valorile de bine, frumos și adevăr. Ea favorizează socializarea copiilor, familiarizarea lor cu adevăratele comori ale literaturii. Există studii care demonstrează legătura strânsă dintre lectură și dezvoltarea funcțiilor limbajului, dintre capacitatea de comunicare și citit. O atenție sporită se acordă comunicării. Tendința ultimilor ani, în ceea ce privește învățarea în cadrul instituțiilor de pregătire didactică, e de a iniția preșcolarii în actul comunicării pentru formarea unui viitor adult cu o cultură comunicațională, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, să exprime gânduri, stări, sentimente, opinii, să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete în viața de zi cu zi, să poată continua în orice fază a existenței sale procesul de învățare. La vârsta școlară mică, în prelungirea educației preșcolare, se pun bazele formării personalității copilului prin crearea unei motivații intrinseci pozitive, dezvoltarea intereselor, asigurarea echilibrului emoțional, construirea unei imagini despre sine și despre alții, capacitatea de a opera cu criterii morale și de adaptare normativă.

Biblioteca vine să contribuie la constituirea trăsăturilor morale și intelectuale ale copilului, trezindu-i interesul pentru lumea fascinantă a cărții. Cooperarea între bibliotecă și grădiniță/școală devine necesară și se impune, mai ales, în condițiile actuale când interesul pentru carte descrește, mulți copii fiind atrași tot mai mult de lumea virtuală a Internet-ului sau de cea captivantă a jocurilor electronice. Constatăm cu îngrijorare actualitatea afirmației scriitorului român Alexandru Vlahuță: „Ce de lucruri bune și frumoase dorm uitate în cărți, pe care nu le mai deschide nimeni”.

Pentru a atrage copilul în această lume magică a cărții, între bibliotecar, educator și familie trebuie să fie o bună corelație, care face ca interesul și gustul pentru lectură să crească mereu. Cu cât copilul se apropie mai devreme de carte, cu

atât mai durabile sunt efectele în ceea ce privește comunicarea, formarea comportamentului și socializarea lui. Dacă vom ști să trezim interesul copilului pentru citit, dacă îl vom îndruma și stimula în acest sens, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, căci așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților”. Iar aceasta se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor de mai târziu.

Abilitățile de imaginație ale copilului apar în jurul vârstei de trei ani. În această perioadă, mai mult ca oricând, este de datoria bibliotecii și a grădiniței să deschidă ușa fermecată a tezaurului poveștilor pentru copii și să-i conducă pe aceștia în lumi fantastice alături de Feți-Frumoși și Ilene Cosânzene. Modalitățile folosite mai frecvent pentru dezvoltarea imaginației sunt:

- personificarea – când copilul vorbește de lucruri neînsuflețite (de exemplu, jocul de rol);
- folosirea materialelor imaginare (cărți de colorat, etc.);
- participarea la o situație imaginară (prin audierea basmelor, vizionarea de desene animate).

Aici pot fi folosite ca un real suport și mijloacele audiovizuale, orientate spre a face mai atractivă cartea. O carte cu povești devine o lectură mai agreabilă în urma vizionării în desen animat sau audiției pe CD a poveștilor respective. Capabilă să mute lumea cărții pe disc și peliculă, audio-videoteca creează un adevărat spectacol, provocându-i pe copii la lectură. Astfel, copilul se obișnuiește cu gândul că, oriunde, oricând și oricum, cartea rămâne cel mai bun însoțitor și îndrumător al său.

Pornind de la ideile enunțate mai sus și având ca scop consolidarea colaborării între bibliotecă și grădiniță ca parteneri în activitatea de formare a gustului pentru lectură la copii, am realizat **Proiectul „Bucuriile lecturii”**.

Proiectul, desfășurat în perioada ianuarie – mai 2009, a fost realizat de către serviciul Mediateca al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” în colaborare cu Grădinița „Auraș–Păcurăș”. În activitățile organizate au fost implicați bibliotecari, educatori, copii și părinți. Formele de activitate utilizate în cadrul acestui proiect au fost următoarele:

- o Lecturi comentate;
- o Audieri și vizionări comentate;
- o Ore de poveste;
- o Joc literar;
- o Concurs literar-teatralizat.

Proiectul a demarat cu o excursie a copiilor la BNC „Ion Creangă” și o convorbire la tema „**Biblioteca – casa unde trăiesc cărțile**”. Activitățile, care au urmat, sunt grupate în câteva etape, fiecare având genericul său:

- **Poveștile doar de bine ne învață** – a inclus ciclul de audieri comentate „Pas cu pas în lumea poveștilor lui Creangă” (au fost audiate poveștile *Capra cu trei iezi*, *Ursul păcălit de vulpe*, *Punguța cu doi bani*, *Povestea unui om leneș*, *Fata babei și fata moșneagului*, *Dănilă Prepeleac*, povestirile *La*

scăldat, *La cireșe, Pupăza din tei*); la sfârșit a fost organizat jocul literar „Ghicește eroul și povestea” în baza operei lui Ion Creangă;

- **Prietenul adevărat la nevoie se cunoaște** – ora poveștilor (*Motanul încălțat* de Charles Perrault”);
- **Binele întotdeauna învinge răul** – ora poveștilor (*Alba ca Zăpada și cei șapte pitici* de Frații Grimm, *Amnarul* de Hans Ch. Andersen);
- **Fii tolerant cu cei din jur** – ora poveștilor (*Rățușca cea urâtă* de Hans Ch. Andersen);
- **Omul cât trăiește învățătură dobândește** – ora poveștilor (*Cei trei purceluși*, poveste populară);
- **Ascultă și nu uita sfaturile părinților** – ora poveștilor (*Scufița Roșie* de Charles Perrault).

Activitatea de totalizare – concursul literar–teatralizat „**Călătorie în Țara Poveștilor**”, s-a desfășurat în luna mai, cu participarea copiilor, părinților, educatorilor.

Prin realizarea acestui proiect am familiarizat copiii cu cele mai frumoase povești din literatura națională și universală, vorbindu-le, totodată, despre noțiunile de bunătate, omenie, frumusețe, prietenie, toleranță etc. În același timp, părinții implicați în aceste activități au conștientizat și mai mult rolul lor de îndrumători ai lecturii copiilor, necesitatea lecturilor în familie și a colaborării cât mai strânse cu biblioteca.

După cum am menționat mai sus, misiunea bibliotecarului ca formator al personalității copilului este de a diminua, cât mai mult posibil, distanțarea între cei doi poli – cititorul, pe de o parte, și cartea, biblioteca, pe de altă parte. Un rol important în promovarea bibliotecii și lecturii îl are desfășurarea unui spectru larg de activități literar–cognitive, un loc aparte aparținând concursurilor literare și de creație.

Concursul de eseuri „Biblioteca în viața mea”, organizat de serviciul Mediateca în preajma jubileului de 65 de ani ai Bibliotecii, a urmărit să descopere „cealaltă fațetă a monedei”, adică opinia beneficiarilor noștri despre bibliotecă și importanța ei în viața fiecărui copil, felul în care „au descoperit” calea spre bibliotecă și tainele lecturii.

Copiii, participanți la concurs, și-au exprimat sincer și în mod ingenios sentimentele pe care le au față de bibliotecă, carte și cuvântul tipărit, în general. Ei au evaluat, prin cele mai frumoase gânduri, impactul pe care îl are cartea și biblioteca în viața lor. În continuare vom prezenta câteva fragmente din cele mai interesante eseuri, scrise de premianții concursului, elevi din clasele 3 „B” și 4 „C” de la Școala primară „Antonin Ursu”: „*Biblioteca pentru mine e locul minunat, unde pot citi în tihnă o carte pe gustul meu. Ce minunat e să crești la umbra cărților...*” (Nicu Savin); „*Sunt un mic șoarece de bibliotecă. Sunt fericit că am cărțile lângă mine. Mă hrănesc cu seva lor, mă bucură, mă consolează, îmi oferă întotdeauna ceea ce îmi trebuie*” (Ion Cucuietu); „*Biblioteca este un tărâm al basmelor. Când am fost prima dată la bibliotecă, am trăit o mare aventură. Parcă nu-mi venea să plec niciodată din acel loc*” (Camelia Bozian).

O istorioară din copilărie, care merită a fi exemplu pentru mulți părinți, o descoperim în următorul eseu: „Când eram mică, dacă vedeam pe cineva citind cărți, mă întrebam – pentru ce citește? Mie mi se părea neinteresant. Într-o zi, tatăl meu citea o carte și l-am întrebat: „Tată, de ce citești, ce sens are?!”. Iar tatăl meu mi-a propus să ne plimbăm. Cum mergeam, am ajuns într-un loc ciudat. Mă uit într-o parte, mă uit în alta, nu văd nimic. Îl întreb pe tata: „Tată, ce loc ciudat este ăsta?”. „Privește sus!”. Și eu încerc să citesc: „Bib-li-o-te-ca I-on Cre-an-gă”. Biblioteca Ion Creangă!”, strig fericită că am deslușit literele!!! Tata îmi propuse să intrăm. Când am deschis ușa, m-au învăluit mii de raze de lumină care ieșeau din cărți și simțeam cum mă absorb, de parcă mă furau. Tata a observat fascinația mea și a zis: „Draga mea, acesta e un tezaur!”. „Cum adică tezaur? Poate fi tezaur o carte, o bibliotecă?!”. „Da, draga mea! În bibliotecă se află o mulțime de cărți care îți dau posibilitatea să te întâlnești cu anumite personaje, să cunoști lumea și doar biblioteca te ajută să-ți realizezi acest vis.” Acesta a fost primul pas, după care a urmat o frumoasă colaborare cu biblioteca, în care am conștientizat că: *Biblioteca în viața mea / E ca tezaurul din ea, / Biblioteca în viața ta / E ca lumina de pe stea!*” (Nicoleta Mârzenco).

Prin acest concurs ne-am convins că nu există copii care se pot declara neinteresați de cărți și bibliotecă. Poate că nu toți au bibliotecă acasă, poate că nu toți simt nevoia de a citi permanent, dar nu există cineva care să nu fi prețuit cărțile, aceste cetăți de lumină. Îndemnul pe care îl regăsim în toate eseurile scrise de copii poate fi generalizat astfel: „Vino la bibliotecă, căci aici vei găsi întotdeauna leac pentru suflet și cuget!”.

Rodica Gangura,
bibliotecar principal, serviciul Mediateca,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

BARBIE – UN IMBOLD PENTRU CREATIVITATEA COPIILOR

Proiectul „De vorbă cu păpușa Barbie”, implementat la Biblioteca „Târgoviște” în luna iunie 2009, a avut scopul de a atrage copiii într-o activitate comună de creativitate, făcându-i să însușească mai multe procedee de creație (compunerea, desenul, pictura în acuarelă), stimulându-le imaginația și apropiindu-i de carte. În proiect au fost implicați elevi din clasele primare, participanți la tabăra de vară a Școlii nr.5 „Alexandru Donici”. Au fost organizate șase ședințe, fiecare având o temă anumită.

Pentru atingerea scopului ne-am propus următoarele obiective:

1. A alcătui o compoziție literară în formă de scrisoare, poezie, poveste, întâmplare din viața păpușii Barbie;

2. A desena chipul păpușii îndrăgite, inclusiv diverse accesorii din bogata și variata ei garderobă și din anturajul ei, așa cum își imaginează copilul;
3. A prezenta în fața colegilor propriile scrieri despre păpușa Barbie;
4. A organiza o expoziție cu cele mai bune desene ale copiilor participanți la proiect;
5. A edita un pliant despre acest proiect cu suportul Bibliotecii Municipale „B.P.Hasdeu”.

Trebuie să menționăm că toate aceste cinci obiective au fost atinse.

La activitățile organizate în cadrul proiectului au participat 16 copii (14 fete și doi băieți) cu vârsta cuprinsă între 9 și 11 ani. Proiectul s-a desfășurat în două etape. În etapa întâi au fost realizate primele două obiective. Următoarele trei obiective au fost realizate în cadrul Zilelor ușilor deschise la Biblioteca „Târgoviște”, desfășurate în luna septembrie.

Prima etapă a inclus activități legate de imaginea păpușii Barbie, căsuța, accesoriile ei. Copiii au compus o întâmplare, o poveste din viața păpușii, iar la ședințele de pictură li s-a propus să deseneze cum își imaginează ei păpușa Barbie și să-i „dăruiască” lucruri sau ființe pe care ea și le-ar dori (haine, încălțăminte, accesorii, obiecte de mobilier, animale de companie etc.).

Pentru etapa a doua, care s-a desfășurat în luna septembrie, textele scrise de copii au fost selectate și redactate, păstrându-se forma, compoziția, stilul original. Ele au fost prezentate de către micii autori în cadrul Zilelor ușilor deschise organizate de Biblioteca „Târgoviște”.

În continuare vă propunem două dintre textele scrise de participanții la proiect.

„Într-o zi de vară, foarte călduroasă, prietena păpușii Barbie a invitat-o pe Barbie în ospeție.

- *Te invit la mine!, a zis ea.*
- *O să vin cu mare plăcere!, a răspuns Barbie.*

S-a îmbrăcat, s-a pieptănat, și-a pus pe umăr o geantă și a ieșit din casă. Afară era cald și bine. În drum spre prietena sa, Barbie se gândea, cât de frumoasă este natura. A ajuns la prietenă, a intrat în casă. Prietena a întâlnit-o frumos și a așezat-o la masă. Au stat ele la masă, au mâncat, au ascultat muzică și s-au distrat de minune.

Era târziu și Barbie trebuia să se întoarcă acasă. În drum spre casă, Barbie a găsit un cățeluș șchiop. El a rugat-o printre lacrimi să-l ajute să-și lecuiească piciorul, altfel nici un cățeluș nu se va juca cu el.

Barbie l-a mângâiat și i-a spus că este un cățeluș foarte frumos și în curând piciorul o să se lecuiească și toți cățelușii vor dori să se joace cu el.

Când a ajuns acasă, Barbie i-a sunat prietenei sale și i-a spus toată întâmplarea. Apoi Barbie a chemat medicul veterinar care i-a lecut piciorul cățelușului.

Iar eu m-am suit pe-o roată și v-am spus povestea toată.”
(„Barbie în ospeție”, Cristina Burcă, 11 ani)

„Păpușa Barbie este o jucărie pentru fetițele mici de la grădiniță. Câteodată ea apare în desene animate și se numește personaj.

Păpușa Barbie poate fi de dimensiuni mari și mici. Numai în desenele animate Barbie este vie. În realitate însă ea nu este vie, fiindcă e făcută din material plastic.

Păpușa Barbie se îmbracă foarte frumos. Are multe haine – mari și mici: rochii, fuste, încălțăminte.

Păpușa Barbie are în viață casă, mobilă, scaune, pat, veselă, dar și în desenele animate ea are casă, mobilă, veselă.

Păpușile Barbie sunt diferite: păpușa Barbie bărbat, păpușa Barbie cățel, pisică, poni, căluț.”

(„Cine este păpușa Barbie?”, Pavel Gorodețchi, 10 ani)

Ultimele două dintre obiectivele indicate mai sus (expoziția desenelor executate de copii și pliantul informativ) la fel au fost realizate în cadrul Zilelor ușilor deschise la Biblioteca „Târgoviște”.

Trebuie să menționăm că, desenele cu imaginea păpușii Barbie, în toate cazurile, diferă de original cu mult. Păpușile desenate de copii sunt mai puțin frumoase, ele neavând trăsăturile perfecte și formele de o frumusețe aparte ale păpușii îndrăgite de copii. Posibil, așa au perceput copiii noștri lumea matură din jurul lor, departe de acest ideal care se numește Barbie.

Pe de altă parte, textele copiilor ne redau o imagine cu totul diferită de desene. Aici Barbie apare ca o ființă caldă, bună la inimă, primitoare, săritoare la nevoie, adică un model bine conturat. Barbie, în scrierile lor, nu este o prințesă, o vrăjitoare, o ființă imaginară, ci se plasează între ideal și real.

Poveștile compuse de copii, având-o pe Barbie ca personaj central, au un final fericit. Ele reflectă visul oricărui copil de a vedea lumea în armonie. Vom remarca, de asemenea, și faptul că poveștile scrise de copii nu sunt populate cu creaturi fantastice, misterioase, care să ne îngrozească sau să ne provoace spaimă. Personajele fac parte mai ales din lumea animalelor domestice (câini, pisici), întâmplările au loc în mediul cunoscut copiilor (gradina casei, peisajul din fața casei, unde cresc plante și copaci cunoscuți de ei). Toate acestea relevă dragostea lor față de lumea în care trăiesc. Anume în această lume o plasează și pe păpușa Barbie. De-a dreptul surprinzătoare sunt cadourile copiilor oferite păpușii Barbie. În ele și-au găsit expresie visele și fanteziile lor, dorința de a fi buni și generoși.

Concluziile la care am ajuns în urma realizării acestui proiect sunt următoarele:

- indiferent de gradul de pregătire într-un domeniu sau altul (pictură, desen, creație literară) toți copiii participanți la proiect au dat dovadă de capacități creative;
- imaginația lor a întrecut cu mult realitatea, adică oferta de pe piață care nu propune, de exemplu, o Barbie în forma de copac;

- toate cele 11 texte compuse de copii prezintă interes din punct de vedere literar, având la bază îmbinarea elementelor de poveste, imaginație și întâmplare reală;
- Barbie devine un personaj real, viu și, în același timp, întâmplările create de copii devin niște povești în care copiii pot evada, construind o altă lume, foarte diferită de ceea ce ne propune astăzi industria și piața de păpuși Barbie;
- Proiectul „De vorbă cu păpusa Barbie” a fost un element nou care a stimulat imaginația și creativitatea copiilor.

Larisa Ungureanu,
Biblioteca “Târgoviște”
Chișinău

„O CASĂ PENTRU CARTEA MEA” – CONCURS DE PROMOVARE A BIBLIOTECII ȘI LECTURII

„Cunoașterea este putere”, spunea filozoful englez Francis Bacon – puterea de a gândi profund, de a pătrunde în esența lucrurilor, de a percepe esteticul lumii ce ne înconjoară, de a dobândi fericirea – valori indispensabile existenței umane.

Multe a reușit să cucerească omul prin inteligența sa și multe va mai cuceri încă, grație cunoașterii, în epicentrul căreia s-a perpetuat dintotdeauna izvorul nesecat al cunoștințelor – Cartea. Cartea face lumea mai bună, mai creativă, mai frumoasă și, ca rezultat, astăzi ne cunoaștem originea, putem distinge valoarea de nonvaloare, sensul de nonsens.

Către aniversarea a 65-a de la fondarea Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” – această uimitoare lume în care sălășluiește spiritul poveștilor, cunoașterea, bunătatea, frumosul, miraculosul, s-a desfășurat concursul „O casă pentru cartea mea”, organizat de Filiala nr.1 a Bibliotecii.

Dedicat în exclusivitate cărții și bibliotecii, concursul a pus accentul pe promovarea lecturii, stimularea și dezvoltarea creativității și fanteziei copiilor, formarea abilităților de comunicare și, desigur, atractivitatea vizavi de tot ce înglobează în sine termenul „bibliotecă”. Am pornit de la ideea că astăzi, în situația când Internet-ul pătrunde tot mai mult și mai mult în viața oamenilor, înverșunându-se să ia locul bibliotecii, Cartea are nevoie cel mai mult de atenția și grija noastră. Din acest considerent, ne-am propus ca prin imaginația micilor cititori să creăm un adăpost, fie și simbolic, în care Cartea s-ar simți bine, confortabil, ca la ea acasă.

La concurs au participat 50 de copii, elevi de la liceele „Dante Alighieri”, „Gh. Asachi”, „A. S. Pușkin”, „Antioh Cantemir”, „Vasile Vasilache”, „Natalia Dadiani”, „Spiru Haret”. Asemeni unor veritabili arhitecți, ajutați de părinți, profesori, copiii și-au demonstrat ingeniozitatea și măiestria în a construi căsuțe

pentru cartea care zi de zi le veghează drumul spre miraculosul tărâm al cunoștințelor.

În final, cincizeci de căsuțe–machete, construite cu atâta iscusință și dăruire de sine, au încântat privirile tuturor celor prezenți la festivitatea de premiere. Fiecare căsuță, inedită în felul său, a impresionat nu doar publicul spectator, ci și membrii juriului, din componența căruia au făcut parte Eugenia Bejan, prim adjunct al directorului general al BNC ”Ion Creangă”, Rodica Zaharia, șef serviciu Activitate cu preșcolari și copii de 7-10 ani și Natalia Soloha, șef oficiu Filiala nr.1 din cadrul aceleiași instituții.

Conceptul, originalitatea, potențialul de creativitate al fiecărui concurent în parte au fost doar câteva dintre criteriile în funcție de care juriul a făcut aprecierea în cel mai obiectiv și echidistant mod.

În urma deliberărilor, premiul I a fost acordat elevelor de la Liceul „Dante Alighieri” Vlada Colesnicova din clasa a II-a „B” și Mihaela Galușca din clasa a III-a „A”. De locul doi s-au învrednicit Dorin Bivol (clasa a IV-a „A”), Felicia și Cristian Mihalachi (clasa a III-a „A”). Premiul III a revenit elevelor Lilia Știrbu (clasa a IV-a „A”) și Valeria Noroc (clasa a III-a „A”). De asemenea, juriul a acordat două mențiuni speciale pentru artistismul lucrării. Acestea au fost oferite elevilor Maxim Railean (clasa a III-a „A”) și Daniil Railean (clasa a II-a „B”) de la Liceul „A.S. Pușkin”.

Câștigătorii au primit diplome și seturi valoroase de cărți, iar ceilalți concurenți s-au ales cu diplome de participare pentru efortul depus.

Căsuțele confecționate au fost oferite de către copii în dar Bibliotecii pentru a fi păstrate și expuse aici. Deși a fost organizat pentru prima dată, concursul a atras participanți din diferite licee, care și-au exprimat dorința de a mai participa la concursuri de acest gen. Ne dorim ca acest concurs să devină o tradiție frumoasă la filiala noastră, iar pe viitor preconizăm chiar organizarea pentru publicul larg a unei expoziții de căsuțe care să demonstreze spiritul creativ, ingeniozitatea copiilor și, desigur, atașamentul lor pentru carte și bibliotecă.

Tamila Muntean,
șef Filiala nr. 1,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

BIBLIOTECA-I LOCUL SFÂNT UNDE-NVEȚI A CREȘTE

În perioada martie-aprilie 2009 Biblioteca Publică Crihana Veche a realizat, în colaborare cu Grădinița de copii „Clopoțel” din localitate, un șir de activități în cadrul Proiectului „Biblioteca-i locul sfânt unde-nveți a crește”. Scopul proiectului

a fost promovarea imaginii bibliotecii și a grădiniței de copii în comunitate printr-un parteneriat durabil.

Obiectivele proiectului:

- Relevarea rolului și contribuției bibliotecii și a grădiniței de copii în dezvoltarea personalității copiilor;
- Stimularea și crearea deprinderilor de lectură la copiii de vârstă preșcolară;
- Implicarea activă a cadrelor didactice în îndrumarea lecturii copiilor;
- Promovarea serviciilor, ofertelor și metodelor inovatoare bazate pe lectură, informare, instruire și acces la informații digitale;
- Încurajarea dialogului între biblioteca publică și grădinița de copii.

Beneficiari ai acestui proiect au fost două grupe de preșcolari ghidați de educatoarele lor.

Activitățile au fost moderate de voluntarii bibliotecii și au inclus:

- Ore de povești;
- Concursuri de proverbe, zicători, ghicitori;
- Ore muzicale;
- Ateliere de desen și creație.

Implicarea în aceste activități le-a oferit copiilor noi cunoștințe, distracții, satisfacții intelectuale și, desigur, posibilitatea de a-și dezvolta și exprima creativitatea.

În calitate de activități inovatoare, bazate pe lectură, vom evidenția:

- Poveștile teatralizate;
- Lecturile aperitiv;
- Lecturile media.

Instruirea literară în baza folclorului și literaturii pentru copii a contribuit la dezvoltarea calităților intelectuale și emoționale ale participanților la proiect, la îmbogățirea vocabularului, educarea culturii fonice, formarea expresivității vorbirii, dezvoltarea limbajului coerent.

Călătoria în lumea virtuală dezvoltă fantezia, curiozitatea, dar și abilitățile tehnice de operare la calculator. Totodată, se dezvoltă o inteligență de tip dinamic, o capacitate proiectivă de construire a unei relații virtuale.

Teatrul social „Drepturile mele” i-a ajutat pe copii să-și depășească complexele și frustrările, a promovat mesajul că toți copiii sunt importanți, au dreptul la nume, familie, asistență medicală, să fie protejați, asigurați și iubiți.

Jocul este activitatea de bază prin care copilul mic învață, își dezvoltă aptitudinile și forțele. Jocurile de logică, de cuvinte și puzzle, în care au fost implicați copiii, au permis conturarea și antrenarea memoriei, a puterii de analiză, de concentrare, a perspicacității în gândire, a capacității de a evalua situații complexe.

Merită menționat faptul că reușita proiectului se datorează atitudinii pozitive din partea administrației Grădiniței „Clopoțel”, a colectivului pedagogic. În grădiniță a fost creat un mediu favorabil pentru lucrul cu cartea, au fost amenajate spații cu genericul „Biblioteca”, unde au fost expuse cărțile pentru copii. Educatorii de la grupele preșcolare s-au implicat activ în pregătirea și desfășurarea

acțiunilor din cadrul proiectului. Activitatea în colaborare a bibliotecii și grădiniței de copii a contribuit la instruirea literar-artistică a copiilor, orientată spre educarea personalității, la dezvoltarea cognitivă și formarea comportamentului socio-afectiv la preșcolari.

Maria Cudlenco,
Biblioteca Publică Crihana Veche
Cahul

PORTOFOLIUL BIBLIOTECARULUI

„CULTURA INFORMAȚIONALĂ” – BRAND-ul ANULUI 2010 ÎN BIBLIOTECILE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova recomandă bibliotecarilor și instituțiilor bibliotecare din republică să activeze în anul 2010 sub marca (brand-ul) „Cultura informațională”, acest domeniu de activitate urmând a fi orientarea profesională strategică a anului 2010.

Asociația a făcut această alegere, urmând recomandările Secțiunii „Cultura informațională” IFLA, expuse în cadrul Conferinței 75 Generale IFLA (23-27 august 2009). Această decizie e în deplină concordanță și cu tema prioritară a IFLA pe parcursul mandatului noului președinte IFLA, Ellen Tise (2009-2011) – „Bibliotecile ca promotori ai accesului la cunoaștere”, or, cultura informațională, adică abilitățile de căutare, accesare, evaluare și utilizare a informației, este o determinantă esențială a activității oricărui individ în cadrul Societății Cunoașterii, care facilitează accesul la informație și, implicit, la cunoaștere.

În acest context, Asociația propune promovarea la nivel național a logo-ului internațional, elaborat de Programul UNESCO „Informație pentru toți” și Secțiunea „Cultura informațională” IFLA ca simbol internațional al Culturii Informaționale. El poate fi utilizat de toate persoanele și instituțiile interesate pentru marcarea activităților și proiectelor în domeniul formării culturii informaționale. Logo-ul reprezintă o carte deschisă și un cerc, însoțite de textul „Cultura informațională” care poate fi prezentat în diferite limbi.

CULTURA INFORMAȚIONALĂ

Obiectiv LOGO

Facilitarea comunicării între specialiștii implicați în proiecte de formare a culturii informaționale, comunitățile lor și societatea în ansamblu.

Semnificație LOGO

Logo-ul simbolizează, într-un mod simplu, abilitatea umană de a căuta și accesa informația, atât prin intermediul mijloacelor tradiționale, cât și prin utilizarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare.

Elementele grafice din care este constituit logo-ul – cartea și cercul, sunt simboluri recunoscute în întreaga lume. Cartea simbolizează studiul, învățarea; cercul – ansamblul cunoștințelor și informațiilor, care devin tot mai accesibile grație tehnologiilor informaționale.

Cartea deschisă, alături de cerc, este și o metaforă vizuală, reprezentând persoana care deține abilitățile de regăsire a informației și dorința de a împărtăși aceste abilități altor persoane.

Edgar Luy Pérez, autor logo (Cuba)

Modalități de promovare

- afișarea la biroul de referințe și în alte spații ale bibliotecii;
- imprimarea pe postere, afișe, pliante, semne de carte și alte publicații de bibliotecă;
- imprimarea pe cărți de vizită, baniere, pixuri, fluturași, maiouri, genți etc.;
- afișarea pe web site-uri, blog-uri ale bibliotecilor și bibliotecarilor;
- promovarea în cadrul seminarelor și altor acțiuni de instruire pentru utilizatori și bibliotecari, imprimarea pe certificate, diplome etc.;
- promovarea prin intermediul mass-media;
- promovarea prin intermediul unor site-uri de comunicare și socializare (Twitter, Facebook ș.a.);
- utilizarea în prezentările Power Point cu tematica respectivă;
- utilizarea sloganelor de tipul: „Învăță să te informezi”, „Cultura informațională te ajută să înveți și să comunici”, „Tot ce știi e că tot ce vreau să știi obțin prin cultura informațională” ș.a.

Important: Logo-ul poate fi accesat gratuit în diverse formate grafice (EPS, SVG, PDF, JPG) pe site-urile: <http://www.infolitglobal.info/logo>
<http://ifap.ru/pr/2008/080811a.htm>

Lilia Tcaci,
director adjunct al BNC „Ion Creangă”,
președinte al Comisiei ABRM
„Cultura informațională”

ACTIVITATEA DE PROMOVARE A BIBLIOTECII ȘCOLARE (Îndrumări metodice pentru bibliotecarii școlari)

Anii 2009–2010 au pus în fața bibliotecarilor școlari sarcina de a întreprinde un șir de acțiuni promoționale pentru a spune comunității școlare și profesionale că

ele există pentru instituție, pentru beneficiari, aducându-și aportul la formarea personalității copilului, la formarea continuă a cadrelor didactice.

Acțiunile promoționale au ca scop promovarea bibliotecii, sporirea imaginii ei în comunitatea școlară și profesională, promovarea serviciilor pe care le oferă biblioteca. Ele includ:

- Difuzarea „Cărții de vizită” a bibliotecii printre beneficiari (elevi și cadre didactice);
- Întocmirea ghidurilor pentru beneficiari despre utilizarea colecțiilor și serviciilor bibliotecii;
- Organizarea sondajelor, elucidarea punctelor forte și slabe în activitatea bibliotecii, trasarea acțiunilor de redresare a situației;
- Discuțiile despre cărțile citite, analiza avizelor, impresiilor de lectură ale cititorilor în baza textelor citite;
- Omagierea scriitorilor jubiliari;
- Medalioane literare, recitaluri poetice și muzicale;
- Mediatizarea permanentă a activității bibliotecii în mass-media, pe paginile publicațiilor de specialitate;
- Ore de bibliologie având ca subiect familiarizarea cu biblioteca, colecțiile și serviciile oferite;
- Expoziții ale noilor achiziții;
- Lansări de carte;
- Analiza nivelului de atragere la bibliotecă a elevilor și cadrelor didactice (decembrie, aprilie);
- Vernisaje de fotografii despre bibliotecă („În bibliotecă timpul s-a oprit”, „Captivați de lectură”, „Îndrăgostiți de carte” etc.);
- Concursuri de eseuri despre bibliotecă.

În continuare prezentăm diferite forme de promovare care pot fi aplicate în biblioteca școlară.

Ghiduri pentru utilizatori

- Zece cărți preferate de cititori;
- Deschide cartea ca să cunoști lumea;
- Citește cele mai frumoase romane de dragoste;
- Învață să iubești cu adevărat;
- Descoperă-te pe tine însuși citind aceste cărți;
- Pentru cei captivați de aventuri;
- Citiți copiilor cărți (ghid pentru părinți);
- Cărțile tinerilor de azi;
- Intrând în bibliotecă, vei ieși alt om;
- Busola cititorului (reguli de orientare în spațiul bibliotecii și colecțiile ei);
- Cum să citim ziarele;
- Vrei să știi mai mult ? Vino la bibliotecă.

Acțiuni

- Dăruiește o carte bibliotecii;
- Ofrandă pentru bibliotecă;
- O nouă viață cărților;
- Suntem deținători de manuale îngrijite;
- Suntem prietenii cărților: le-ngrijim, le reparăm, știm frumos să le păstrăm;
- O carte pentru dănuirea noastră;
- Biblioteca include o lume.

Reviste bibliografice

- Cărți uitate pe raft;
- Cărți ce-și așteaptă cititorul;
- Cartea – un ajutor de nădejde;
- Insulă de comori – Cartea;
- Ziditoare de suflet – Lectura;
- Lectura – aripă de zbor în viață.

Suită de dialoguri interactive

- Personalități marcate de lectură;
- Pentru ei biblioteca a fost leagănul înțelepciunii;
- Voci din pagină de carte;
- Fascinația cărții;
- „Cine vrea să aibă carte, trece mai întâi prin cărți”;
- Să dăruim copiilor cărți;
- Desert pentru suflet – Lectura;
- Cărțile copilăriei;
- Cei șapte ani de acasă;
- Să discutăm despre cuvintele amabile;
- Să învățăm mărinimia în bibliotecă;
- Să citim ca deștepți să fim;
- E timpul lecturii.

Conferințe, mese rotunde

- Biblioteca – lăcașul spiritualității;
- De la cartea de căpătâi la cartea de suflet;
- Bibliofilie și bibliofili;
- Bibliotecile Basarabiei;
- Biblioteca. Cartea. Toleranța ;
- Biblioteca – centru de cultură în societatea multiculturală;
- Biblioteca este un loc de sănătate pentru suflet;
- Casă fără cărți – corp fără suflet;
- Biblioteca – oază de cunoaștere;
- Biblioteca – memoria sigură și durabilă a omenirii;

- Biblioteca – centrul intelectual al școlii.

Expoziții de carte

- Ce citește secolul XXI?;
- Deschide cartea ca să cunoști lumea;
- Biblioteca vă cheamă în lumea fantasticului;
- Adevărați cavaleri din romanele istorice;
- Cărți rare în bibliotecile personale;
- Cărți și autori începători;
- Cetatea spirituală a școlii - Biblioteca;
- Cărți scoase din anonim;
- În universul cărților.

Creionări de portret

- Primul meu bibliotecar;
- Amintiri despre bibliotecă;
- Scriitorul meu preferat;
- Om în preajma cărții – bibliotecarul;
- Omagiu bibliotecarilor.

Concursuri

- Vreau totul să știu;
- Zece prieteni ai cărții se iau la întrecere;
- Cei mai buni cititori;
- Cea mai bogată bibliotecă personală;
- Cel mai bun cititor-profesor;
- Cel mai fidel cititor;
- Povestesc o carte prietenilor;
- Cel mai bun Registru al cărților din biblioteca personală;
- Cel mai bun eseu despre bibliotecă;
- Cea mai bogată bibliotecă a clasei;
- Lumea cărții în fotografii;
- Fișa de aur a cititorului;
- Clasa cea mai dornică de cunoștințe.

Victorine

- Recunoaște personajul;
- Nume de scriitori rămași în istoria municipiului Chișinău;
- Să găsim răspunsul în bibliotecă;
- Bibliotecile Chișinăului;
- Scriitorul și biblioteca;
- Noi și biblioteca noastră.

Dezbateri

- Profesia de bibliotecar în secolul XXI;
- Biblioteca – o cale deschisă spre comunicare;
- „Una este să ai cărți, alta este să ai carte...”;
- În apărarea drepturilor eroilor din cărți;
- În bibliotecă omul crește;
- „Este altul timpul petrecut înăuntrul unei biblioteci...”;
- Tinerețe fără bătrânețe în bibliotecă;
- Biblioteca – adăpost al înțelepciunii;
- Biblioteca – locul unde se împlinește lecția.

Maraton literar

- Ei citesc mult, cunosc multe;
- Ai carte, ai parte;
- La drum eu mi-am luat o carte;
- Eu citesc, Tu citești, El citește...;
- Stația terminus – Biblioteca.

Biblio-mosaic

- Cartea – popas al spiritului în zborul spre împlinire;
- Biblioteca îți oferă înțelepciune;
- Biblioteca – templul spiritului uman;
- Oază de lumină – Biblioteca;
- Biblioteca – continuitate între trecut și viitor;
- Să ne jucăm de-a biblioteca;
- Despre bibliotecă povestesc părinții și bunicii noștri;
- În bibliotecă citim, ne jucăm, ne odihnim.

Elaborarea Programului „Împreună cu biblioteca creștem mari și deștepți” (campanie de promovare a bibliotecii)

1. Analiza situației în bibliotecă, motivarea

- Puncte forte;
- Oportunități;
- Puncte slabe;
- Amenințări.

2. Alegerea publicului țintă

- ✓ Elevii claselor primare;
- ✓ Elevii din treapta gimnazială;
- ✓ Elevii din treapta de liceu;
- ✓ Cadrele didactice;
- ✓ Managerii instituției;

✓ Părinții elevilor din instituție.

3. *Determinarea scopului programului*

Creșterea imaginii bibliotecii și bibliotecarului în comunitatea școlară și profesională (sau alt scop urmărit de bibliotecar).

4. *Determinarea obiectivelor*

- Să atragem la bibliotecă elevii din clasele V–XII în proporție de 90-100%;
- Să atragem la lecturi sistematice cadrele didactice din instituție;
- Să promovăm serviciile bibliotecii printre părinți etc.

5. *Durata Programului*

Ianuarie – decembrie 2009; septembrie 2009 – mai 2010 sau septembrie 2010 – mai 2011.

6. *Alegerea unui mesaj (slogan) al programului*

- Oamenii mari au ajuns Mari doar trecând prin biblioteci;
- Suntem colacul de salvare în orice situație;
- Biblioteca vă ajută să deveniți mai înțelepți;
- Fiecare cititor pentru noi e o sărbătoare;
- La bibliotecar găsești răspuns la orice întrebare.

7. *Stabilirea strategiilor*

- Revigorarea și stimularea lecturii la fiecare cititor;
- Stimularea dorinței de a-și petrece timpul liber în bibliotecă.

8. *Planificarea activităților* (vezi recomandările privind acțiunile promoționale)

Nr.	Activități	Termen	Grupa țintă	Rspnsabil Parteneri

9. *Evaluarea programului*

- Analiza comparată a sondajelor, avizelor, a nivelului de atragere la bibliotecă;
- Elaborarea unei note informative pentru administrația instituției și metodistul responsabil de activitatea bibliotecilor școlare.

Favorizați o imagine pozitivă a bibliotecii:

- Diversificați serviciile bibliotecii;
- Prestați servicii culturale – ele conferă valoare bibliotecii;
- Dețineți tehnici și tehnologii – ele schimbă imaginea;

- Treceți de la activități tehnice la activități interactive;
- Preîntâmpinați și oferiți răspuns la exigențele utilizatorilor;
- Gestionați conștient și eficient cunoștințele;
- Îngrijiți-vă de dezvoltarea profesională permanentă pentru a fi bibliotecar bun, interesant și descurcăreț;
- Ieșiți din rolul de executor și transformați-vă în persoană creativă;
- Nu așteptați cititorii să vină la bibliotecă, mergeți dumneavoastră la ei;
- Nu așteptați ca cineva să vorbească despre dumneavoastră, să vă laude, să vă aprecieze. Faceți acest lucru singuri;
- Amenajați și reamenajați spațiul bibliotecii ca să asigurați beneficiarilor confort și condiții pentru necesitatea de a fi singur cu cartea;
- Respectați regulile comunicării inteligente cu beneficiari;
- Fiți activi în cadrul acțiunilor profesionale, împărtășiți din experiența proprie;
- Utilizați toate tehnicile de promovare a imaginii bibliotecii;
- Comunitatea școlară este oglinda în care trebuie să se privească biblioteca pentru a-și vedea imaginea;
- Identificați punctele forte;
- Lăsați-vă de interese mărunte și căutați valorile adevărate;
- Renunțați la trecut, lucrați pe nou;
- Găsiți un mod deosebit de comunicare cu beneficiarii, încurajați-i pe cei ce sunt prietenii bibliotecii;
- Transformați biblioteca într-un mediu de cultură, inteligență și confort;
- Comunicați în presă despre tot ce se întâmplă în bibliotecă;
- Invitați la activități jurnaliști, familiarizați-i cu evenimentele comunității școlare;
- Felicități partenerii cu ocazia sărbătorilor, zilelor profesionale;
- Adresați scrisori de mulțumire pentru acțiuni de fundraising;
- Participați la evenimentele deosebite ale localității;
- Fiți recunoscători oamenilor cu care colaborați;
- Imaginea pozitivă a bibliotecii este succesul bibliotecii și bucuria bibliotecarilor de a fi de folos;
- Imaginea nu este pentru totdeauna și niciodată deplină;
- Munciți ca să bucurați văzul și inima celor ce pășesc pragul bibliotecii.

Liuba Arion,
specialist principal,
Direcția Generală Educație, Tineret și Sport
Chișinău

DIVERSITATEA METODELOR ȘI TEHNICILOR DE FORMARE A BENEFICIARILOR ÎN BIBLIOTECA ȘCOLARĂ

Motto: „Fiecare om primește două feluri de educație: una dată de alții și alta mult mai importantă, pe care și-o face singur.”

E. Gibbon

Pentru prima dată conceptul „Cultura informațională” și termenul corespunzător „Information Literacy” a fost folosit în SUA, în anul 1977, în programa națională de reformare a învățământului universitar. Meritul considerabil în promovarea lui revine Asociației Bibliotecilor Americane, în accepția căreia persoana care posedă cultura informațională devine o persoană cultă din punct de vedere informațional.

Formarea beneficiarilor–copii s-a aflat întotdeauna în centrul atenției bibliotecarilor din Republica Moldova, în sprijinul activității lor fiind elaborate, sub egida Bibliotecii Naționale pentru Copii “Ion Creangă”, programe de studiu și publicații metodice (1, 4, 6, 7). Culegerea de proiecte didactice „Introducere în bibliologie și cultura informării”, elaborată de L. Arion (2), include, pe lângă formele tradiționale de activitate cu cititorii, tehnologii noi care pot fi aplicate cu succes în activitatea bibliotecarilor.

Un eveniment important pentru învățământul preuniversitar din Moldova l-a constituit Hotărârea nr.1.8 din 8.11.2002 „Cu privire la includerea în procesul educațional al instituțiilor de învățământ preuniversitar a cursului opțional „Inițiere în bibliologie și cultura informării”. Această Hotărâre a avut ca scop stabilirea unui sistem de însușire opțională în domeniul bibliologiei și culturii informării în instituțiile de învățământ preuniversitar.

În cadrul activităților de formare a culturii informaționale bibliotecarii școlari utilizează diverse forme colective de activitate: joc didactic, dramatizare, discuții sau dezbateri, cercetare în echipe etc. De asemenea, se aplică și tehnici mai moderne de lucru cu cartea, cum ar fi: SINELG, Cadranul, Cubul, Ciorchinele, Știu / Vreau să știu / Am învățat, Mozaicul, Turul Galeriei, Tehnica Lotus etc.

Renumitul psihopedagog francez Gaston Mialaret menționează că lectura este o activitate de descifrare integrativă a unui text, de înțelegere a textului citit, prilej al unor acțiuni intelectuale cât mai eficiente, este o primă treaptă a gândirii și comunicării. Privim deci lectura nu numai prin sine și pentru sine, ci și pentru ceea ce poate ea să însemne pentru alte activități, în corelație cu alte forme de lucru.

Ca tehnică fundamentală de muncă intelectuală, lectura (munca cu cartea) îndeplinește funcții multiple:

- de culturalizare;
- de învățare propriu-zis (de instruire și autoinstruire);
- de informare și de formare.

Simpla inițiere a elevilor în cunoașterea și folosirea curentă a diferitelor tehnici de lectură, în funcție de specificul textului și de sarcinile concrete de învățare, nu rezolvă toate problemele care țin de creșterea eficienței lecturii.

„Există o adevărată prăpastie între a ști să înveți și a ști să exploatezi lecturile, adică să te slujești cum trebuie de acest mijloc specific care este textul tipărit”, remarcă B. Schwartz. Modernizarea muncii cu cartea (cu manualul) înseamnă *o educație a capacității de lectură*, a unei atitudini active în timpul lecturii și o însușire treptată a unor deprinderi corecte și complexe de autoinstruire prin lectură.

În actul de învățare intervin diferite tehnici speciale de decodare, diverse tipuri de lectură.

După ritmul lecturii vom face distincție între:

- lectură lentă;
- lectură rapidă.

După modelul de realizare a lecturii se practică și alte tehnici eficiente, cum sunt:

- *lectura ghidată (dirijată)*, în cursul căreia bibliotecarul, prin indicațiile sale, orientează procesul de lectură și gândire a elevilor;
- *lectura interpretativă* urmărește, în egală măsură, analiza fondului unui text (idei, sentimente) și a formei sale; prin studierea mijloacelor de expresie, deci a formei, se asigură o mai bună înțelegere a semnificației textului;
- *lectura în ștafetă*;
- *lectura de asimilare* (de exemplu, lectura în procesul de pregătire pentru examene);
- *lectura critică*;
- *lectura analitică*;
- *lectura de informare*;
- *lectura selectivă*, de reținere a unor informații specializate;
- *lectura–investigație* (se folosește în analiza unor texte literar-științifice, a documentelor istorice scrise etc.); utilizată în cadrul lecției (seminarului) sau în afara acestuia, oferă un exercițiu cu foarte multe posibilități de dezvoltare a gândirii;
- *lectura problematizată* organizată după anumite întrebări–problemă, adresate în prealabil de bibliotecar, la care elevii urmează să caute răspunsurile;
- *lectura explicativă* este o metodă, care permite dezvoltarea mesajului transmis de text, angajarea efortului intelectual al elevilor și constă în: delimitarea lecturii în fragmente, analizarea fragmentelor, elaborarea ideilor principale, alcătuirea planului de idei, povestirea textului lecturat după plan, înțelegerea mesajului etc.;
- *lecturi paralele* – scot în evidență ceea ce este comun prin prisma aceluiași criterii (de exemplu, două cercetări pe aceeași temă, independente una de cealaltă) și favorizează o confruntare a datelor și ideilor, contribuind astfel la o mai rapidă înțelegere și asimilare a unor cunoștințe.

Pentru ca lectura să devină un exercițiu activ și de mare eficiență, este necesar să se sprijine efectiv pe anumite deprinderi și obișnuințe formate la elevi:

- deprinderi de a înțelege corect cele citite;
- deprinderi de a formula probleme;
- deprinderi de a face note.

O importanță mai mare trebuie acordată însușirii unor deprinderi de lectură creativă, destinate prelucrării cunoștințelor obținute prin lectură, sub formă de rezumate, conspecte, eseuri, proiecte etc.

În citirea textelor literare și științifice simpla exersare a actului cititului nu poate asigura însușirea de către elevi a capacității de a se orienta în text, de a înțelege mesajul textului. Aceasta se poate realiza prin diverse metode și tehnici folosite în timpul comunicării sau în cadrul orelor de bibliologie. În continuare vom prezenta câteva dintre ele.

Ciorchinele cu șase sateliți – schema cu șase (și mai mulți) sateliți, de la fiecare satelit fiind trasate raze spre căsuțe în care vor fi înscrise referințele elevilor.

Idei de buzunar - o tehnică de lucru destul de simplă, prin care elevii învață sau își formează un mecanism de lansare a propriilor opinii. Tehnica respectivă are menirea de a dezvolta propria atitudine și opinie prin preluări de idei, expresii etc. Se utilizează fișe de lucru pentru exprimarea propriilor atitudini față de opera literară prin intermediul „ideilor de buzunar”.

Exemplu: Continuă gândul, exprimând părerea ta despre textul literar/personajul literar:

<ul style="list-style-type: none"> - am admirat...(o calitate a personajului); - aș vrea să am un prieten ca personajul... deoarece...; - în urma lecturii am învățat...; - textul captivează prin...; - mă pune pe gânduri comportamentul personajului, pentru că...; - sunt captivat de acțiunile personajului, fiindcă... etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - textul este extraordinar, întrucât...; - textul impresionează prin...; - textul a produs impresie... asupra mea, deoarece...; - optez pentru...; - acest text se deosebește de altele prin...; - prefer să citesc cărți cu subiect...; - sunt convins(ă) că... etc.
---	---

Conferință de presă/Interviul literar – are, de obicei, o componentă exactă: invitați și jurnaliști. Este structurată ca orice activitate cu etape de reflecție. Se va solicita elevilor să lanseze opinii vizavi de desfășurarea conferinței, mulțumiri invitaților de onoare și urări în perspectivă, ce vor fi formulate cu referință la rolul personajului în opera literară.

Metoda proiectelor include câteva faze. Faza întâi presupune alegerea subiectului, întocmirea hărții proiectului și planificarea întregului demers didactic necesar realizării proiectului. Tot acum, are loc analiza resurselor umane, bibliotecarul stabilind care vor fi persoanele implicate în derularea proiectului

respectiv și care este rolul și responsabilitatea fiecăruia. Faza a doua reprezintă etapa în care are loc activitatea practică a copiilor (documentarea și investigarea). Aceasta este inima proiectului. Copiii fac cercetări prin consultarea diverselor surse (cărți, enciclopedii, surse din Internet etc.), desenează în urma observației directe, construiesc modele, înregistrează date și fapte, explorează, discută. Faza a treia este cea a sintezei și a concluziilor. Ea include pregătirea raportului și a rezultatelor sub formă de prezentări, jocuri, discuții, dramatizări.

Manifestarea atitudinală declanșează la elev spiritul critic, polemic. Studiind opera literar-artistică, elevul are posibilitatea de a se afirma ca personalitate, de a lansa idei creative. În acest scop propunem un set de metode și procedee care vor crea condiții optime de formare a atitudinii lor față de opera literară.

Tehnica „Cercul de idei” – elevii se aranjează în formă de cerc. Fiecare formulează câte o părere despre textul citit cu ajutorul „ideilor de buzunar”. Expunerea are loc în direcția acelor de ceasornic.

Tehnica „Linia valorii” – se ia un text cu o situație–problemă (exemplu: „a procedat oare corect...”). Procedura de desfășurare:

- ✓ se trasează o linie sau se stabilește o linie imaginară în sala de clasă;
- ✓ se marchează convențional punctele diametral opuse: sunt de acord, sunt categoric împotriva;
- ✓ fiecare elev își găsește poziția în spațiu în funcție de opinia proprie față de situația–problemă;
- ✓ discută cu vecinul din dreapta și din stânga;
- ✓ are posibilitatea să-și schimbe locul dacă acceptă altă opinie;
- ✓ se generalizează activitatea prin discursuri în fața clasei.

Tehnica „Moșul cu pălărie” – aranjați în cerc, elevii deplasează din mână în mână o pălărie, rostind cuvintele: „Moșul are pălărie, moșul nostru multe știe”. Cel care s-a ales cu pălăria în mână va răspunde la întrebările colegilor formulate în baza textului studiat. În cazul când răspunde corect, colegii urmează să exclame în cor: „Moșul nostru multe știe, lasă altul moș să fie”. Dacă elevul nu răspunde corect, el este ajutat de ceilalți colegi și se continuă cu alte versuri: „Moșul nostru nu prea știe, lasă altul moș să fie”.

Tehnica Puzzle – imaginea sau conținutul unui text ori enunț este segmentat(ă) (decupat, scris în dezordine), iar elevilor li se propune să restabilească logic imaginea sau conținutul respectiv.

Tehnica „Microfonul magic” – mod de desfășurare:

- ✓ elevii vor formula întrebări asupra textului literar sau științifico-cognitiv cu ajutorul unui microfon;
- ✓ elevul care pune întrebarea se apropie de un coleg, acesta răspunde și, la rândul său, se apropie de alt coleg, propunând întrebarea sa;
- ✓ activitatea continuă în funcție de volumul textului literar și de obiectivele propuse.

Tehnica GPP (Gândește – perechi – prezintă):

- elevii sunt împărțiți în perechi;

- timp de 3-5 minute ei meditează individual asupra sarcinii propuse (să alcătuiască un eseu, vers etc. la tema dată);
- fiecare membru al perechii prezintă lucrarea sa;
- perechea elaborează o variantă comună, îmbinând ideile sau alegând o variantă mai reușită;
- prezintă lucrarea în fața colegilor;
- evaluarea prezentărilor.

Tehnica „Explozia solară” – este o metodă de dezvoltare a creativității, similară brainstorming-ului. Începe cu întrebări din centru și se extinde în afară, asemeni exploziei solare.

Brainstorming (asaltul de idei) – este o metodă de stimulare a creativității de grup, care îi oferă bibliotecarului posibilitatea de a-i implica pe toți elevii clasei la soluționarea problemei propuse. Regulile brainstorming-ului:

- Aprecierile critice sunt interzise;
- Dați frâu liber imaginației;
- Formulați cât mai multe idei;
- Preluați ideile celorlalți și perfecționați-le.

Tehnica „Cubul” – este una de examinare a subiectului, de organizare a cunoștințelor privind un subiect. Cubul are șase fețe, pe care sunt scrise însărcinările referitor la textul studiat:

1. Descrie/definește;
2. Compară;
3. Asociază;
4. Analizează;
5. Aplică;
6. Apreciază/Argumentează (pro sau contra).

Aceste tehnici pot fi utilizate separat sau împreună, completându-se reciproc. Fiind aplicate în cadrul Cursului de inițiere în bibliologie și cultura informării, destinat elevilor din ciclul preuniversitar, ele contribuie la formarea unei generații cu abilități de utilizare a tehnicilor de lectură și informare, capabilă de a se orienta într-o lume informatizată.

Referințe bibliografice:

1. Activitatea comună a bibliotecii și școlii în formarea culturii citirii la elevii din clasele 1-8: recom. metodico-bibliogr. în ajutorul îndrumării lecturii copiilor / alcăt.: S. Apostolova, M. Dmitrieva. Ch.: Timpul, 1980. 72 p.
2. Arion, Liuba. Introducere în bibliologie și cultura informării: proiecte didactice. Ch.: Univers Pedagogic, 2007. 135 p.
3. Cerghit, I. Metode de învățământ. București: Polirom, 2006. 315p.
4. Curs de inițiere în bibliologie și cultura informării: pentru învățământul preuniversitar (aprobat de Ministerul Educației și Ministerul Culturii al RM în 2002). În: Cartea. Biblioteca. Cititorul. 2004, fasc. 13, p. 65-79.

5. Postică, R. Biblioteca școlară și tendințele schimbării. În: Univers Pedagogic, 2007, 3 mai, p. 3.
6. Rudacov, Ecaterina. Adolescenților despre cultura lecturii. În: Cartea. Biblioteca. Cititorul. 1993, fasc. 1, p. 3-32.
7. Tinerilor cititori despre cultura lecturii (materiale metodico-bibliografice în ajutorul îndrumătorilor de lectură pentru copiii claselor primare) / alcăt.: M. Dmitrieva, L. Pisareva, A. Bomaistriuc. Ch.: Timpul, 1984. 102 p.

Ala Bomaistriuc,
Biblioteca Școlii medii „A. Donici”
Chișinău

„CEL MAI RAPID NAVIGATOR PRIN INTERNET”: O COMPETIȚIE DE INTELIGENȚĂ ȘI CREATIVITATE

În prezent se produc schimbări radicale în domeniul tehnologiilor informării și comunicării. Calculatorul și Internet-ul au schimbat în mod semnificativ modul în care cetățenii pot avea acces la informații și servicii publice, astfel încât cunoștințele și abilitățile de utilizare a acestora devin necesare fiecărui membru al comunității.

Concursul „Cel mai rapid navigator prin Internet”, organizat de serviciul Mediateca al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, a avut ca scop evaluarea competențelor informaționale ale elevilor care presupun abilitatea de a utiliza informația, de a găsi, evalua și exploata o informație adecvată unei nevoi de informare, precum și evaluarea competenței în utilizarea calculatorului. Conform *Academic Computing Policy and Procedures manual*, această competență presupune experiența și cunoștințele necesare pentru a utiliza inteligența și eficiența calculatorului într-un domeniu specific de interes.

Concursul a fost dedicat *Zilei internaționale a Internet-ului*. În continuare prezentăm conceptul acestei activități.

Cel mai rapid navigator prin Internet (Concurs)

Data desfășurării: 29 octombrie.

Perioada de pregătire: 2 săptămâni.

Participanți: elevi din clasele gimnaziale.

Obiective:

- Conștientizarea avantajelor cunoașterii calculatorului;
- Demonstrarea abilităților de utilizare a calculatorului;

- Dezvoltarea capacităților creative și intelectuale;
- Manifestarea prezenței de spirit.

Etapa de pregătire

- Formarea grupului de participanți cu ajutorul anunțurilor și prin comunicare personală;
- Determinarea probelor pentru concurs;
- Pregătirea rechizitelor pentru participanți: fișe cu teste, fișe cu însărcinări practice;
- Elaborarea baremului și pregătirea fișelor pentru fixarea rezultatelor de către fiecare membru al juriului.

Desfășurare:

Proba I. Test

Participanților li s-a propus câte un test alcătuit din 8 itemi, fiecare având 4 variante de răspuns. Timp de lucru: 10 minute.

Exemple de întrebări din test:

- În ce an a fost creată prima rețea de computere? (1 p.)
 - 1955 - 1965
 - 1967 - 1969
 - Ce este un chat pe Internet? (1p.)
 - utilizarea videotelefonului - descărcarea unui program
 - utilizarea mecanismului de căutare - purtarea de discuții în direct
 - Scrie în dreptul enunțului litera A, dacă acesta e adevărat, sau F, dacă acesta e fals (4p.):
 - World Wide Web („pânza de păianjen mondială”), prescurtat Web, este o „subrețea” în interiorul Internet-ului care înlesnește căutarea informațiilor;
 - A face clic înseamnă a nu acționa asupra mouse-ului unui calculator;
 - CD-Rom: disc compact citit de laser, cu o memorie mare, care stochează atât texte și imagini, cât și sunete;
 - Calculator: aparat automat de prelucrare a datelor, care nu răspunde instrucțiunilor date de un program înregistrat.
- Punctaj total: 14 puncte.

Proba II. Cum cunoaștem GOOGLE?

La această probă s-a cerut participanților să îndeplinească diferite însărcinări practice în Google. Exemple de însărcinări:

- ✓ Găsiți informație în Internet la tema „Istoria Internet-ului”;
- ✓ Cum găsim informații despre Moldova în limba germană?;

- ✓ Găsiți 3 site-uri ce conțin imagini cu drapelul țării, copiați adresele în carnetul din meniul „Start”;
- ✓ Alexandru trebuie să pregătească o comunicare despre poemul „Luceafărul” de M. Eminescu. Pentru o pregătire eficientă are nevoie de imagini video din „Luceafărul”. Ajută-l să le găsească;
- ✓ Andrei și Ion au păreri diferite în ceea ce privește înălțimea turnului Eiffel – unul zice că are 500 m, celălalt zice că are 200 m. Cine este mai aproape de adevăr și care este răspunsul corect? Află adevărul cercetând site-urile ce conțin informații despre turnul Eiffel;
- ✓ Găsiți informație despre Marele Zid Chinezesc și traduceți-o în limba spaniolă;
- ✓ Găsiți site-ul personal (oficial) al lui Ion Druță. Cu ce se deosebește un site personal de unul obișnuit?;
- ✓ Cum găsim informații despre poetul Cărare, dar nu Petru?

Proba III. Creativitate

În cadrul acestei probe participanților li s-a cerut să facă un aviz cu serviciile prestate de Sala Multimedia, folosind posibilitățile Internet-ului.

La finele concursului juriul a desemnat câștigătorii locurilor I, II, III, oferindu-le participanților diplome și, în dependență de locul ocupat, ore gratuite de Internet.

Concluzie:

Scopul propus în cadrul concursului a fost realizat, elevii conștientizând că cunoștințele lor în utilizarea corectă a calculatorului trebuie perfecționate. Acest lucru îl pot obține prin frecventarea cursurilor gratuite, organizate de Sala Multimedia a BNC „Ion Creangă”.

Elena Colța,
șef oficiu Sala Multimedia,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

CONFERINȚA 75 IFLA: BIBLIOTECILE CREEAZĂ VIITORUL, BAZÂNDU-SE PE PATRIMONIUL CULTURAL

Conferința 75 Generală IFLA / Congresul Mondial al Bibliotecarilor și-a ținut lucrările în perioada 23-27 august 2009 la Milan, Italia. Alegerea locului de desfășurare a forului bibliotecarilor din întreaga lume nu e întâmplătoare. Pe lângă faptul că Milan este un centru cultural al Italiei, este și orașul în care a fost creată prima bibliotecă deschisă pentru public din Italia (Biblioteca Ambrosiana) și capitala regiunii Lombardia, unde se găsește cel mai mare număr de edituri din țară. Este semnificativ și faptul că anume în Italia, în 1928, a fost pus începutul tradiției de a organiza conferințe anuale ale IFLA, iar în 1964, cu 45 de ani în urmă, Conferința IFLA a avut loc tot în Italia.

Având ca temă „*Bibliotecile creează viitorul, bazându-se pe patrimoniul cultural*” („Libraries create futures: building on cultural heritage”), conferința a ținut să accentueze contactul dintre tradițiile istoriei, culturii și cunoașterii și tehnologiile viitorului. Tema a presupus abordarea bibliotecilor nu doar ca institute sociale care acordă acces la informație, dar și ca parte componentă a culturii, a moștenirii culturale.

La festivitatea de deschidere a conferinței s-a accentuat în deosebi faptul că bibliotecile asigură echilibrul dintre trecut, prezent și viitor, determină dezvoltarea, asigurând îmbunătățirea calității vieții și interacțiunea între diferite civilizații și culturi ale lumii. Participanții la conferință au fost salutați de reprezentanți ai Ministerului Culturii, conducerii regiunii Lombardia, municipalității, Asociației Bibliotecarilor din Italia. Claudia Lux, președintele executiv IFLA în perioada 2007-2009, a vorbit despre impactul crizei economice asupra bibliotecilor și cum pot bibliotecile contribui la depășirea ei, despre accesul deschis la informație și aplicarea dreptului de autor, despre necesitatea promovării imaginii bibliotecilor în societate, sporirea atenției față de biblioteci din partea tuturor factorilor de decizie și a societății în ansamblu (lozinca sa pe parcursul mandatului de președinte a fost „Bibliotecile la ordinea zilei”). Comunicarea de bază, despre istoria și dezvoltarea limbii italiene, a fost prezentată de Nicoletta Maraschio, președintele Academiei della Crusca. Luările de cuvânt au fost însoțite pe parcurs de „tablouri vii” din istoria cărții și tiparului (de la Epoca Renașterii la bibliotecile digitale), prezentate de actori și având ca idee finală „Cărțile sunt întotdeauna la modă!”.

În cadrul conferinței au fost susținute sesiuni plenare și peste 200 întruniri pe comisii și secțiuni (sesiuni de comunicări, ateliere, conferințe, dezbateri, prezentări, expoziții etc.) care au adunat circa 3200 de participanți din 127 de țări. Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a fost reprezentată la această conferință de către Claudia Balaban, director general, Tamara Pereteatcu,

bibliotecar principal, și subsemnata, director adjunct. Am participat la mai multe sesiuni plenare și pe secțiuni. În continuare ne vom referi la evenimentele care ne-au interesat în mod deosebit – cele la care s-au pus în discuție aspecte legate de activitatea cu copiii și tinerii, precum și de formarea culturii informaționale a tinerilor utilizatori.

Secțiunile „Biblioteci pentru copii și tineri” și „Spații și echipamente de bibliotecă” au organizat o sesiune comună cu tema „Dacă aș fi director” dedicată în special design-ului bibliotecilor pentru copii. În comunicările prezentate de specialiști din Danemarca, SUA, Marea Britanie, Olanda, Turcia au fost abordate subiecte legate de organizarea spațiilor de bibliotecă.

Alistair Black și Carolyn Rankin (Leeds Metropolitan University) au vorbit despre istoria design-ului spațiilor pentru copii în bibliotecile din Marea Britanie, caracterizând 4 etape principale (până la primul Război Mondial, perioada interbelică, perioada după al doilea Război Mondial și cea după 1980). S-a menționat că, design-ul bibliotecilor pentru copii a evoluat de la modelul tradițional ca loc de învățare, asemănător unor săli de clasă, la modelul „spațiu casnic” cu atmosferă degajată, mobilier și loc pentru joacă, apoi la modelul ”de oficiu” caracterizat prin spații largi, deschise. Design-ul modern îmbină, într-o anumită măsură, elemente din etapele precedente, tendința predominantă la etapa actuală fiind îmbinarea spațiului deschis, spațiului de joacă cu „atmosfera confortabilă”, „de casă” și spații izolate destinate studiului individual sau în grup.

Tone Lunden din Danemarca a prezentat noua bibliotecă centrală din orașul Hjørring, așa-numita „Linie roșie” – o bibliotecă modernă, cu un design deosebit, amplasată pe o suprafață de 5 mii m² într-un centru comercial, iar Karen Bertrams și Monique Mosch din Olanda au relatat despre „Biblioteca celor 100 de talente” – o bibliotecă rurală creată cu implicarea nemijlocită a copiilor. Bibliotecarii din Turcia au decis să afle cum își închipuie copiii o bibliotecă modernă, organizând un concurs de proiecte cu genericul „Dacă eu aș fi director” (experiență relatată în comunicarea lui H. Inci Onal de la Hacettepe University din Ankara).

Subiectul „Cultura informațională” s-a aflat în centrul discuțiilor în cadrul a două întruniri.

Sesiunea comună a secțiunilor „Cultura informațională” și „Alfabetizare și lectură” a avut ca generic „Bibliotecile promovând alfabetizarea în secolul XXI”. Organizatorii și-au propus să abordeze aspecte ce țin de rolul bibliotecilor în alfabetizarea polivalentă sau transalfabetizarea (transliteracy) membrilor societății, înțelegând prin acest termen „abilitatea de a citi, a scrie, a se informa și a interacționa printr-o varietate de platforme, instrumente și mijloace de comunicare și informare” (după Sue Thomas). Au fost prezentate câteva comunicări selectate prin concurs, care au avut ca temă diferite aspecte ale alfabetizării în sec. XXI (combaterea analfabetismului tradițional și funcțional, alfabetizarea informațională, tehnologică, economică etc.).

Susie Andretta (Universitatea Metropolitană din Londra, Marea Britanie) s-a referit la conceptul *transliteracy* (transalfabetizare) – concept care oferă o perspectivă globală asupra a ceea ce este alfabetizarea în sec. XXI. Conform

acestui concept, abilitatea de a scrie și a citi, asociată cu textul scris sau tipărit (alfabetizarea textuală), interacționează cu abilitatea de a utiliza diferite tipuri de media (alfabetizarea multimedia), cu abilități tehnologice, funcționale, juridice, economice etc. (alfabetizarea multimodală). Aceste abilități sunt importante pentru indivizi ca utilizatori de informație, dar mai ales pentru indivizi ca producători de informație. S-a vorbit în acest context despre felul cum bibliotecarii utilizează tehnologia web 2.0 pentru extinderea razei de acțiune a bibliotecilor și sensibilizarea mai dinamică a utilizatorilor vizavi de resursele și serviciile oferite, despre necesitatea de a avea bibliotecari multifuncționali (bibliotecari hibrid), capabili să utilizeze diferite tipuri de media pentru a se adresa diferitor categorii de utilizatori. În aceeași cheie a vorbit și Sean Cordes (Universitatea Illinois, Macomb, SUA), care s-a referit în special la alfabetizarea multimodală.

Mark Hepworth și Julie Brittain din Marea Britanie au prezentat etapele de proiectare, realizare și evaluare a unui program de instruire informațională într-o bibliotecă universitară.

Rolul bibliotecilor în formarea competențelor mediatice (abilitatea de a utiliza mass-media, precum și abilitatea de a crea conținuturi mass-media) a fost tema comunicării dnei Kim E. Moody din Australia. Referindu-se la datele unui Raport Gallup, a făcut și o analiză privitor la modul de percepere și nivelul de credibilitate a mass-media în diferite state (studiul a cuprins 128 țări, inclusiv Republica Moldova).

Safiqul Islam din Bangladesh a vorbit despre decalajul informațional între diferite regiuni și categorii de populație și rolul Centrelor comunitare de studiu (Community Learning Centre) în dezvoltarea societății cunoașterii, inclusiv în formarea culturii informaționale și alfabetizarea multimodală. Aceste centre, lansate în cadrul unui proiect realizat de Comitetul Național pentru Dezvoltarea rurală (BRAC), implică un personal de peste 120 mii angajați în programe socio-culturale, informaționale, de educație, sănătate și implicare socială.

Alte comunicări s-au referit la rezultatele unui studiu despre utilizarea cărților audio și electronice în bibliotecile școlare din Hong Kong și efectul lor asupra frecvenței bibliotecilor și asupra preferințelor de lectură ale tinerilor (Patrick Lo, China), alfabetizarea și dezvoltarea competențelor informaționale prin intermediul imaginilor vizuale (Leone Tiemensma, Africa de Sud), alfabetizarea culturală și rolul bibliotecilor în promovarea multiculturalității (Huang Qunqing, Xu Yixing, China).

O altă ședință, în cadrul căreia a fost abordat subiectul „Cultura informațională”, a fost atelierul cu tema „Promovarea LOGO-ului „Cultura informațională” organizat de secțiunea „Cultura informațională”. Au fost două intervenții de bază susținute de Jesús Lau (Universitatea Veracruzana, Mexico) și Linda J. Goff (Universitatea Sacramento, California, SUA).

Pentru început, Linda Goff a vorbit despre cum a fost creat acest logo. Crearea unei embleme internaționale a culturii informaționale este un proiect inițiat de Programul UNESCO „Informație pentru toți” și secțiunea „Cultura informațională” IFLA, care și-au propus să elaboreze un logo pentru acest domeniu

de activitate, adică un simbol, o siglă formată dintr-un ansamblu de semne grafice, care să constituie marca (brand-ul) culturii informaționale și să exprime simbolic natura acestei activități pe care o identifică.

UNESCO și IFLA au anunțat un concurs internațional, la care au fost invitate să participe toate persoanele interesate în crearea unui logo internațional pentru identificarea domeniului „Cultura informațională” (bibliotecari și specialiști în informare, în special cei care se ocupă de instruirea informațională, graficieni, designeri). Au participat 139 persoane din 36 de țări, care au prezentat circa 200 logo-uri. Aceste lucrări au fost evaluate de un juriu internațional (11 persoane din 9 țări), care a ajuns la concluzia că logo-ul care exprimă cel mai reușit esența activității bibliotecilor și centrelor de informare în domeniul culturii informaționale este cel realizat de Edgar Luy Pérez, un designer-grafician din Cuba.

Această siglă – o carte deschisă și un cerc, însoțite de textul „Cultura informațională” care poate fi prezentat în diferite limbi (logo-ul poate fi vizualizat și accesat gratuit pe următoarele site-uri: <http://www.infolitglobal.info/logo>; <http://www.ifap.ru/pr/2008/080811a.htm>), semnifică interacțiunea între sursele tradiționale și moderne de informare și abilitățile de utilizare a acestora.

Jesús Lau a făcut o incursiune în teoria marketingului, arătând cum pot fi aplicate regulile marketingului în promovarea acestui brand și a activităților de formare a culturii informaționale pe care le realizează bibliotecile și centrele de informare. De asemenea, a prezentat conceptul unui ghid privind promovarea și utilizarea logo-ului „Cultura informațională” care urmează să fie elaborat și va fi disponibil on-line.

În cadrul atelierului a fost realizat și un mini-Braistorming, în cursul căruia participanții au propus diverse idei de promovare a logo-ului (de la imprimarea pe postere și publicații de bibliotecă până la modalități mai puțin tradiționale cum ar fi promovarea prin Twitter, Facebook și alte site-uri de comunicare și socializare). În final Comisia „Cultura informațională” IFLA a lansat lozinca „Dacă veți activa sub acest brand, veți avea succes”, îndemnându-i pe toți bibliotecarii să integreze logo-ul în activitățile lor, să fie cât mai consecvenți, cât mai insistenți în promovarea lui, astfel încât acest logo să fie cunoscut la nivel internațional, să devină familiar atât specialiștilor, cât și membrilor societății în ansamblu.

Textele comunicărilor prezentate în cadrul conferinței pot fi accesate pe site-ul <http://www.ifla.org/annual-conference/ifla75/programme2009>.

Participanții la conferință au avut ocazia să cunoască, în cadrul unei ample expoziții, publicații și produse electronice, precum și cele mai noi modele de tehnică de bibliotecă (roboți, aparate pentru digitizare, pentru securizarea și igienizarea colecțiilor etc.) propuse de edituri și firme producătoare din diverse țări.

Programul profesional a fost însoțit de un amplu program cultural, care a inclus o seară de muzică lirică la Teatro alla Scala, un concert de muzică clasică interpretat la o vioară Stradivari (din 1716) susținut în faimoasa catedrală Duomo, excursii în partea istorică și culturală a orașului Milan și în alte centre istorice ale regiunii, vizite la biblioteci, muzee ș.a.

La ceremonia de încheiere a conferinței Claudia Lux a transmis estafeta noului președinte ales al IFLA pe perioada 2009-2011, Ellen Tise din Africa de Sud, care va avea ca temă prioritară pe parcursul mandatului său „Bibliotecile ca promotori ai accesului la cunoaștere”.

Următoarea Conferință IFLA va avea loc în perioada 10-15 august 2010 la Gothenburg (Suedia) și va avea ca temă „Accesul deschis la cunoaștere promovând dezvoltarea durabilă” („Open access to knowledge – promoting sustainable progress”).

Lilia Tcaci,
director adjunct,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

SUMAR

EVENIMENT

Claudia Balaban

CARTEA PENTRU COPII – CALEA SPRE LUMINĂ
(Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret,
Chișinău, 1-4 aprilie 2009)5

Claudia Partole

A REVENI AN DE AN LA IZVOARELE ÎNȚELEPCIUNII 10

PROIECTE

Eugenia Bejan

BIBLIOTECA PICILOR de la 1 la 10 ani..... 12

Ingrid Källström Nilsson

DREPTURILE COPIILOR ȘI RESPONSABILITĂȚILE ADULȚILOR
ÎN BIBLIOTECILE PENTRU COPII 13

Ulf Nilsson

CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII SCRITOR AUTOHTON.....20

ÎNTRUNIRI PROFESIONALE

MODERNIZAREA SERVICIILOR ÎN BIBLIOTECILE CE SERVESC COPII
(Simpozion, Chișinău, 2 aprilie 2009) 27

Marilena Chiriță

BIBLIOTECA PENTRU COPII ȘI TINERET – SPAȚIU PENTRU EDUCAȚIE
ȘI SOCIALIZARE. PROGRAME PENTRU DIVERSIFICAREA
ȘI MODERNIZAREA SERVICIILOR..... 27

Ana Botezat

SERVICIILE CULTURALE CONFERĂ VALOARE BIBLIOTECII 32

Olga Cuznețova

ПОКОЛЕНИЯ РАЗНЫЕ, А КНИГИ – РАЗНЫЕ?
(Generații diferite – cărți diferite?)..... 35

Stela Cemortan

SPECIFICUL EDUCAȚIEI LITERAR-ARTISTICE A COPIILOR DE VÂRSTĂ
PREȘCOLARĂ ȘI ȘCOLARĂ MICĂ 38

Reda Tamulienė

ЛУЧШИЕ ЛИТОВСКИЕ КНИГИ ДЛЯ ДЕТЕЙ
(Cele mai bune cărți pentru copii din Lituania)..... 41

FORMULA SUCCESULUI: PROGRAME ȘI ACTIVITĂȚI DE PROMOVARE A LECTURII ȘI BIBLIOTECII PENTRU COPII (Atelier, Chișinău, 17 decembrie 2009).....	45
--	----

Zinaida Ursu

ITINERARE MULTICULTURALE ÎN SPAȚIUL BIBLIOTECII PENTRU COPII	45
---	----

Lidia Sitaru

BIBLIOTECA PUBLICĂ RAIONALĂ „A. DONICI” ÎN SPRIJINUL LECTURII COPIILOR.....	50
--	----

Rodica Gangura

BIBLIOTECA ȘI FASCINAȚIA LECTURII.....	53
--	----

Larisa Ungureanu

BARBIE – UN IMBOLD PENTRU CREATIVITATEA COPIILOR	56
--	----

Tamila Muntean

„O CASĂ PENTRU CARTEA MEA” – CONCURS DE PROMOVARE A BIBLIOTECII ȘI LECTURII	59
--	----

Maria Cudlenco

BIBLIOTECA-I LOCUL SFÂNT UNDE-NVEȚI A CREȘTE.....	60
---	----

PORTOFOLIUL BIBLIOTECARULUI

Lilia Tcaci

„CULTURA INFORMAȚIONALĂ” – BRAND-ul ANULUI 2010 ÎN BIBLIOTECILE DIN REPUBLICA MOLDOVA	63
--	----

Liuba Arion

ACTIVITATEA DE PROMOVARE A BIBLIOTECII ȘCOLARE.....	64
---	----

Ala Bomaistriuc

DIVERSITATEA METODELOR ȘI TEHNICILOR DE FORMARE A BENEFICIARILOR ÎN BIBLIOTECA ȘCOLARĂ.....	71
--	----

Elena Colța

„CEL MAI RAPID NAVIGATOR PRIN INTERNET”: O COMPETIȚIE DE INTELIGENȚĂ ȘI CREATIVITATE	76
---	----

INFORMAȚII DE PESTE HOTARE

Lilia Tcaci

CONFERINȚA 75 IFLA: BIBLIOTECILE CREEAZĂ VIITORUL, BAZÂNDU-SE PE PATRIMONIUL CULTURAL	79
--	----

SUMMARY

EVENT

- Claudia Balaban*
BOOK FOR CHILDREN – THE WAY TO THE LIGHT
(International Children and Youth Book Fair, Chişinău, April 1-4, 2009) 5
- Claudia Partole*
ANNUALY COMING BACK TO *AT THE BEGINNING OF WISDOM* 10

PROJECTS

- Eugenia Bejan*
LIBRARY FOR KIDS from 1 to 10..... 12
- Ingrid Källström Nilsson*
CHILDREN’S RIGHTS AND ADULTS’ RESPONSABILITIES..... 13
- Ulf Nilsson*
I WANT TO BE A LOCAL WRITER.....20

PROFESSIONAL MEETINGS

- THE MODERNISATION OF SERVICES IN LIBRARIES FOR CHILDREN:
(Symposium, Chişinău, April 2, 2009)27
- Marilena Chiriţă*
THE LIBRARY FOR CHILDREN AND YOUTH – A PLACE FOR EDUCATION
AND SOCIAL INTEGRATION. DIVERSIFICATION AND MODERNIZATION
OF THE SERVICES..... 27
- Ana Botezat*
CULTURAL SERVICES GRANT THE VALUE TO THE LIBRARY 32
- Olga Cuzneţova*
DIFFERENT GENERATIONS – DIFFERENT BOOKS?..... 35
- Stela Cemortan*
THE NATURE OF THE LITERARY AND ARTISTIC EDUCATION
OF PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL CHILDREN 38
- Reda Tamulienė*
THE BEST LITHUANIAN BOOKS FOR CHILDREN 41

THE FORMULA OF THE SUCCESS: READING AND CHILDREN’S LIBRARY PROMOTION PROGRAMS AND ACTIVITIES (Workshop, Chişinău, December 17, 2009)	45
<i>Zinaida Ursu</i> MULTICULTURAL ITINERARIES IN THE CHILDREN’S LIBRARY	45
<i>Lidia Sitaru</i> „A. DONICI” COUNTY PUBLIC LIBRARY AND ITS SUPPORT TO CHILDREN’S READING.....	50
<i>Rodica Gangura</i> THE LIBRARY AND THE FASCINATING READING.....	53
<i>Larisa Ungureanu</i> BARBIE – AN IMPULS FOR THE CHILDREN’S CREATIVITY	56
<i>Tamila Muntean</i> „A HOME FOR MY BOOK” – LIBRARY AND READING PROMOTION CONTEST.....	59
<i>Maria Cudlenco</i> THE LIBRARY IS A WHOLY PLACE WHERE YOU LEARN TO GROW UP	60

LIBRARIAN’S PORTOFOLIO

<i>Lilia Tcaci</i> „INFORMATION LITERACY” – THE BRAND OF 2010 IN THE LIBRARIES OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA.....	63
<i>Liuba Arion</i> SCHOOL LIBRARY PROMOTION ACTIVITY	64
<i>Ala Bomaistriuc</i> DIVERSIFICATION OF METHODS AND TECHNIQUES IN THE TRAINING OF USERS IN SCHOOL LIBRARY	71
<i>Elena Colţa</i> THE FASTEST SURFER IN THE INTERNET: INTELLIGENCE AND CREATIVITY CONTEST	76

INFORMATION FROM ABROAD

<i>Lilia Tcaci</i> 75th IFLA CONFERENCE: LIBRARIES CREATE FUTURES: BUILDING ON CULTURAL HERITAGE	79
--	----

